

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

HOOFDSTUK I.

WAARIN IETS OVER WILLEM II VAN
HOLLAND VOORKOMT.

Het Hollandsche huis, dat uit den Hoogen Adel of Heerenstand van het Rijk gesproten was, regeerde op grond van oude schenkingen, door den soevereinen Opperheer van het Keizerrijk verleend, reeds langer dan drie honderd jaren onafgebroken over sommige gouwen, die zich uitstrekten tusschen Alkmaar en den Maasstroom. Dit huis had zijn macht en zijn invloed echter in den loop der tijden weten uit te breiden ver buiten de grenzen van het gewest, waarmede het oorspronkelijk beleend was. Niet alleen toch had het Zeeland, en bijwijlen ook West-Friesland onder zijn sceppter weten te doen bukken, maar ook had het, door huwelijken en aankoop, zijn staatkundigen invloed weten uit te breiden, en zijn bezittingen met vruchtbare landouwen en schoone heerlijkheden weten te vermeerderen.

't Was evenwel eerst onder de regering van Willem II, dat de grootheid van het eerste gravenhuis voor goed scheen bevestigd te zullen worden. Immers aan den titel: Graaf van Holland, werd door dezen jongeling een onver-

doofbaren luister bijgezet, wyl hij hem vereenigde met dien van Koning over het Heilige Roomsche Rijk.

Scheen ook de koningskroon, naar het oordeel van vele welgezinden, in den beginne een al te zware last voor den jeugdigen Graaf, en een al te groote eer voor 't Hollandsche huis, weldra bleek dat zij, die hoogmoedig hadden gesproken, van den Koning zonder kroon beschaamd zouden worden. Deze koning toch, gesteund door de geestelijke en wereldlijke macht van een krachtigen paus, wist zich van den beginne af te doen gelden. Van nature bedeed met een rijk verstand, en in hooge mate begiftigd met de ridderdeugden, welke een vorst in die tijden onontbeerlijk waren, had Willem II, met inspanning van al zijn jonge krachten, en door gebruik te maken van al de middelen, die de rijke bronnen van zijn graafschap en de glans van zijn nieuwen titel hem ten dienste stelden, zich in weinige jaren een niet onbelangrijken aanhang in het Rijk weten te verwerven.

In 1247, den derden van Wijnmaand, was hij op het slot te Woeringen, bij Keulen gelegen, door de machtige voorspraak van Innocentius IV tot Roomsche-Koning verheven.

Reeds een jaar later deed hij, als aanvoerder van een kruisleger van 200.000 man, zijn intocht in Aken, in welke stad hij gekroond moest worden, zou zijn koningschap ten minste iets meer dan een schijn van wettigheid hebben. En hij was er gekroond, niet-tegenstaande de aartsvijanden van den Paus, Keizer Frederik II en diens zoon Koenraad, het uiterste beproefd hadden om de stad te behouden.

Nu eens door het verleen van voorrechten, dan weer door de macht van geweld of bedreiging, altijd door een ridderlijk en menschkundig gedrag, wist Willem den eenen Duitschen Vorst na den anderen aan zijn zijde te brengen. Koenraad werd verslagen, en trachtte wel, na den dood van zijn vader, diens invloed te verwerven, en zich te handhaven, maar hij verloor hoe langer hoe meer terrein, terwijl Willems macht in 't Zuiden gedurig aanwies. Door zijn huwelijk met Elisabeth, dochter van Otto I, den Hertog van Brunswijk en Luneburg, die aan de machtigste vorsten van 't Rijk verwant was, waren hem onder meer ook de hertog van Saksen en de markgraaf van Brandenburg toegevalen.

Bij gelegenheid van het sluiten van dit huwelijk had een donkere wolk de gelukszon van den jeugdigen vorst een oogenblik verduisterd. Het werd voltrokken in den burcht van Hendrik den Leeuw te Brunswijk. Na afloop van de feesten hadden Willem en zijn vrouw zich te middernacht nauwelijks ter ruste begeven, of er ontstond vlak in de nabijheid van de bruidskamer brand. Half gekleed ontkwamen de Vorst en zijn jeugdige gade ternauwernood aan den vuurdood. Ze hadden hun behoud alleen te danken aan de omstandigheid, dat Elisabeth met al de geheime gangen en kelders van het slot bekend was. Booze tongen laster-

den, dat het vuur door een van Willems vele vijanden was aangestoken, maar een nauwkeurig onderzoek bracht geen schuldige aan 't licht, en de edele vorst was de laatste om zulk een gruwelijke verdenking in zijn hart te bewaren.

De macht van den dapperen jongen man groeide alzo snel en zeker. Wel stierf, na eenige jaren, zijn trouwe vriend en machtige beschermer, Paus Innocentius IV, maar dat kon Willem toen niet meer deren. Hij had zich een goeden naam verworven, en met een aangeboren tact de Ridders, Edelen en Vorsten, die hem éénmaal trouw gezworen hadden, ook blijvend aan zich weten te verbinden. Zijn zetel stond dus nu wel zoo vast, dat hij den steun van een Kerkvoogd niet meer bepaald noodig had. Daarbij kwam, dat Willem een overtuigd Katholiek en belijder van de pauselijke opperhoogheid was. Hij kon dus ook bij den voortduur billijkerwijze den steun van den nieuwen Paus verwachten, ook al werd deze niet gekozen uit den kring van Innocent.

Zoo stonden de zaken, toen Willem II in 1255, op een voorspoedigen tocht door het Rijk, plotseling bericht ontving, dat zijn tegenwoordigheid in Holland zoo niet vereischt, dan toch in elk geval gewenscht was. Want wat was er geschied.

De West-Friezen, gesteund door vele hoofden van het overige Friesland, dat in welvaart en rijkdom Holland evenaarde, hadden zich verstout een inval in Kennemerland te doen, en dreigden door te dringen tot in 't hart van Willems graafschap. Behalve dat de koning nu, evenals vele andere Hollandsche graven vóór hem, uitging van den stelregel dat het eigen gewest niet mocht lijden door zijn bemoeiingen buitenslands, was er nog een andere

beweegreden, die hem drong, onmiddellijk naar 't bedreigde gewest te trekken.

Het graafschap Holland bevatte namelijk de voornaamste bronnen van zijn inkomsten, en nu golden wel ridderdeugd en heldenmoed vooral in die tijden veel, maar ook was 't toen reeds niet minder waar dan nu, dat het geld de zenuw is van den oorlogsroem, van de macht en van 't geluk in den krijg.

Reeds in 1252 had de Koning in Kennemerland een slot gebouwd tegen zijn noordelijke bureu, en de bewaking van dat kasteel, met de inkomsten van de omgeving opgedragen aan den verknochten en dapperen Gerijt van Heemskerk. Deze was in 1254, in een scheepsstrijd, slaags geweest met de West-Friezen, had hen dapper geslagen, en wel 5000 van hen in het zand, of liever in het water doen bijten.

Willem zelf had in dat jaar Ouddorp en Vronen vermeersterd en van keuren voorzien, terwijl hij toen, om Alkmaar tegen de vrijbuiters te beschermen, op den drassigen bodem een reusachtigen burcht had doen bouwen, die, met vijf zware torens voorzien, den naam van Torenburcht met eere droeg. Doch nederlaag noch burcht konden de West-Friezen duurzaam afschrikken. Reeds in 't najaar van 1255 kregen Willems onderdanen weer met de woeste stroopers te doen. Wel overden de benden van den Graaf eenige dorpen, maar ze konden niet ver genoeg doordringen om de macht van de West-Friezen in 't hart aan te tasten, en juist dit halve veroveringswerk maakte de stoutmoedige vijanden driester. Het gerucht liep, dat zij zich opnieuw, en nu in onnoemelijken getale, gereed maakten hun inval te herhalen.

Toen dit gerucht ook tot Willem II

doordrong, besloot hij de streken van den Bovenrijn te verlaten. Hij ging terstond op reis naar zijn erflanden, en voerde een uitgelezen schaar van Duitsche ridders en vorsten mee, die, belust op krijgsavonturen en spelen, en wellicht ook op buit, hem op elken belangrijken krijgstoct vergezelden. Weldra wist ieder in deze landen, dat de gelukkige vorst, nauwelijks acht-entwintig jaren oud, naderde, en men ontving met zekerheid het bericht, dat hij in de stad Utrecht een luisterrijken intocht zou houden.

Deze stad had zeker, meer dan eenige andere buiten Holland, 't recht hem 't eerst binnen haar muren te ontvangen, niet alleen omdat ze menig privilegie van hem, als koning, had ontvangen, maar hij had haar zelfs de groote eer geschonken, dat hij zich onder haar burgers had doen opnemen. De manhafte en beleidvolle Bisschop, Hendrik van Vianden, had dan ook, zoodra hij zeker wist, dat Willem kwam, de noodige bevelen gegeven om den Opperheer van Stad en Sticht met de vereischte plechtigheid te ontvangen. Reeds dagen voor zijn intocht waren pleinen, straten en kerken met alle zorg versierd, en voor 't vorstelijk bezoek in orde gebracht en zagen de inwoners reikhalzend uit naar 't oogenblik, waarop de beroemde en beminde vorst de poort van de grijze bisschopsstad zou binnenrijden. De meesten van hen hadden Willem nog nimmer, ten minste niet van nabij, gezien, maar toch overvloedig zijn minzaamheid, ridderlijkheid en fiere gestalte hooren roemen. Zij, die hem kenden of althans zeiden te kennen, waren onuitputtelijk in hun lof en de kooplieden en neringdoenden bleven niet achter, wanneer 't er op aan kwam hem te verheffen, want zij rekenden er op, dat hun kramen en winkels, tengevolge van dit konink-

lijk bezoek, zeker even spoedig zouden ledig gehaald worden, als hun beurs zou worden gevuld. Alzoo maakten allen zich gereed den Koning met luid gejuich en hartelijken welkomst-groet in te halen.

HOOFDSTUK II.

WAARIN EENIGE MINDER BEKENDE PERSONEN OPTREDEN.

Op den morgen van den dag, voorafgaande aan dien, waarop Willem II zijn intocht te Utrecht zou houden, reden twee zwaar geharnaste ridders, op vurige rossen gezeten, een der poorten van deze stad binnen. 't Was licht te zien, dat ze een verre reis achter zich hadden, en hun paarden niet hadden gespaard. Zwarte vlokken schuim toch bedekten de borst van de edele dieren en de beenbedekkingen van de ruiters, die bovendien van beneden tot boven rijkelijk bedekt waren met spatzen. Het was namelijk in 't najaar en buiig weer, zoodat de wegen overal met slijk bedekt waren.

Hij, die aan de linkerzijde reed, scheen een man in de kracht van 't leven. Fier en recht was zijn gestalte, los en zwierig hield hij de rijkbewerkte met lederen franjes versierde teugels in de linkerhand, terwijl de rechter op de heup rustte. De andere ruiter leek meer bedaagd. Ook hij zat vast in den zadel, maar hij miste in zijn houding toch dat cordate, levendige, zelfbewuste, dat zijn makker kenmerkte. Bovendien was hij kleiner van gestalte, terwijl zijn bewapening, hoewel niet minder degelijk, toch minder fraai afgewerkt was als die van zijn metgezel. Beider aangezichten waren bedekt door een gedachten helm, waarvan zij, reeds op de Veluwe, 't vizier hadden neergeslagen, wellicht om geen hinder te hebben van

den regen, wellicht ook om een reden, dien ze liever voor zich zelf hielden.

„De Heilige Maagd en St. Jozef hebben ons geholpen,” zei de oudste, toen beiden de poort achter zich hadden en een van de kronkelende, ongeplaveide straten insloegen. „Ik vreesde dat we onze zwaarden nog eens op een roovertroep hadden moeten bot slaan, voor we de stad in 't zicht kregen, want, me dunkt, de stroopende benden zullen thans op de Veluwe wel evenmin ontbreken, als voor vijftien jaar.”

„'k Wijt er hun weinig dank voor, dat ze ons ongemoeid lieten,” sprak de ander. „Ik zou volstrekt niet ongenegen geweest zijn de punt van mijn zwaard eens voor den dag te halen. Maar,” voer hij schouderophalend voort: „sedert Otto in Gelderland en Hendrik in Utrecht regeert, is dat roovergespuis bevreesd geworden. Dan was 't nog even anders in de dagen van koning Willems oud-oom Dirk VII, en van zijn grootvader Willem I.”

„Daar weet ik van te verhalen,” zei de eerste, vol vuur. „Mijn vader streed toen onder de vanen van den Bisschop. 't Was een bange tijd voor de bevolking van deze streken, en men kwam de poorten van Utrecht niet zoo gemakkelijk binnen als op heden. Maar... is 't waar of verbeeld ik 't me, dat er een buitengewone drukte in de stad heerscht?”

„Dat zal wel waar zijn, nu de koning van het Heilige Roomsche Rijk morgen zijn intocht zal houden. 't Volk zal de versieringen, die hier en daar aangebracht zijn in oogenschouw willen nemen.”

„Nee, dat is 't niet. Ha, nu begrijp ik, hoe we de poort zoo gemakkelijk voor ons zagen openen. Het is heden een vrije dag, want er wordt markt gehouden. Zie eens naar dat plein; wat een gewoel.”

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 14).

HOOFDSTUK III.

WAARIN VERMELD WORDT, HOE EEN
SAMENZWERING TOT STAND KAN KOMEN.

„Daar hadden we bijkans nog moeite kunnen krijgen,” zei Herbart van Zwaben, terwijl hij zich achterover wierp in een houten leunstoel, en zijn beenen, die hij zooeven van de ijzeren bekleeding bevrijd had, uitstrekte.

„En dat heel eenvoudig doordat we ons met poorterstwisten inlieten,” antwoordde Boudewijn, die tegenover zijn makker gezeten, bezig was een paar sneden brood met een stuk of tien eieren naar binnen te werken. „Je moet op dat volk niet meer acht slaan, dan op een troep keffende honden.”

Herbart viel op zijn beurt als een hongerige wolf op zijn maal aan. „Ben je bevreesd geweest?” vroeg hij.

„Voor ons niet, maar wel voor den ander. Ik heb hem nog midden in 't rumoer ingefluisterd, dat hij hier bij ons komen moest, en verwacht hem nu ieder oogenblik.”

„Hij is juist onze man. Maar hoe is de vent lijfeigene geworden. Verleden jaar zag ik hem nog in Hessen, aan 't hoofd van een dappere bende. Hij heeft den spotkoning daar kwaad genoeg gebrouwen.”

„Hij zal gevangen genomen, en ergens aan den Nederrijn, misschien in deze stad, verkocht zijn. Ik hoop niet dat hij 't waagt om thans deze kamer binnen te komen.”

„Ja, hij komt, als hij Alewijn nog is. Zie, daar heb je hem al.” Met deze woorden wees Herbart naar 't raam, waar, boven 't vensterkozijn, 't hoofd en de schouders van den vluchteling zichtbaar werden. De kamer, waarin de beide ridders zaten, was namelijk een uitbouwsel van een langwerpige huis en lag op de tweede verdieping. Ze had vijf wanden, waarvan er vier oprezen uit een poel, die tot vergaderplaats diende van allerlei vuil uit den omtrek en zag verder uit op een dooden tak van den Rijn. In den vijfden wand was een deur, die toegang verschaft tot een smalle en lange gang. De vier buitenwanden waren rijkelijk met klimopplanten begroeid, dat stevig geleid was met paaltjes en latwerk. Tusschen het klimop nu verschenen achtereenvolgens 't hoofd en de schouders van den lijfeigene.

„De onvoorzichtige,” mompelde Boudewijn, maar Herbart schoot toe en schoof 't raam omhoog, waarna ook de beenen van den man te voorschijn kwamen, en hij met een krachtig: „God

zij gedankt daar ben ik al," op den vloer sprong.

"Dat was daar een lastige positie," ging hij voort, terwijl hij zich schudde als een poedel, die een zwemtochtje gemaakt heeft. „'k Heb er een uur gezeten. Een mensch doet wat voor zijn leven en... voor zijn vrijheid."

"Ga zitten," zei Herbart, een stoel naderschuivend, en vertel ons, hoe je te Utrecht gekomen bent, terwijl wij dachten, dat je aan den Bovenrijn de benden van den Konig op de hielen zat."

"Maar doe je toch eerst te goed aan een bete en een dronk," zei Boudewijn, „want me dunkt je hebt daar lang genoeg in die klimop op zwart zaad gezeten." Met deze woorden schoof hij Alewijn 't bord met brood en eieren toe, dat midden op de tafel stond. De lijfeigene tastte gretig toe, en sprak toen zijn eerste honger gestild was:

"Ik ben in Zwabenland gevangen genomen door een bende, die de aartsbisschop van Trier op mij afgezonden had. De kerels lokten me in een hinderlaag en hebben mij op hun eigen houtje aan een handelaar verkocht. Deze voerde mij langs den Rijn naar hier, waar ik sedert een paar dagen in dienst ben van dien verwenschten Walter. Hij vreesde mijn kracht en vlugheid, en liet mij eergisteren bij den smid een zwaren ketting om den enkel smeden, waaraan hij een stuk ijzer deed bevestigen. Bovendien kreeg ik een ring om den pols van mijn linkerhand en een om den hals, welke beide ringen door een korten ketting verbonden werden. Maar ik heet niet vergeefs de wilde Alewijn. 'k Heb zijn kettingen weten te verbreken, en hij mag zorgen, dat hij me niet in handen valt: de Wolf."

"En toch had hij je weêr te pakken gekregen, als wij niet tijdig tusschenbeide gekomen waren," zei Boudewijn.

"Niet van zijn kant dreigde 't grootste gevaar," sprak Alewijn, zijn stoel achteruitschuivend. „'t Was die edelman met zijn schildknaap, van wien ik 't meest te vreezen had. Hij heeft mij, zoolang ik in Utrecht geweest ben, in 't oog gehouden. Hij is de boezemvriend van Willem II, en naar ik veronderstel, met zijn schildknaap hierheen gezonden, om voor de veiligheid van den Koning te zorgen."

"Hm," zei Boudewijn na een blik met Herbart gewisseld te hebben, „wij wilden juist naar aanleiding van deze zaak met je spreken. Om kort te gaan: je komt net op tijd om ons een grooten dienst te bewijzen. De zaak is deze: Jij bent de man, dien we van den beginne af aan als den uitvoerder van onze plannen hebben aangewezen. Wij hebben reeds in Saksen een bode naar Hessen gezonden om je te ontbieden. Deze zal nu een vergeefsche reis maken, maar dat is 'tminste."

"Ja, zei Herbart, terwijl hij met beide armen op de tafel ging leunen, „en wij kunnen je in weinige woorden zeggen, hoe de vork in den steel zit. De West-Friezen zullen eerlang een bezoek van den Koning ontvangen. Hij heeft den heerban opgeroepen en is van plan om met een groot leger in hun land te vallen, en, zooals hij dat zegt, voorgoed een einde te maken aan hun strooperijen. Zooals dat echter gewoonlijk onder dat Friesche volkje gaat, ze hebben geen aanvoerder, die hen allen verzamelt en hen tot een ernstigen strijd tegen een geregeld leger oefent. En nu zijn we overtuigd, dat gij daartoe de man zijt, maar ook gij alleen. Gij zijt verwant aan de meeste Friesche en West-Friesche edelen. Ge hebt door uw vindingrijkheid, gepaard aan uw heldenmoed en reusachtige gestalte een groot overwicht op de meesten van hen. Ge hebt u in den strijd tegen

Willem II reeds een naam gemaakt. Gij kent 't land en beseft dus welke wijze van oorlogvoeren de meest geschikte is."

Alewijn had de sprekers zwijgend aangehoord. Hun voorstel kwam hem niet zoo heel onverwachts overvallen, want in zijn geest waren reeds meermalen plannen opgekomen, die wonderwel strookten, met wat de ridders hem voorstelden. Toen Herbart dat gesproken had, was de Fries inwendig blij. Toch was zijn toon koel, toen hij sprak: „Uw voorstel lacht mij toe. Er zijn echter vragen te stellen: Hoedenken de West-Friezen zelf over mij? Is er verder door verzet tegen den Koning iets te winnen? Zijn ze in dat geval gereed tot den strijd, want ik hoor, dat de Koning zoo spoedig mogelijk zal optrekken, en 't laatste niet 't minst: is er op hulp te rekenen uit Ooster- en Westergo?"

De twee ridders zagen elkaar opnieuw aan, nu met blijdschap op 't gelaat. „Sommige van deze vragen, zoo niet alle, kunnen beantwoord worden door den inhoud van de brieven, die wij, mijn vriend en ik, te Keulen en te Deventer hebben ontvangen," zei Boudewijn. Hij stak de hand achter zijn kuras en haalde een drietal gele, verfrommelde perkamenten voor den dag. „Vooraf de brief uit Keulen," ging hij voort, („je weet, Herbart, van hem), vooral die brief zal je een hart onder den riem steken.

„Hij reist immers met den Koning?" vroeg Herbart zacht, terwijl hij zich over de tafel boog.

„Ja," antwoordde Boudewijn, „met hem, maar niet in zijn gevolg. Die tijd is voorbij, ha ha!"

Alewijn zag de beide mannen vragend aan.

„Ja, ja, ik weet wat je denkt," zei Herbart, zich tot hem wendend. „Je

vraagt: wie zal dat schrijven lezen? Dat kan ik doen, mijn waarde. Je moet weten, dat ik in mijn jeugd een tijdje bij den duivel voor monnik gestudeerd heb."

„Hm, die laatste uitdrukking riekt sterk naar ketterij," antwoordde Alewijn, wiens nieuwsgierigheid eigenlijk door geheel iets anders gaande gemaakt was. „De arme Stadingers zijn om geringere zaken wel uitgeroeid."

„Maar we zijn hier niet te Bremen," zei Herbart opgewekt. „Ik durf wel zeggen, zoo tusschen ons, dat de man, die hier regeert, de laatste zou zijn, om ons wegens ketterij te verklagen, alleen uit vrees, dat onze ontwerpen mochten falen. En wat den persoon aangaat, over wien mijn makker en ik zoo even spraken: je zult hem op zijn tijd wel leeren kennen. Hij . . ."

„Sst," zei Boudewijn. „Zijn naam is vooralsnog een geheim."

„Toch niet lang meer, mijn vriend. Ja? Nu 't zij zoo. Laat ons dan de geschriften lezen, doch vooraf zal ik een klein onderzoek instellen naar de veiligheid van deze plaats."

Herbart liep naar de deur, die hij opende. In de gang was niemand. Daarna ging hij naar 't venster. Ook daar was alles veilig. De klimopbladen beletten elken nieuwsgierige naar binnen te zien en daarbij: de stormwind joeg thans den regen daarbuiten in zoo wilde vaart voort, dat niemand voor zijn plezier 't moeras zou gaan zoeken, of op den Rijn zou gaan varen. Boven de drie mannen lagen alleen de kale, met kalk bestreken pannen. Er was dus niet 't minste onraad te vreezen. De Zwaab ging weer zitten en nam een van de brieven ter hand. Op dat oude perkament was meer dan eens geschreven, want er liepen krassen van een pennemesje overheen.

„Hier is de brief van Publo," zei

Herbart fluisterend. „Hij schrijft dat de Koning te Utrecht zal komen.”

„Dat weten we,” merkte Boudewijn op, „ga voort.”

„Verder verhaalt hij, dat de oude Abe den horoscoop van den Koning getrokken heeft. Deze man verstaat de kunst om dit altijd zonder veel omslag te doen.”

„Dát is niet kwaad,” sprak Boudewijn. „En hoe luidt de slotsom van den ouden Stadinger?”

Herbart las: „Willem II wacht een glorievolle toekomst. Hij zal tot keizer gekroond worden, en in het Rijk onbeperkt gebieden.”

„Drommels, dat ziet er leelijk uit. We mogen ons dan wel wat haasten.”

„Je vergeet, dat tegen 't noodlot niet valt te strijden. Dit is ons echter niet geheel ongunstig. De oude ketter, die door 's konings vader van alles wat hem lief was, beroofd werd, heeft een duistere vlek gezien, en verklaart, dat den Koning binnen de eerstvolgende vijf jaren het groote gevaar bedreigt van verslonden te worden door een wezen, dat hij aan zijn borst koestert, of gekoesterd heeft. Als hij die jaren te boven komt, zal hij tot een luister geraken, die den roem van Karel den Groote evenaart.”

„En wat raadt ons de ziener in verband met deze duidelijke profetie?”

„Hij raadt ons, door te gaan, zooals we begonnen zijn.”

„Dat wil zeggen, Willem zoo gauw mogelijk dood te slaan. Dat is mijn gevoelen ook. Maar laat ons de andere bescheiden hooren.”

„Dit,” ging Herbart voort, terwijl hij een anderen brief opnam, „is een aanbeveling aan de Jonkvrouw van Mechelen.”

„Aan wie?” vroeg Alewijn plotseling, alsof hij opgeschrikt was uit een droom.

„Aan de Jonkvrouw Geertruida van

Mechelen,” herhaalde Herbart bedaard.

„Ken je haar?”

„Of ik haar ken? Beter dan een van u beiden. Zij is een engel.”

„Ho ho. Wij hebben nooit iets anders gehoord, dan dat ze een gewone jonkvrouw is van vleesch en bloed, en dat haar naam, nu”

„Ik verzoek je, om geen woord tot haar nadeel te zeggen,” zei Alewijn, terwijl 't bloed hem naar 't gezicht vloog. „Zij is een engel, zeg ik je. En de eerste, die haar zou durven beleedigen, zou ik vermorzelen.” Tegelijk toonde hij zijn vuisten die minstens evenveel aan smidshamers als aan menschelijke lichaamsdeelen herinnerden.

„Dan zal ik goed noch kwaad van haar zeggen,” zei Herbart, „want ik gevoel me te veel aan 't leven gehecht, dan dat ik nu reeds tot huts-pot wensch gemaakt te worden. Maar zou men ook mogen vragen vanwaar gij zulk een sterke genegenheid voor zoo'n tamelijk onbekende dame hebt?”

„Jawel,” zei de Fries bedaard en ernstig. „Zij heeft mij in Hessen, toen ik door Willems soldaten, op zijn bevel met geeselslagen uit het kamp gejaagd was, en ziedend van woede, schaamte en pijn nederlag, liefderijk opgezocht, door haar dienaars naar 't kamp terug laten brengen en weten te verbergen. Zij heeft mijn wonden gebalsemd, mij versterkend voedsel gegeven en mij buiten alle gevaar gehouden. Wel is waar, heb ik haar moeten beloven nimmer weer 't zwaard te zullen trekken tegen Willem, maar die belofte kon ik toch niet houden, toen hij mij later op alle mogelijke manieren liet opsporen en achterna zetten.”

„Hm, ik heb naar aanleiding van de Jonkvrouw aanstonds nog wel iets te zeggen,” zei Boudewijn. „Maar daartoe zal de derde brief, die uit Keulen,

ons wel gelegenheid geven. Laat ons dien nu hooren, Herbart."

De Zwaab vouwde thans een grooter stuk perkament open, en zag 't nauwkeurig in.

"Ziet," sprak hij, "dit schrijven draagt een opschrift. 't Is een stukje Latijn. Wacht eens: Als.... de hemel.... zich welft.... boven.... den koning, zal.... deksels dat lijdt ook niet aan groote duidelijkheid, dat slacht den ouden Abe, dan zal de koning zich... in 't graf storten."

"O," zei Alewijn glimlachend, "dat heb ik vaker hooren zeggen. 't Is een zegje onder de Friezen, dat er een koning in hun meren zal omkomen."

"A zoo," hernam Herbart. "Dat volksgeloof brengt de schrijver dus in verband met Willem. Wacht eens, we hebben gehoord, dat hij den tocht tegen de West-Friezen zoo mogelijk over 't ijs zal ondernemen."

De Zwaab keek Boudewijn opnieuw aan.

"Die gedachte dienen we vast te houden," ging hij voort, "ze kan onschatbare diensten bewijzen aan den aanvoerder van de West-Friezen. Maar ik zal eerst den brief geheel vóórlezen en verzoek jelui goed te luisteren, want dit schrijven geeft ons tenminste wat."

De drie samenzweerdere plaatsten zich dicht tegen de tafel en Herbart begon. 't Is niet noodig den inhoud van dezen brief hier mede te deelen, daar de uitwerking van de plannen, die de onbekende schrijver aan de hand deed, genoegzaam uit den loop van dit verhaal zal blijken. 't Zij genoeg te zeggen, dat de bespreking, die de drie mannen na 't lezen hielden, tot middernacht duurde, en dat zoolwel de Zwaab als Boudewijn zich toen tamelijk vergenoegd op een paar planken, die den vloer gedeeltelijk bedekten,

neerlegden, terwijl de Fries zich door 't raam, waardoor hij binnengeklommen was, behoedzaam verwijderde.

HOOFDSTUK IV.

WAARIN VERMELD WORDT, WELKE ONTVANGST WILLEM III TE BEURT VIEL IN UTRECHT.

De intocht van den Koning had den volgenden dag met grooten luister plaats. Naar menschenheugenis was er te Utrecht niet zooveel volk op de been geweest, als toen de machtige ridderstoet, waarvan de vorst het schitterende middelpunt vormde, de straten van Willebrords oude stad binnengereden, en voor 't paleis van den Bisschop afgestegen was.

Daar had de fiere Hendrik van Vianden hem, in ambtsgewaad en omringd door eenige hooge geestelijken, afgewacht en begroet. Nadat Willem de trap beklommen had, was hij neergeknield en had den zegen van den prelaat ontvangen. Hadden velen dat beschouwd als een vernedering voor den Koning, Willem zelf allerminst. Hij was zich steeds innerlijk bewust van zijn macht en de glorie van zijn kroon, en daarom kon hij de geestelijke heerschappij, die van geheel anderen aard was als de zijne, die over de onzienlijke dingen beschikte zooals hij over de zienlijke, den voorrang geven, waar dat te pas kwam. Wanneer de Bisschop, of welke geestelijke ook, hem zou tegentreden met wapengeweld, dan zou hij dat zeker stuiten, ofschoon hij er toch ook weer aan den anderen kant niet afkeerig van zou wezen een leger, hem door 's Pausen sleutelmacht beschikt, aan te nemen en te gebruiken.

De kerkvoogd gaf Willem dan zijn

zegen, en de Koning rees op. Hij begaf zich dadelijk met zijn gevolg naar binnen om zich van stof te reinigen en uit te rusten van den tocht. Een half uur later kwam hij echter reeds weer uit zijn vertrekken, en werd door den Bisschop naar een groote zaal in 't paleis geleid, waar inmiddels een maaltijd was aangericht.

„Ge hebt uw reis voorspoedig afgelegd, geliefde heer Koning,” sprak Hendrik op gullen toon. „Was 't niet te veel van uw krachten gevergd zoo snel te rijden als gij in de laatste uren deedt?”

„O, wat dat betreft,” antwoordde de Koning koel, „dat behoeft u niet te verontrusten; we hebben te Wijk nog twee uren rust genomen. We voerden echter den stoet van onze gemalin niet mee en dit heeft ons den tocht evenveel gemakkelijker gemaakt, als ze daardoor minder aangenaam werd.”

„'t Is waar, uw gemalin is”

„In Keulen gebleven. Ze was nog te veel ontdaan door de laffe schaking, waarvan ze 't voorwerp geweest is, om zulk een lange reis te kunnen maken. Bovendien was Floris niet al te wel.”

„Uwe Hoogheid moet niet minder ontsteld geweest zijn. Was 't niet Herman van Rittberg, die”

„Ja, een roofridder. Men veronderstelt, dat 't hem alleen om de kostbaarheden en den losprijs te doen was.”

„En die heeft hij gekregen? Nu, ik hoop dat gij later nog eens met hem zult afrekenen.”

Toen de Bisschop deze woorden gezegd had geleidde hij den Koning naar 't boveneinde van de groote zaal, waar men inmiddels aangekomen was. Willem zette zich in een sierlijken stoel, terwijl de Bisschop aan zijn linkerhand plaats nam, en de edelen en

geestelijken van 't gevolg zich naar hun rang rondom de lange tafel schikten. Nadat de gastheer den zegen had uitgesproken begon elk zich te goed te doen aan de gerechten, die in groote verscheidenheid stonden opgedischt.

Zoodra de eerste honger gestild was, wendde de Koning zich tot den Bisschop en vroeg: „Uw goede stad verheugt zich zeker nog altijd in een uitstekende welvaart, Hoogwaarde? Wij hebben, naar ons dunkt, een groote verscheidenheid van landaard en kleederdrachten opgemerkt.”

„Uw hoogheid heeft goed gezien,” antwoordde Hendrik minzaam. „Het zal u misschien niet onbekend zijn, dat er heden markt gehouden wordt. Op onze marktdagen treft men hier alle volken aan. Dan komt de Noor met pelterijen en traan, haring en kabeljauw, gezouten en gedroogd; de koopman uit Keulen en Mainz met wijnen; de inwoner van Rügen en Gothland met koren en hout; de Franschman en de Italiaan met kostbare specerijen, uit Indië ontvangen. De voortbrengselen van Azië, over Nowgorod en Kiow tot den handelaar in Hamburg gekomen, worden dan naar Utrecht en Stavoren gevoerd, om met den Londenaar naar Spanje en Afrika te gaan.”

Willems gelaat, dat eerst stroef gestaan had, helderde op, zoowel door den minzamen toon, waarmee de Bisschop ieder, dien hij wilde, als 't ware wist te betooveren, als door de zaken die de Koning hoorde en die in hooge mate zijn belangstelling wekten, hoewel hij ze wellicht reeds wist.

„Ge zoudt ons lust doen krijgen om ons zelf in dien bonten hoop te mengen en zoo eens op ons gemak van die drukte te genieten, waarvan we een schijn hebben gezien,” sprak hij opgewekt. „Onze oom-voogd, zaliger

gedachtenis, heeft ons meermalen verhaald van de groote en levendige steden in 't verre Oosten. Mij dunkt, die kooplieden, die in de verre Noorderlanden reizen zouden ons niet minder verwonderd kunnen doen staan."

"Uw Hoogheid zou zeer goed in haar stoel haar nieuwsgierigheid kunnen bevredigen," antwoordde de Bisschop. "Er is thans een van die Friezen in deze stad, die eenige jaren geleden een reis naar 't hooge Noorden ondernomen hebben om nieuwe handelswaren en nieuwe handelswegen te vinden. Wilt gij, dat we hem doen opsporen?"

"Ja," zei de koning fier. Eén oogenblik was er als een donkere wolk over zijn voorhoofd gegleden. "Ja, laat hij morgen vóór den middag komen. Ik heb sedert lang reeds begeerd iets meer te weten van die ijzige streken, vanwaar de grimmige Noren kwamen, die met hun reuzenkracht alles hebben onderstboven gehaald in ons Rijk, en wel zoo geweldig, dat we er op onze reizen nog hier en daar sporen van ontdekken. Me dunkt het moeten ware beren zijn."

Inmiddels hadden de heeren van 't gevolg zich evenzeer met elkaar onderhouden als de vorsten, en tegen 't einde van den maaltijd begon 't zelfs vrij levendig te worden aan tafel. Willem zag een oogenblik de tafel rond en stiet toen zijn gastheer aan den arm. "Heer Bisschop," vroeg hij fluisterend, "wie is toch die edelman die daar zoo'n druk gesprek voert met heer Hugo van Egmond."

De Bisschop had juist een stuk eendebout in den mond gestoken, en maakte zich gereed om te antwoorden, toen de Koning hem voorkwam en hardop zei: "Zie, zie, 't is of ze 't niet eens zijn!"

En 't leek werkelijk zoo, want heer

Hugo was opgerezen. Hij hield zijn handschoen omhoog. De andere ridder was echter tegelijk opgestaan en trok zijn zwaard half uit de scheede. Beiden waren woedend, dat bleek duidelijk.

"Halt mannen!" riep de Koning, toen hij zag, dat de beide ridders elkaar te lijf zouden gaan. "Wat is dat? Vergeet ge zoozeer de plichten van den gast, dat ge elkaar in tegenwoordigheid van den gastheer in de haren wilt vliegen!"

"Wil mij verschoonen, heer Koning," zei Hugo van Egmond, terwijl hij zijn handschoen bij zich stak, "deze man, die zich een ridder noemt, spreekt hier op onbetamelijke wijze over een edele jonkvrouw, en die hoon..."

"Gaat u niet aan, mijn waarde," sprak Willem, zich in de geheele lengte van zijn koninklijke gestalte oprichtend. "Hier aan tafel dulden we geen woorden, en nog veel minder daden van geweld. Ook verbieden wij u om den edelen ridder, over wien ge daar zoo even een voorbarig oordeel veldet, verder vijandig te behandelen."

Na deze krasse woorden ging de Koning langzaam zitten, de donkere oogen op Egmond gevestigd. Deze zette zich ook weer, maar hij veinsde een kalmte, die hij lang niet bezat, wat duidelijk bleek uit de gramstorige blikken, die hij rondom zich wierp. De andere ridder was eveneens weer gaan zitten, en had, alsof er niets gebeurd was, een gesprek aangeknoopt met zijn overbuurman, een tamelijk onbeduidend edelman, wiens roode neus bewees, welk een liefhebber van de wijnkan hij was.

"Wie is toch die ridder, met wien onze brave Hugo 't niet vinden kon?" vroeg de Koning zacht. "Wij bekennen, dat hij ook op ons geen prettigen indruk maakt."

"'t Is, naar ik meen, een ridder uit

't Oversticht," antwoordde de Bisschop bedaard. „Van morgen kwam hij bij me met tijdingen uit dat lastige gebied, dat mij meer hoofdbreken kost, dan alle kapittelheeren samen."

„Zoodat ge 't wellicht tegen een kleine vergoeding, of misschien wel zonder dat, zoudt willen afstaan."

„Nee, dat niet," antwoordde Bisschop Hendrik, „want wat zegt de Schrift: „In de veelheid der onderdanen bestaat des Heerschers heerlijkheid."

„Wij meenen onlangs van onzen goeden kapelaan gehoord te hebben dat deze tekst van koningen spreekt," zei Willem droog.

„Ook van bisschoppen, want zij geven immers de macht aan wien zij willen, en steunen den troon der vorsten, en hoe zouden ze dat op deze zondige aarde anders kunnen doen dan door zelf een belangrijke macht door middel van aardsche bezittingen uit te oefenen?"

„Ge hebt gelijk, ge hebt gelijk, mijn

waarde Herder," zei Willem lachende, terwijl hij zich achterover in den stoel liet zinken, „de priesters en de levieten kregen immers ook een gedeelte van 't land Kanaän, en zoo voegt het dan de mannen van onzen priesterstand om in hun aardsche bezittingen een steun te hebben tot het uitoefenen van hun geestelijk ambt."

De Bisschop zag den Koning een oogenblik schuins aan, en streek zich met de volle hand over 't gelaat. Hij kon echter op Willems gezicht niet lezen, of deze slechts zijn meening gezegd had, dan of hij juist 't tegengestelde had uitgedrukt van datgene wat hij dacht.

De maaltijd was intusschen afgelopen. De Koning stond op en begaf zich met enkelen van zijn gevolg naar de vertrekken, die voor hem en zijn Raad in orde gebracht waren, terwijl de andere gasten zich in 't paleis en in de stad verspreidden.

(Wordt vervolgd.)

BLADVULLING.

Dwaasheid. — De laatste Amerikaanse uitvinding is de Vier-uur-slaapclub. De leden van deze vereeniging verbinden zich om niet meer dan vier uur van het etmaal te verslapen.

Aardrijkskunde. — Ten Zuiden van Nieuw Zeeland is een eilandengroep, de Zeven Zusters genaamd, waar 't aanhoudend regent. Tusschen vier en acht of negen graden aan weerszijden van den evenaar, kan om de aarde een regengordel worden getrokken, waarbinnen bijna altijd neerslag valt. Doch in dien gordel zijn enkele punten, waar zelden regen valt.

De „heilige rollers”. — De leden eener overspannen godsdienst secte „de heilige rollers” genaamd, die haar zetel in Benton Harber (Michigan, Noord-Amerika) heeft, bouwen nu een nieuwe ark om zich voor den tweeden zondvloed te redden, die volgens de voorspelling van hunnen leider, den profeet Benjamin, in het jaar 1916 zal plaats hebben. De profeet verklaart de uit den dood verrezen Noach te zijn. De lengte der te bouwen ark zal 135 meter, haar breedte 22¹/₂ meter en haar hoogte van de kiel tot aan het bovendek 13¹/₂ meter bedragen.

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 75).

HOOFDSTUK V.

WAARUIT BLIJKT, HOE GASTVRIJ DE
BISSCHOP WAS.

Den volgenden morgen was de lucht helder, en het weêr droog. 't Was een van die Novemberruichtenen, waarin men voelt dat tegelijk de Winter komt en de Zomer afscheid neemt. Zuiver en fijn was de lucht. Een plechtige stilte, bijna door geen geluid afgebroken, heerschte alom waar geen menschen werkten, en dus ook in den tuin van den Bisschop, zulk een stilte, die het godvruchtig gemoed als van zelf stemt tot dank en gebed.

Hoewel het in de stad reeds levendig werd en vooral aan den rivieroever reeds menigeen zich gereed maakte om nieuwe waren te lossen, te laden of weg te voeren, achter 't paleis van den Bisschop kon niets den wandelaar, die daar op de aangeharkte paden voortschreed, storen in zijn overpeinzingen. Hij stapte met lossen, zwierigen tred tusschen de boschjes en hooge, statige boomen voort, en snoof nu en dan met welgevallen de heerlijke morgenlucht op, met het voorkomen van iemand, die alleen loopt om eens te wandelen.

Die wandelaar was de Koning.

Willem II was rijzig, maar fors van lijf en leden. Hij droeg een sierlijk samengeknoopt opperkleed van fijn weefsel, en daar onder een tamelijk nauwsluitend gewaad van niet minder fijne stof. Zijn gelaat, vol uitdrukking, en bovendien volstrekt niet misdeeld van schoonheid, al was ook het breede voorhoofd wat buitengewoon hoog en de neus wat al te smal, zijn gelaat had een lichtgele tint, terwijl zijn half gekrulde lokken, die op de schouders afhingen, hoog blond gekleurd waren. Ze herinnerden aan zijn Germaansche afkomst, meer dan de donkere schitterende oogen, die in hem reeds bij den eersten aanblik een buitengewonen geest deden herkennen.

En werkelijk zoowel uit zijn houding, als uit zijn gelaat, zijn gebaren en zijn stem, sprak die ridderlijke grootheid, waarvan de Middeleeuwen, zoowel na als voor Willem, menig voorbeeld hebben vertoond. Het was die grootheid, die zich zelf voorbijzag, waar het gold recht te doen, bovenal aan zwakken en verdrukten, maar die ook de oprechte vroomheid deed uitkomen, welke niet vroeg naar groot en klein, noch naar meer of minder, maar die als de gelegenheid zich voordeed, van zelf naar buiten trad.

De Koning was dien morgen, zooals steeds, vroeg opgestaan, en had door 't raam van zijn slaapvertrek de heerlijke herfstlucht geroken. De gewaarwording, daardoor opgewekt, had hem verlokt tot een wandeling, en nadat hij zich vlug een grooten mantel over zijn morgengewaad had doen werpen, was hij, vergezeld van zijn page Bernulf, den tuin ingegaan. Deze, een blonde knaap van zestien jaren, liep thans trouw tien passen achter hem, de hand op 't gevest van zijn korten degen, die aan zijn zijde hing.

Nadat beiden zoo ongeveer vijf minuten waren voortgeschreden, bleef de koning eensklaps staan. Hij wendde zich om en vroeg: „Hoorde je daar geen wapenklank, Bernulf?”

„Ik verbeelde 't me, heer Koning,” antwoordde de page snel, terwijl hij met een diepe buiging naderkwam. „'t Kan echter ook de klank van de bokalen geweest zijn, die de dienstmeiden ginds reinigen.”

„Nee, 't was wapengekletter,” zei Willem. „Laat ons maar eens verder zien.”

„Heer Koning,” sprak Bernulf smekend, „vergun mij, dat ik alleen ga. Gij zijt ongewapend en een ongelukkig toeval

Willem knikte zwijgend en de page verhaastte zijn tred. Nauwelijks echter had hij eenige stappen gedaan, of de Koning en hij zagen tegelijk op eenigen afstand twee mannen door den tuin rennen. De voorste hield een gebroken lemmet in de hand, terwijl de achterste een groot zwaard zwaaide. 't Was een ware wedren, waarbij de voorste, die lange beenen had, voortdurend won, tot hij aan de haag kwam, die den tuin aan de achterzijde begrensd. Hij rende nog een eindweegs langs 't struikgewas van de haag en verdween toen opeens. De andere, die inmiddels ook bij de

haag aangekomen was, hief met kracht zijn slagzwaard omhoog en hieuw uit alle macht op de boompjes, juist op de plaats, waar nummer een verdwenen was. Toen boog hij zich snel voorover, om te zien of zijn welgemikte slag doel getroffen had. Zichtbaar ontevreden richtte hij zich langzaam op, en wendde zich om. Maar toen viel zijn oog onmiddellijk op den koning. Deze was het terrein van den laatsten aanval langzaam genaderd en stond nu een vijftigtal schreden achter hem. Zoodra de dappere vervolger van zoo even Willem II zag staan, liet hij zich op één knie zinken en boog het hoofd.

„Sta op, heer Hugo,” sprak de Koning kalm, „en vertel ons wat voor avontuur je daar, half onder onze oogen, hebt beleefd.”

„Heer Koning,” zei Hugo van Egmond (want zoo heette hij) opstaande, „wil vergeven, dat ik uw tegenwoordigheid niet eerder heb opgemerkt. Wat het voorval betreft, dat ge zooeven hebt gezien, dat is van te weinig belang, dan dat ik er uw aandacht mee zou durven vermoeien.”

„Nee, nee,” zei de Koning, wij willen 't weten. Ons dunkt, je waart nog al vurig. Je hadt een houding alsof je de West-Friezen reeds op de hielen zat. Kom, laat ons een oogenblik op deze bank gaan zitten. De morgen is nog niet voorbij en de Bisschop heeft ons verlof gegeven van 't zijne gebruik te maken, alsof het 't onze was.” Een bijna onmerkbaar glimlach krulde bij deze laatste woorden Willems dunne lippen.

„In dat geval bevele uw Hoogheid, dat Bernulf op den uitkijk ga staan,” zei Hugo, „om haar te waarschuwen als er een nieuwsgierige nadert.”

De Koning gaf den page een wenk en ging zitten. Heer Hugo volgde zijn voorbeeld.

„Uw Hoogheid herinnere zich,” zoo begon hij, „de twist, die gisteren mid-dag, bij 't einde van den maaltijd ontstond tusschen mij en den vreemden ridder, die naast mij zat.”

„Bij St. Joris, hoe konden we zoo onnadenkend zijn. Jelui zijt immers gisteren reeds bijna slaags geweest. Ja, nu herinner ik me dien bode uit 't Oversticht,” zei de Koning lachend.

„Al evenmin een bode uit het Oversticht als ik,” hervatte Hugo, „een lage vrouwenbeleediger en een schoelje, dien het te doen is om den boel hier te bespieden. Maar 'k zal de zaak in 't kort mededeelen. Gisteren, aan tafel, viel 't gesprek op de stoffige wegen, die ons verleden zomer zoo gehinderd hebben, en op 't nieuwste middel om het stof van 't gelaat te keeren, bestaande uit een doorzichtig gaas, een sluier, dien men voor 't gelaat hangt, en waardoor men zien kan, terwijl alle stof buiten blijft.

Deze sluiers worden te Mechelen vervaardigd en zoo kwam het gesprek op de jonkvrouw Geertruida van Mechelen, die meegereisd is, om bij haar oom, den burchtheer van Breukelen, den winter door te brengen. Wij prezen haar allen om haar vriendelijkheid, toen deze schoft durfde te zeggen: „ik heb wel eens anders over haar hooren praten.” Wij eischten van hem ons dan eens mee te deelen, wat hij wel van haar wist, en wie zijn zegsman was geweest. Dit weigerde hij ronduit, „maar,” voegde hij er bij, „velen vertoonen een schoon en beminnelijk gelaat om daarmee een slecht leven te bedekken.”

Nu weet gij, heer Koning, dat de jonkvrouw een achternicht van mij is. Ik mocht dus dien hoon niet aanhooren, ten minste dat zeiden ze allen. Ik stond op en was op 't punt den verwatene mijn handschoen in 't gelaat te smijten, toen uw Hoogheid 't mij verbood. Later

ging de aterling nog voort op een onverschilligen wijze over de juffers van 't Hof te spreken. We hebben hem eenvoudig links laten liggen, tot na den maaltijd.”

„En toen heb je hem uitgenoodigd om van morgen eens met je te vechten. We begrijpen de heele geschiedenis, en kunnen 't je niet kwalijk nemen, dat je voor onze dames in de bres springt. Maar we wenschen toch, dat gij en al onze ridders, zoolang we in dit paleis verkeerden, u zult wachten voor alles, wat onzen gastheer aanstoot kan geven,” zei Willem.

„Uwe Hoogheid vergeve 't me, als ik te boud spreek,” hernam Hugo ernstig. „Ik ben een vrijgeborene en heb met eede, vrijwillig beloofd, dat ik de heiligheid van uw persoon en ambt zou verdedigen, waar ik kon. Ik wantrouw dien ridder, dat is de zaak, hem en zijn medegenooten, sedert ik gisteren gezien heb, dat hij en zijn makker dien West-Fries in bescherming namen.”

„Je hebt me dat verteld. Was deze ridder een van hen?”

„Zeker, heer Koning, 'k heb hem duidelijk herkend. Maar, eerlijk gezegd,” ging heer Hugo fluisterend voort, „was 't niet hun gedrag, dat mij gisteren 't meest tref, maar dat van den Schout. 't Bleek mij daaruit namelijk, dat de West-Fries en zij zelf onder hoogere bescherming stonden.”

Willem schudde 't hoofd, en zag naar den grond.

„Ik weet vast,” zoo ging Egmond voort, „dat hier personen zijn, wien uw macht een doorn in 't oog is, en die uw plannen, welke tot heil van 't Rijk zijn, willen dwarsboomen, enkel uit vuige eigenliefde, heerschzucht en nijd. Ik weet, dat ze daartoe geen middelen zullen ontzien, zelfs niet....”

„Nu spreek vrij uit.”

„Welnu, er zijn er hier, die er vol-

strekt niet voor zouden terugdeinzen om u te dooden. Ik ben vrij zeker, dat hij op dit oogenblik niet ver van Utrecht is."

"Oho," zei Willem, terwijl hij zich snel achteroverboog en met de rechterhand op een knie sloeg, „als hij hier is, dan zal dat ook wel gelukken. Maar mijn waarde," ging hij rustiger voort, „dacht je, dat wij ons niet levendig bewust zijn van de gevaren, die ons steeds omringen? Dacht je, dat we, dien zwaren sceppter, ons door zijn Heiligheid gezonden terwijl wij nog een knaap waren, opgenomen hebben zonder te rekenen met de verantwoordelijkheid en de bezwaren daaraan verbonden? Neen, we hadden al te zeer van onze prille jeugd aan geleerd, dat eens Christens leven slechts een pad van zelfverloochening en opoffering was. Zie, mijn Hugo, onze ridderdeugden zijn geen deugden, als ze niet tegelijk christendeugden zijn. Hij, die enkel uit eigenbelang of alleen gedreven door lust tot dappere daden het zwaard ontbloot, is in niets onderscheiden van den Lithauer en Saraceen, en kent de ware zelfverloochening niet."

„Wellicht is er dan nog onderscheid, heer Koning, namelijk in het doel."

„Maar wat voor waarde geeft uw doel aan 't middel, mijn vriend, indien dat middel zelf niet met het doel overeenstemt, m. a. w. als het niet door God en de H. Maagd geboden en gezegend is. Als wij strijden tegen den vijand van het christelijk geloof, 't zij hier in Utrecht, 't zij op 't verre slagveld, dan behooren christelijke zelfverloochening en ootmoed ons hart te vervullen. Dan eerst zal het heilige doel ons tot bovenmenselijke daden van dapperheid kunnen aansporen, zooals den St. Jansheeren in 't Heilige Land. Dan eerst zullen we met den heiligen David kunnen uitroepen: Met

mijn God zal ik door een bende dringen, ja, met Hem spring ik over een muur."

„Ik vrees, heer Koning, dat Zijne Heiligheid met deze redeneering niet ten volle zou instemmen. Hij zou uw woorden liever even anders hooren klinken en willen, dat ge u aldus uitdruktet, ons eeuwig doel moet zijn, strijd voor den Paus en de Kerk."

„Ach, mijn waarde! Zijn heiligheid Innocent is overleden, en nu laat zijn opvolger ons, uit schrielheid, reeds in den steek. We kunnen dus niet strijden voor den Paus. Hij is een mensch zooals wij. Wij willen wel erkennen, dat we op dit punt in 't begin van onze regeering gedwaald hebben. Wel kunnen we, met den Paus, voor Christus strijden, voor Hem, die ons nimmer verlegen laat. Hij heeft tot dusver onze regeeringsdaden gezegend, de rechten van het Roomsche Rijk bevestigd, onze wapenen voorspoedig gemaakt en daardoor de rust en den vrede van Europa verzekerd, trots den hardnekkigen tegenstand van zijn en onze vijanden. Nog kort geleden mochten wij, door Gods genade, 't Rijnverbond bekrachtigen, zoodat de steden langs den Rijn en ver in den omtrek tamelijk wel gewaarborgd zijn tegen de aanvallen van de roofridders. Wij bemerken echter de gunst en hulp van God en van onzen Heiland niet het minst hierin, dat, waar onze machtigste beschermer op aarde gestorven is, de voorrechten, door ons aan Edelen, Steden en Vorsten van 't Rijk verleend, steeds strekken om hen voortdurend nauwer aan ons te verbinden."

„Wat dit laatste betreft," zei Hugo nadenkend: „Uw Hoogheid late zich niet door schijn bedriegen. Het schijnt wel, dat in den laatsten tijd bij sommige heeren de liefde voor u tamelijk koud wordt. Daar hebt ge bijvoorbeeld hém

hier: Hendrik van Vianden, hoe beschouwt uw Hoogheid hem?"

„Och," zei Willem, terwijl hij een verdrietige beweging maakte, „je hebt me reeds vaker in dien zin over hem gesproken, maar welke bewijzen heb je nog meer, dan wat je daar zoeven zei van dien West-Fries?"

„Bepaalde feiten kan ik niet noemen, maar uw Hoogheid houde mij ten goede: ik heb iets van een ouden speurhond, zoodra het gevaar uw geheiligden persoon bedreigt, van den hond, die het onraad riekt als andere honden nog kwispelstaartend in 't rond springen. 't Is de wijze, waarop de Bisschop u gisteren ontving, veel plechtiger, minder hartelijk dan gewoonlijk; 't is 't neervallen van de valdeur, juist voor den kop van uw paard, toen gij gisteren door de poort reedt; 't is de tegenwoordigheid van dien edelman aan de tafel van den Bisschop, dien zoogenaamden ridder, waarvan ik zekere berichten heb, dat hij een valschen naam draagt. Zie als ik mijn innigste gedachten zeg, dan weet ik, dat ge mij als altijd voor de voeten werpt: „Je bent zwartgallig," maar dit zal mij niet verhinderen om te zeggen, dat er aan het Hof te Rome een kentering gekomen is ten opzichte van uw persoon. Frederik, de heiden, is dood; zijn zoon Koenraad bedreigt den Heiligen Stoel niet meer, want hij rust in 't graf. Uw Hoogheid is nog jong. Uw macht en invloed nemen toe. U weet door uw karakter en verstand de machtigsten en edelsten duurzaam aan u te verbinden. De groote kooplieden van het Rijngebied zegenen uw wijsheid. Zoo doen ook de Rijksstenden, de poorters en dorpers, die door u worden gesteund en voortgeholpen op alle mogelijke wijzen. Straks zullen de West-Friezen verjaagd, ja vernietigd worden. Dan zal uw Hoogheid de handen ruim

hebben en zich hoofdzakelijk aan de inwendige belangen van 't Rijk kunnen wijden. En nu straalt er in uw regeeringsbeleid iets door, wat men niet onder woorden kan brengen, maar dat duidelijk profeteert: Koning Willem wordt de machtigste vorst van deze eeuw, en het Hollandsche Huis zal dat der Hohenstaufen eerlang in macht en aanzien overtreffen. Dit laatste vooral strijdt echter met het verlangen van 't huidige Roomsche Hof. Men gevoelt zich daar niet meer zoo sterk als Innocentius IV, die zich naar alle kanten en onder alle omstandigheden van zijn macht bewust was. Men wantrouwt daarom uw Hoogheid."

„Welnu, alles goed en wel," viel Willem schamper uit, „men late ons aan ons zelf over. Dat zal onzen luister niet verminderen."

„Aha, 't is juist de gemoedsstemming, die uit deze woorden spreekt, welke voor de pauselijke heeren niet verborgen is gebleven, en die, mijns inziens den doorslag geeft. Een bisschop, heer Koning, is een herder, en hij is niet tevreden, zoolang niet al de schapen, ze mogen keizers of lijfeigenen heeten, tegelijk en met denzelfden eerbied, zij 't onder verschillende vormen voor de myter knielen. Onze Hendrik van Vianden staat daar bijvoorbeeld nog al sterk op. Daarbij komt, dat hij ook van heerschzucht in aardse zaken niet geheel is vrij te pleiten. Hij vooral is uw vijand. Hij is steeds bedacht op uitbreiding van zijn gebied en vreest den invloed dien uw koninklijke macht u als Graaf van Holland verleent. Bedenk, dat hij uw naaste buurman is, en dat hij in elk geval zijn wereldlijke macht ongerept behouden wil. Geloof mij, heer Koning, bisschop Hendrik vreest uw jeugdig vuur en bezadigd overleg. Zijn opvatting van de zucht tot zelfbehoud zal hem, des noods, een

aanslag op uw persoon doen toelaten of zelfs goedkeuren. Daarbij komt nog de haat en de vrees van de West-Friezen, van wie er thans verscheidenen, God weet waarom, in deze stad rondloopen."

Willem zat met den elleboog op de knie en de hand om de kin in diep nadenken verzonken. Hij kon niet ontkennen, dat heer Hugo veel waarheden gezegd had. Maar hij trachtte elke waarheid op haar plaats te houden en op haar waarde te schatten.

"Je hebt grootendeels gelijk, mijn vriend," sprak hij ten slotte op warmen toon, „maar je schroeft de zaken te hoog op. Of liever, je let te veel op deze dingen alleen en verliest daardoor sommige belangrijke feiten uit 't oog. We kunnen aan al de omstandigheden, die je noemt, niets veranderen. Wij gelooven ook, en spreken nu op onze beurt onze innigste gedachten uit, dat men het er hier op toelegt om ons te tergen. Het zou daarom heel goed kunnen gebeuren, dat het, voor 't jaar een dag ouder is, tot een volslagen vredebreuk met het Sticht gekomen is. Want, wat gij niet weet, dat was ons reeds eenige dagen door andere getrouwen bericht: hij, dien je zoo-even bedoeldet, is niet alleen in den omtrek, maar in dit paleis. Hendrik weet, dat wij verboden hebben den naam van dien man in onze nabijheid te noemen en hij huisvest hem; hij geeft aan de inblazingen van den valschaard gehoor." Willems stem werd schor. Hij haalde diep adem en ging voort: „dat ons paard gisteren namiddag bijna achterover stortte, toen wij opstegen, doordat er een spijker in 't hoefvleesch zat, dat de valdeur naar beneden ging, dat de Bisschop, die ons zeker reeds heeft opgemerkt, of tenminste reeds bericht van onze morgenwandeling ontvangen heeft, nu

nog niet hier is om ons te begroeten, zijn zaken, waarin we 't opzet van dien verrader duidelijk herkennen. Hij, die zich onze gelijke waande in aanleg en geestkracht, hij, en geen ander tracht ons door deze kleinigheden te verbitteren, en Hendrik spant reeds sedert lang met al onze vijanden samen. Maar waarde Hugo, deze dingen kunnen onzen geest niet voortdurend bezighouden. Daardoor zou onze veerkracht verlamd worden, want deze zaken gaan buiten ons om en wij kunnen ze niet verhinderen, noch vooreerst als daden van vijandschap erkennen. Bovendien komt een vredebreuk met 't Sticht ons thans niet gelegen. Maar bij St. Maria," ging de Koning voort, terwijl hij opstond, en 't hoofd fier in den nek wierp, „men zij voorzichtig. De Hollandsche Leeuw is grootmoedig, doch laat zich niet eindeloos tergen!"

Heer Hugo was ook gaan staan en zei:

„Ik heb mij vast voorgenomen om, als uw Hoogheid 't toestaat, haar zijde niet te verlaten, zoolang ze in dit gewest is."

„Je zult beter doen," antwoordde Willem losjes. „De taak, die wij je te Keulen hebben opgedragen, is nog niet geheel volvoerd. Je zult vooreerst het spoor van de samenzwering volgen, ons te Keulen aangewezen, vooral dat van dien Fries, die met medewerking van den Schout ontsnapt is."

„Het Huis van Holland wordt eerlang vernietigd!" riep plotseling een luide stem, die uit den tuin scheen te komen.

De Koning wendde zich naar alle zijden, en werd vuurrood van drift. Heer Hugo trok dadelijk zijn zwaard, en snelde weg in de richting van 't geluid, terwijl Bernulf, op een wenk van den Koning kwam toelopen.

„Heb je niemand gezien?" vroeg Willem ontroerd.

„Ik verzeker uw Hoogheid, dat er niemand in den omtrek was,” zei de page, terwijl hij een beleefde buiging maakte.

Op dit oogenblik kwam Heer Hugo aanloopen. „Er is niets te zien,” sprak hij hijgend. „Toch moet er een verrader in den tuin geweest zijn.”

Willems wenkbrauwen waren nog gefronst. Hij had echter zijn kalmtte terug gekregen.

„Bernulf, vraag gindschen schildwacht,” zei hij bedaard.

„Hij heeft niets gehoord en niets gezien, heer Koning,” zei de page, toen hij teruggekeerd was.

„Zonderling,” sprak Willem in zich zelf, „weer die profetie. Zou de Hohenstauf dan toch getriumfeerd hebben en heeft het Huis van Holland zijn grootsten luister bereikt!”

Met deze woorden, half luid gesproken, liep hij op de achterste poort van het paleis toe, waar de Bisschop hem met een gullen glimlach tegemoet trad.

HOOFDSTUK VI.

WAARIN HET OM DE JONKVROUW VAN
MECHELEN TE DOEN IS.

Op eenigen afstand van Utrecht, in de nabijheid van de plaats, waar thans het dorp Breukelen ligt, stond in de Middeleeuwen een groot en sterk kasteel. Een half uur gaans dichter bij de stad lag een tamelijk groote landhoeve, waarop een vrij- of welgeboorne woonde, Zwedine geheeten. Velen betwijfelden echter, of dit zijn ware naam was, want men wist te vertellen, dat deze Zwedine, al klonk zijn naam Saksisch, van geboorte tot den Frieschen stam behoorde. Hoe dit echter mocht wezen, ieder wist, dat Zwedine eige-

naar van de hoeve en vrij was, want hij had daar reeds twintig jaren ongestoord op gewoond.

Soms, (maar dat geschiedde zeer zelden) ontving hij bezoek van een grooten, zwartgebaarden ruiter, die in gelaatstrekken wel eenige overeenkomst met hem vertoonde, het was dus geen wonder dat „men” dezen ruiter voor zijn broeder hield. Hierin had „men” ook werkelijk gelijk. De groote bezoeker was een volle broeder van den vrijgeborene, en niemand anders dan Alewijn de Fries. Hij en Zwedine, die inderdaad vroeger, evenals Alewijn, een anderen naam had gedragen, waren ter oorzake van een geweldige veete in hun jongelingsjaren genoodzaakt geworden Friesland te verlaten. Alewijn had zich steeds door een zwervend leven aangetrokken gevoeld en had, na eerst met de Stadingers tegen 's Konings vader, Floris IV, te hebben gestreden, een avontuurlijk leven geleid, terwijl Zwedine, meer hokvast van aard, zich in 't Sticht had neergezet, en sedert van den grond, waarop hij woonde, had geleefd.

In het hier bovengenoemde kasteel woonde niet een gewoon vrijgeborene, maar een van die edelen, die een werkzaam leven achter den rug hebbende nu hun welverdienden rusttijd doorbrachten met visschen en jagen, waarbij ze nu en dan hun burens of andere edelen, die toevallig in de buurt waren, verzochten mede van de partij te zijn. Ook nu had de burchtheer weer reeds zijn uitnoodigingen rondgezonden, en onder zijn gasten ook een groot aantal van koning Willems edelen gerekend. Tot zijn groote teleurstelling had hij echter in den voormiddag om negen uur bezoek gekregen van heer van Egmond en diens schildknaap. De heer van Egmond had hem medegedeeld, dat de edelen dien dag niet zouden kunnen

uitgaan, omdat de Koning in den namiddag met zijn schitterenden stoet in de Mariakerk de mis wenschte bij te wonen. Heer Hugo had er bijgevoegd, dat de edelen ook later niet zouden komen. De reden hiervan, die hij niet aan den heer van Breukelen had gezegd, was dat de Koning hun een wenk had doen geven, de stad niet te verlaten.

De voornaamste reden van Egmonds bezoek aan Breukelen bestond echter in iets anders. Hij had den ouden, maar krachtigen edelman uitgenoodigd hem op een verkenningstocht te vergezellen. En deze uitnoodiging had de burchtheer met vreugde aangenomen. Nog grooter evenwel werd zijn blijdschap, toen hij de tijding ontving, juist terwijl hij op 't punt stond met heer Hugo uit te gaan, dat zijn nicht Geertruida van Mechelen dien middag zou komen, om den geheelen winter op zijn slot door te brengen. Dadelijk had hij een dienstman met den kapeiaan van 't slot, den waardigen priester, vader Leonard, uitgezonden om de Jonkvrouw te gemoet te gaan. De zachtmoedige en scherpzinnige geestelijke, de leidsman van menigen zwakke, de vertrooster van menigen ellendige, altijd gereed aan ieder de hulp te verleen, die hij schenken kon, had geen oogenblik geaarzeld op verzoek van den burchtheer mee te gaan. Hij en de dienstman hadden de Jonkvrouw, een paar ridders en een minstreel, ongeveer een uur buiten Utrecht, ontmoet. De ridders waren teruggekeerd en met zijn viere sloegen de anderen nu den weg in naar 't kasteel. Zij hadden reeds spoedig de heirbaan verlaten en op raad van den minstreel een breeden landweg ingeslagen, die wel tien minuten langer, maar minder bereden en dus beter begaanbaar was dan de heirbaan.

Het was ongeveer tien uren in den

voormiddag, toen een jongeling door het kreupelbosch brak, dat zich uitstrekte tusschen de hoeve van Zwedine en den landweg. Deze jonge man was Arnaut, de schildknaap van Heer Hugo. Hij schreed behoedzaam voort tusschen de dorre takken, tot hij eindelijk de zoom van 't hout bereikt had. Daar bukte hij zich zoover mogelijk en snelde toen regelrecht op den weg toe, die op deze plaats iets hooger lag dan 't omringende land. Zoodra hij dezen bereikt had, wierp hij zich voorover op 't lange gras en wel aan die zijde, die van de hoeve afgekeerd was, waarop hij met het hoofd even boven den weg, zoo voorzichtig mogelijk ging uitkijken. Of de inspanning hem te groot werd, dan of hij gezien had wat hij verwacht had te zullen zien was moeielijk uit te maken, maar dit was zeker, dat hij zich, na een kwartier ingespannen naar de hoeve te hebben geloerd, omwendde en den anderen kant uitkeek.

Aan de zijde van den weg, waar hij lag, leverde het land een geheel anderen aanblik op, dan aan den kant van de hoeve. Zag men daar tamelijk vruchtbare wei- en bouwlanden, hier strekten zich doodsche rietvelden uit, waarvan 't eentonig gezicht slechts hier en daar door een stukje bouwgrond werd afgewisseld. Enkel een eenvoudig huisje, met riet gedekt en in de verte een paar houten daken, toonden aan, dat ook hier menschen woonden. Het huisje stond niet verder dan tien minuten gaans van den weg af. 't Behoorde aan een lijfeigene, die het als belooning voor een gewichtigen dienst aan den burchtheer van Breukelen, van dezen in eigendom had ontvangen, met het recht, om over een omtrek van een kwartier het riet te mogen afsnijden en te Utrecht ter markt te mogen brengen.

Bij den eersten oogopslag verbeelde

Arnout zich, dat hij heel even een helm uit dit huisje had zien te voorschijn komen. Hierdoor opmerkzaam geworden, trok 't zijn aandacht, dat er een zware rook uit den schoorsteen opsteeg.

„Zou er onraad kunnen zijn aan dien kant! En de jonkvrouw is in de nabijheid!” sprak Arnout bij zich zelf, terwijl hij den weg opkroop. „Wist ik nu maar juist waar heer Hugo is. Hij zou in de richting van Loenen gaan. Daar hadden de spionnen een ongewone drukte opgemerkt.”

Opeens verbleekte hij en ging over-eind staan van schrik. Er was hem een gedachte door 't hoofd geschoten. „Als zij 't eens op de Jonkvrouw gemunt hadden,” mompelde hij, terwijl 't klamme zweet hem op 't voorhoofd kwam. „Maar neen,” ging hij even later voort, „dat kan niet. Wie heeft er belang bij haar te mishandelen of te dooden. En bovendien, hoe zouden deze lieden weten, dat zij in aantocht is. De groote weg is immers ook ver af. Mijn verbeelding heeft me parten gespeeld.”

Hij begon hoe langer hoe meer te gelooven, dat 't zien van den helm een spel van zijn verbeelding geweest was, te meer, daar hij na dien tijd 't huisje scherp in 't oog gehouden en niets bijzonders opgemerkt had, toen hij opeens weer ontrust werd door 't schallen van een hoorn schuins achter zich, in de richting van de stad. Hij zag daarheen, maar bemerkte niets bijzonders. „Wacht,” mompelde hij, „als dat geluid uit dit huisje beantwoord wordt, dan weet ik, dat er een pannekoek op 't vuur staat.”

't Bleef echter stil.

„He, Arnout!” klonk op eens een heldere stem achter hem. „Hoe kom jij hier? Ben je misschien bij gebrek aan deelgenooten maar alleen op de jacht gegaan.”

„U doet me schrikken, heer kape-

laan,” sprak hij. Daarop maakte hij een diepe buiging voor de Jonkvrouw (want zij was 't met haar gezelschap) en wierp een schuinschen blik op den wapenknecht en den minstreel. „Ik verwachtte . . . dat ge . . . den grooten weg zoudt gaan,” vervolgde hij hikkend van ontroering.

„Ja,” zei de Jonkvrouw, „dat zouden we ook, maar onze meester zanger hier, die, evenals de meeste kunstenaars, van 't buitengewone houdt, heeft ons overgehaald den landweg te kiezen.”

Arnout zag den minstreel eens aan. Waarom hij dadelijk argwaan tegen hem opvatte, kon hij moeilijk zeggen, want niettegenstaande hij den man vroeger wel eens meer gezien had, thans wekte diens uiterlijk zijn afkeer plotseling op en deed de gedachte bij hem ontstaan, dat deze zanger wel eens den verrader zou kunnen spelen.

De minstreel was een rijzig persoon. Zijn kaalgeschoren gezicht, waarin diepe rimpels lagen, maakte gewoonlijk niet den minsten indruk. Thans scheen het een geheime vrees uit te drukken. Zijn oogen stonden echter flauw en wezenloos boven de bleeke, min of meer ingevallen wangen, en wanneer niet uit de woorden van de Jonkvrouw en uit het speeltuig, dat op zijn rug hing, gebleken was dat hij de edele zangen dichtkunst beoefende, dan zou men hem zeer zeker voor een idioot hebben versleten.

Arnout had zich bij het gezelschap gevoegd en mede den weg naar 't kasteel ingeslagen. Hij kon de verdenking, die bij 't zien van den zanger in hem opgerezen was, intusschen maar niet van zich afzetten.

„Als de Jonkvrouw 't veroorlooft, zou ik haar gaarne een vraag willen doen,” zei hij na een poosje.

„Mij?” vroeg Geertruida verbaasd. „Vader Leonard, begrijpt gij nu dezen

ernstigen jonker? Pas heeft hij mij eenmaal aangekeken en nog is hij geen minuut in ons gezelschap, of hij begint mij reeds vragen te stellen. Welzeker Arnout, vraag," sprak ze, zich tot den schildknaap wendend.

"Is deze minstreel reeds langen tijd bij u geweest of misschien eerst sedert weinige dagen?"

De zanger werd bij 't hooren van deze woorden in-wit. Dit ontging Arnout niet.

"Wel, deze minstreel is, evenals de meesten van zijn soort, een reiziger en dat ben ik ook. En doordat ik 't voorrecht heb dikwijls met 't Hof te reizen, zie ik nog al vaak zoo'n meesterzanger, dat begrijp je," antwoordde de Jonkvrouw ondeugend. „Hebben we elkaar te Keulen niet 't laatst gezien?" vroeg ze, zich eensklaps tot den minstreel wendend.

"Ja, edele vrouwe," antwoordde deze stroef. „Na den aanslag van den wilden Rittberg op de Koningin kwam ik bij het hof te Trier."

"En, gisteren," zei de Jonkvrouw, „kwam meester Sasso mij een bezoek brengen te Utrecht. Maar mag men nu ook weten, Arnout, waarom je zoo veel belang in onzen zanger stelt, dat je naar de plaats van zijn verblijf vraagt?"

"Mijn meester heeft mij bevolen, nauwkeurig acht te slaan op alle dingen, die hier geschieden, edele Jonkvrouw," antwoordde Arnout. „Wij vermoeden, dat zich hier in den omtrek een gevaarlijk persoon schuilhoudt. Ik heb reeds een spoor van hem meenen te ontdekken. En bovendien is mijn belangstelling gewekt, doordat ik zoo even bij die kleine woning ginds een helm meende te zien blinken. Ook klonk er een hoornsignaal in de richting van Utrecht. Maar zie! 't Is zooals ik vreesde, wij zijn te laat!" Te-

gelijk wees hij naar 't Zuid-Oosten.

't Heele gezelschap bleef bij Arnouts uitroep staan en keek in de richting, die hij aanduidde. Vol schrik bemerkten ze, dat op een afstand van ongeveer tien minuten gaans een achttal ruiters kwamen aandraven, dwars over heg en steg, die blijkbaar zoodra ze hen in 't oog kregen, recht op hen aanhielden. Op 't zelfde oogenblik ijelde de zanger uit alle macht terug, sprong na een eind den weg te hebben gevolgd, aan de zijde van de hoeve op 't land, en rende als een haas naar 't kreupelhout. De wapenknecht liep hem gezwind achterna, maar stak toen dwars over en sloeg de richting naar 't kasteel in.

"Wat is dat!" riep Vader Leonard vervaard. „Wat willen ze? Is 't niet 't beste om de ruiters hier af te wachten?"

"Neen," zei Arnout, nu opeens beraden, „we kunnen veiliger plaats vinden. Hier is een pad: volgt mij."

Hij sprong bij den weg neer in 't rietland en liep toen langs den kant ongeveer twee minuten snel voort. De anderen snelden hem achterna en volgden hem weldra op den voet. Arnout was reeds 't veld ingeslagen. De Jonkvrouw was onmiddellijk achter hem. Zij bleef wonderlijk kalm en zette tred voor tred haar voeten in de sporen, die de schoenen van den schildknaap in den deinenden, drassigen grond nalieten.

"Hier kunnen ze ons op hun paarden niet volgen," sprak Arnout, „want als ze dat wagen, blijven ze in de modder steken. We zullen zoo goed mogelijk met een boog om 't huisje heen loopen, en kunnen we den heirweg bereiken, dan zijn we gered."

"Zie," sprak de kapelaan, „die ruiters zijn afgestegen en staan, gemakkelijk tegen hun paarden geleund, ons achterna te kijken. Begrijp je dat, Arnout?"

„Ja, ze schijnen te denken, dat we toch terug moeten keeren,” antwoordde de schildknaap schouderophalend, maar dat zal hun tegenvallen. Zie, ze zijn gemaskerd. 't Is nu wel duidelijk, dat ze een slechte bedoeling koesteren. Laat ons voortmaken.”

De drie vluchtelingen zetten hun tocht snel voort, doch 't zou niet baten. Ze waren nog lang niet naast 't huisje gekomen, toen plotseling twee stoere kerels in geschubde wapenrokken en ieder met een halven piek in de hand, uit de deur stoven en regelrecht op Arnout en zijn metgezellen afkwamen.

„Nu zijn we voor de haaien,” zei de kapelaan. „Vluchten baat hier niet.”

Arnout zweeg. Hij was blijven staan en zag nu wanhopig in 't rond. De Jonkvrouw sloeg de oogen naar boven en kermde luid: „Heere, help ons, en als 't om mij te doen is, och, spaar dan deze twee mannen!”

De beide aanvallers uit het huisje waren inmiddels naderbij gekomen. Achter hen kwamen er nog twee, die ieder met een knots gewapend waren, een strijdmiddel, dat de West-Friezen vaak gebruikten, en eindelijk verscheen in de deur van het huisje een reusachtige gestalte met een langen, zwarten baard. Hij hield een uitgetrokken zwaard in de hand. 't Was een schrikverwekkende verschijning.

„Wie is dat?” vroeg Arnout ontzet.

„Alewijn!” lispte de Jonkvrouw zacht, „hij?”

„Grijpt den knaap!” bulderde de Fries, (want hij was 't werkelijk; hij droeg thans echter een baard en lange haren), tot de beide voorsten.

Arnout had zijn zwaard reeds getrokken. Hij zette zich schrap en toen de twee voorste aanvallers dicht bij hem waren, sprong hij op hen toe en hieuw er uit alle macht op los.

„Spaart hem, spaart hem!” kreet

de Jonkvrouw. „Ach, Heere, laat er toch om mij geen bloed vergoten worden! Arnout houd op, houd op!”

Deze laatste raad van de Jonkvrouw was evenwel niet meer noodig. Wel verdedigde de wakkere schildknaap zich en de anderen met waren riddermoed, maar 't stond weldra één tegen vijf. Alewijn gaf hem een tik boven op den helm, die hem half bewusteloos op den grond deed vallen. Nu was hij spoedig overmeesterd. Hij werd, stevig gekneveld, tusschen twee van zijn vervolgers voortgestuwd naar den landweg, waar de priester en de Jonkvrouw reeds waren aangekomen. Zij hadden nog wel getracht van terzijde te ontkomen, maar 't land was met zooveel plassen en greppels doorsneden, dat het de acht ruiters, die op den weg waren afgestegen, gemakkelijk gevallen was hen te omsingelen en te vangen. Alles was in vijf minuten afgelopen. De gevangenen stonden tusschen hun belagers op den landweg voor ze eigenlijk nog goed wisten wie eigenlijk hun aanvallers waren en wat deze met hen voor hadden. Ze zouden echter spoedig uit den droom worden geholpen.

De Jonkvrouw had dadelijk, als bij ingeving, geraden dat zij eigenlijk de prooi was, waarop men 't gemunt had en hoe ontsteld ze ook bij den eersten aanval geweest was, zoodra ze den langen Fries in 't oog gekregen had, was haar grootste vrees geweken. Thans gevoelde ze zelfs geen vrees meer. Ze trad op den hoofdman van de bende toe, zag hem ernstig aan, en vroeg: „Alewijn, heb ik dit aan je verdiend?”

„Er zal u geen haar gekrenkt worden,” antwoordde hijforsch, terwijl hij om zijn verlegenheid te verbergen een hooge borst zette. „We hebben uw persoon op dit oogenblik noodig. Je weet hoe je de Jonkvrouw behandelen moet,”

sprak hij tot de anderen, „en wee, als ze de geringste klacht uit, wanneer ik kom. Den priester en den knaap neem je eveneens mee, want ze kennen mij, meer dan noodig is. Je mishandelt hen evenwel niet. Te Loenen vind je 't vaartuig. Zorgt dat je te middernacht in de haven te Medemblik zijt. Ik hoop daar morgen aan te komen.”

Een van de stevigste ruiters nam nu de Jonkvrouw voor zich op 't paard. De priester en Arnout werden voor twee anderen tegen 't zadel gezet en voort ging het in wilden galop, dwars

door 't veld naar den breeden Vechtstroom. Arnout was nog altijd niet van zijn bedwelming bekomen, en had juist bewustzijn genoeg om zich behoorlijk vast te houden, terwijl de kapelaan in stille berusting zich aan Gods beschikking overgaf, en de Jonkvrouw, vol moed, een vurig gebed om uitkomst opzond tot den Vader van alle barmhartigheid.

Inmiddels had de groote Fries ijlings den weg naar Utrecht ingeslagen.

(Wordt vervolgd).

PAUL GERHARDT.

DOOR

H. H. BARGER.

Onder de Gezangen, die in den Vervolgbundel zijn opgenomen en bepaaldelijk in het „Aanhangsel bevattende eenige klassieke liederen” zijn er vier van den dichter, wiens naam hier boven staat. Het zal op den 12^{den} Maart, a.s., 's morgens om vier uur juist driehonderd jaar geleden zijn, dat hij het licht zag (1607) en zoo is het nu de tijd om hem in gedachtenis te brengen. Wel mochten wij meer van zijne liederen bezitten, die allen getuigenis dragen, van zijn dichterlijk talent, een macht over den vorm, die bewondering afdwingt en bovenal van de diepe vroomheid van het gemoed, waaruit zij als zoovele ex-tempore's zijn opgeweld. Deze man heeft ervaring van hetgeen hij bezingt. Het: *Beveel den Heere uwe wegen* (Gez. 273) is door hem beleefd. Dit is de man, die lijden gekend heeft,

en die uit de ondervinding daarvan zooveel troost aan anderen bieden kan. „Wat is mijn geheele leven” — zoo zegt hij zelf — „van mijne jeugd aan anders geweest dan moeite en verdriet? Zoolang ik herinnering heb, weet ik van menigen morgen en menigen nacht met kommer en zorg des harten doorgezucht.” Geboren in den droevigen tijd van den dertigjarigen oorlog, heeft hij, al is het in vergelijking met anderen niet in bijzondere mate, toch ook de gevolgen daarvan in zijn leven moeten dragen. Zijne vaderstad, Gräfenhainichen werd door de Zweden in de asch gelegd. Ten gevolge daarvan werd hij tot armoede gebracht en voor goed op hun gezamenlijke vlucht van zijne moeder en zijn eenigen broeder gescheiden, die hij nooit heeft wedergezien. Hij was 44 jaar oud, voordat hij predikant eener

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 141).

HOOFDSTUK VII.

WAARIN VERMELD WORDT, WAT DE
FRIESCHE KOOPMAN VERTELDE.

Koning Willem was, nadat hij heer Hugo uitgezonden had met 't bevel om te Keulen den hem opgedragen last verder te volbrengen, naar zijn vertrek gegaan, waar zijn klerk, een eerwaardig en schrandere monnik, reeds zat te werken. De Koning zette zich in een fraai gesneden houten stoel, en maakte zich gereed de laatst aangekomen bescheiden te hooren voorlezen, toen een edelman binnentrad.

„Wat is er, Haarlem?” vroeg Willem.

„Hier is een Friesch koopman, Seerp Gerbens genaamd, uw Hoogheid, die zegt door den Bisschop bij u ontboden te zijn.

„Aha, laat hem komen; maar wacht even, is zijn gewaad onderzocht. Neen? Laat dat eerst geschieden.”

De heer van Haarlem verwijderde zich, doch kwam ook onmiddellijk weer terug. „Hij weigert zich te laten betasten,” sprak hij, „maar hij biedt aan u met duizend schilden te steunen, als hij met uw Hoogheid spreken mag.”

„Die vervelende morgenpraat van Hugo maakt mij achterdochtig,” pruttelde Willem. „Laat hem komen,” sprak hij luid.

Eenige oogenblikken later kwam nu

de koopman binnen. Hij was een flink gebouwd man, en was hij als een Friesch koopman aangediend, zijn gelaat vertoonde inderdaad de duidelijkste ken-teekenen van 't Friesche ras. De groote eenigszins gebogen neus, het hooge en breede voorhoofd, de uitstekende jukbeenderen, de langwerpige kin, grootendeels door een blonden baard bedekt, de helder blauwe oogen, het donkerblonde haar, en de krachtige gestalte, zeker niet korter dan zes voet, lieten geen twijfel over, of Seerp Gerbens was een echte Fries. Hij behoorde inderdaad tot het koene volk, dat toen zijn schepen liet varen op alle zeeën van Europa. Hij was zelf een van die groot-handelaars, welke niet schroomden hun leven op 't spel te zetten, om nieuwe handelsrelatiën aan te knoopen, 't liefst met onbekende volken. Seerp Gerbens telde mee onder die dappere avonturiers die, gedreven door den van God ingeschapen trek om zich een machts-sfeer te scheppen, de gansche aarde trachtten dienstbaar te maken aan hun handel, door de schatten, die daarop in enkele plaatsen lagen opgesloten, te verspreiden en nuttig te doen zijn voor allen.

Zoodra hij binnengekomen was, boog de koopman zich op zijn manier voor den vorst en bleef toen met ontbloot hoofd staan. De Koning zag hem even

aan en scheen toen tevreden, want hij strekte gulweg de hand uit naar een zetel tegenover zich, en zei: „Ga zitten Seerp. We hebben gevraagd je te ontbieden, en we verzoeken je in ons slechts een nieuwsgierige te zien, en niets meer. We zijn zeer begeerig iets te vernemen van de wederwaardigheden en avonturen, die je voor twee jaren op je reis naar 't Noorden gehad hebt, en hopen zoo meteen sommige zeden en gewoonten van de volkeren aldaar te leeren kennen. We houden van een schoone en boeiende vertelling, wat onze vinders en zangers je zouden kunnen bevestigen en hooren gaarne spreken over die volkeren, waarmee de onze handeldrijven, al is 't ook, dat wij zelf ze nimmer kunnen bezoeken of ze 't gewicht van onzen schepter kunnen doen gevoelen.”

De Fries kreeg, toen hij deze laatste uitdrukking hoorde, een kleur. Hij wist zich echter dadelijk te bedwingen streek zich een paar malen met de hand over 't gelaat, en sprak toen: „Edele vorst! Daar gij het verhaal van een avontuurlijke reis en bijzonderheden over vreemde landen en volken verlangt te hooren, ben ik gaarne bereid uw Hoogheid den tocht te verhalen, dien wij, twee makkers en ik, twee jaren geleden, naar 't land der duisternis hebben ondernomen. Wij hebben het land, helaas, niet bereikt. Een van mijn makkers is op een ellendige wijze omgekomen, en ik zelf ben nauwelijks aan een wreeden dood ontsnapt. Uwe Hoogheid beschouwe slechts dit litteeken, dat nog maar kort geleden geheel gesloten is.” De Fries sloeg zijn breede kraag terug en toonde den Koning zijn nek. Er liep een breed litteeken over van de eene naar de andere zij.

„Je hebt daar een fikschon sabelhouw gekregen,” zei de Koning op vergevoegden toon. „We verlangen reeds te

hooren, hoe je het leven er af gebracht hebt.”

„Ja, ware 't maar een sabelbouw geweest, uw Hoogheid,” zei de koopman, „dan zou met uw verlot de genezing niet zoo lang op zich hebben laten wachten, als nu 't geval was. Maar God, die mij uit grooten nood en dood verlost heeft, zij gedankt voor zijn hulp. En al hebben we op deze eerste reis ons doel niet bereikt, we zullen 't nog eens probeeren, en hopen dan met de verkregen narichten ons voordeel te doen.

„Uw Hoogheid dient dan te weten, dat het ons doel was, 't land te vinden waar de zon nimmer schijnt, maar haar licht door een zonderling schijnsel uit 't Noorden ziet onderschept en verdrongen, welk schijnsel zoo krachtig is, dat wij zelfs hier soms enkele stralen daarvan kunnen zien. Wij ontvangen van dat land jaarlijks koopwaren uit de tweede en derde hand. Daardoor gaat er echter veel van onze verdienste om niet verloren, en dat niet alleen maar wij moeten ook onze afnemers fabelachtige prijzen voor onze koopwaren doen betalen, zoodat een eenzaam poorter zich niet door ons kan laten bedienen, zooals 't behoort.

„Welnu dan: we rustten met behulp van eenige rijke geldbezitters uit Stavoren en Hindeloopen een schip uit, wèl gebouwd en sterk, voorzagen ons van boter, spek, en eieren in kalk, namen ieder een paar flinke pelsmantels en een vaatje krachtigen wijn mee, en zorgden voor een flinke hoeveelheid olie, om onze lampen in 't land der duisternis brandende te kunnen houden.”

„Je vergat natuurlijk den zeilsteen niet?” viel de Koning den verteller in de rede.

„Neen, Uw Hoogheid, we lieten dien opzettelijk thuisblijven,” antwoordde Seerp kalm. „Wij achten 't gebruik er van geheel overbodig, en bovendien,

't zou God verzoeken geweest zijn, die de sterren geschapen heeft om den zeeman te hulp te komen en de Poolstar zoo vast aan 't firmament heeft geplant, opdat wij alle aardse middelen, die ons 't Noorden wijzen, zouden verachten."

"Maar, als de lucht dan eens bewolkt is," merkte de Koning, die schik begon te krijgen in den aardigen verteller, glimlachend, op.

"Welnu dan vertrouwen we op Gods genade," antwoordde de koopman zonder aarzelen. "God en de Heiligen staan bij, die op Hem bouwen."

"Hm, ik dacht anders, dat zulke middelen als de zeilsteen, juist gaven van Zijn genade waren," zei de Vorst nadenkend. "Maar ga verder, vriend. Je vertelling bevalt me uitstekend. Je liet dus den zeilsteennaald thuis."

"Op een schoonen dag in 't laatst van Mei gingen we dan op reis," vervolgde Seerp vergenoegd. "We voeren 't armoedige vlek Harlingen voorbij en zagen drie à vier uren later door den mond van den Vliestroom de groote zee voor ons, die aan de eene zijde 't eiland van de Angelsaksers, aan den anderen kant het Denen- en Norenland bespoelt.

"Onze reis was buitengewoon voo spoedig. Na verloop van ettelijke weken hadden we reeds het noordelijk uiteinde van het Norenland bereikt en zette de schipper koers naar 't Noord-Oosten, om zoo mogelijk 't land te bereiken, dat achter de bergen van Skandinavië ligt. De zon ging hier niet iederen dag onder, want"

"Dat weten we," zei de Koning, ga slechts voort met je verhaal, goede Seerp. We verlangen zeer te hooren, wat jelui daar achter die bergen ontdekten."

"We zagen, nadat we een week met tegenwind hadden geworsteld, niets dan

een heuvelachtig land voor ons, Hoogheid," vervolgde de Fries, eenigszins geraakt. "De schipper zei: hier moeten we landen, als onze reis niet geheel vergeefsch zal zijn, want de zon begint reeds weër te dalen, en wij moeten in October thuis zijn. Goed en wel, op raad van den schipper gingen we aan land. De kust vormde verscheidene inhammen: in een van deze ging 't schip ten anker. Mijn twee makkers, Alle Boukes en Obe Jelles, en ik lieten door vier stoere kerels, onder 't scheepsvolk uitgelezen, een slede, eenige vaten wijn en een groote hoeveelheid zware wollen stoffen aan wal brengen; en voor ons uit schuiven. Nadat we ruim drie uren landwaarts ingegaan waren, zonder een levend wezen te ontmoeten zagen we plotseling na 't beklimmen van een heuvel, een gansch dorp voor ons liggen. Snel beraden daalden we af en bemerkten al spoedig, dat de bewoners van 't dorp ons ook hadden gezien. Een groot aantal van hen kwamen ons tegemoet loopen. Dat was een zonderling gezicht. Niemand was lange dan een knaap van veertien jaren bij ons. Allen waren gladgeschoren, en droegen kort haar. Ze waren geklee in beestevellen, die ze ook achter hoooren en over hun hoofd konden trekken. Aan hun uitroepen bemerkten we dat ze een geheel onbekende taal spraken. Zoodra ze bij ons waren, begonnen wij hen onze pelsen te toonen en wezen daarop vragend naar hun hutten. Een oogenblik stonden sommigen van hen zwijgend na te denken; toen scheen het dat ze ons begrepen hadden, want ze namen ons bij den arm en trok ons voort naar 't dorp. Alle Boukes liep snel mee, Obe Jelles en ik slechts schoorvoetend. Zoo kwamen we na vijf minuten loopens bij een groot huis, dat half in den grond gebouwd scheen. Bij 't binnentreden zagen we, dat 't een

pakhuis was, en daar ons een lucht van bederfwerende middelen te gemoet kwam, werd 't ons klaar dat deze lieden een overvloed van kostbare pelsen bezaten. 't Gebouw was gevuld met vellen van beren, marters, vossen, otters en van sommige vreemde dieren, zooals 't land van de duisternis alleen bezit. Wij gingen aan 't ruilen en waren zeer voorspoedig. 't Gelukte ons een scheepslading van dit kostbare en welbewaarde bont te bekomen, voor twee vaten wijn {en twee {stukken laken. 't Was voorzeker een goede ruil aan onzen kant, maar de heidenen schenen er aan hun zijde even veel voordeel in te zien, want nauwelijks was de koop gesloten, of ze begonnen allen tegelijk te dansen. Dit deden ze zoo potsierlijk en ze stieten er zulke wonderlijke geluiden bij uit, dat we ons moesten vasthouden van lachen.

„Intusschen zou alles hiermee goed afgeloopen zijn en reeds waren er twee van onze bedienden naar het schip gegaan om meer volk en sleden te halen, toen Alle Boukes een dommen streek beging, die ons duur te staan zou komen. Dat hij helpers zocht te krijgen bij dat volkje, om de vellen naar de kust te brengen, was goed, maar dat hij daarbij zijn kooplust niet kon bedwingen, dat heeft hem 't leven gekost.

„Hij trad op een van de verstandigsten in den troep toe en trachtte van hem gewaar te worden, of er ook een paar flinke kerels van zijn volk te koop waren. Hij fluisterde ons in, dat hij er dan eenigen wilde koopen, om die te laten dansen en zingen bij gelegenheid van den eerstvolgenden marktdag, waarop hij de vellen te koop zou bieden.

„Nauwelijks echter had de man, met wien hij onderhandelde, zijn doel begrepen, of deze keerde zich dadelijk met heftige gebaren naar zijn makkers en

tien tellen later waren allen in de hutten verdwenen.

„Jongetje, jongetje”, zei ik tegen Alle, „had je die negotie maar in je mars gehouden, tot we bij ons schip geweest waren.”

„Laat ons vluchten,” ried Obe Jelles.

„En de huiden en den wijn en alles in den steek laten,” zei Alle, „dan was 't beter, dat we . . .”

„Daar komen ze met wapens!” riep een van de knechts, „vlucht, vlucht!”

„We maakten nu beenen zoo hard als we konden, maar 't was reeds te laat, want 't viel deze kereltjes gemakkelijk om ons in te halen. We moesten voor de overmacht zwichten, werden als kalveren aan handen en voeten gebonden, en met z'n vijven op elkaâr in een kuil gesmeten. 't Was een van die woningen, waarin dit volk zich verbergt, wanneer het den winter, die daar zes maanden niets dan sneeuw en stormen zendt, in die streken doorbrengt. Wanneer ze dan boven den grond bleven, zouden ze in een oogenblik verstijfd zijn.

„Daar liggen we nu,” bromde Alle, „als kalveren; gereed voor de slachtbank.”

„Ja, en alles wel beschouwd is 't jouw schuld,” sprak Obe. „Was jij met een groote winst tevreden geweest, dan hadden we niet alles verloren.”

„Hm, alsof ik vooruit weten kon, wat dat volk in zijn schild voerde. Eerlijk gezegd: ik begrijp 't nog niet,” gromde Alle weêr.

„Ik evenmin, maar 'k geloof zeker, dat ze Alle's woorden en gebaren verkeerd hebben uitgelegd,” merkte ik op. Ik wenschte den vrede tusschen mijn makkers te bewaren. „Maar”, zoo ging ik voort, „laat ons er op bedacht zijn, dat we God straks zullen ontmoeten. Hun gezichten beloofden niet veel goeds.”

Er heerschte langen tijd een diep stilzwijgen in onzen kuil.

„Daar komen ze”, fluisterde eindelijk een van de knechts. We hoorden werkelijk gestommel aan den rand van den put. Even later lieten zich twee mannen aan touwen neder. Ze sloegen de korden om onze lichamen, en klommen er toen langs naar boven. Opeens gevoelden we, dat we allen te gelijk omhoog gingen. Was 't voor hen geen gemakkelijk werk om ons naar boven te krijgen, onze positie was nog vrij wat lastiger. Na 't doorstaan van onduurbare pijnen, die veroorzaakt werden door 't knellen van de touwen en 't stooten tegen de ruwe wanden van den put, kwamen we eindelijk op den beganen grond aan.

HOOFDSTUK VIII.

WAARIN VREEMDE AVONTUREN
VERHAALD WORDEN.

„Nauwelijks waren we boven den grond, of we zagen op eenigen afstand een stelling van planken en palen, die ruim een voet boven de aarde uitstak. Onmiddellijk voor dit houten gevaarte stond een ijzeren vat, waartegen een aantal houtjes in 't rond lagen opgestapeld.

„Ze zullen ons levend willen braden,” zei Obe. „Of misschien willen ze beproeven traan uit ons te koken,” steunde Alle. Ik zweeg, en ook de beide knechts hielden zich stil. Ik kan Uw Hoogheid verzekeren, dat ik lang niet op mijn gemak was. In alle stilte droeg ik mijn ziel op aan God, want ik verwachtte stellig, dat ons laatste uurtje geslagen had.

„Ruim een half uur lieten ze ons liggen. 't Scheen, dat er rechtsdag gehouden werd. Een, die de voornaamste van 't dorp scheen, stond in de ton.

Zes mannen zaten in een halven kring om hem heen, op lage, houten banken. Nu en dan verscheen er iemand voor de rechters. Hij werd dan door den man in het vat toegesproken, waarbij het zestal voortdurend schudde of knikte met 't hoofd.

„Eindelijk kwam de beurt ook aan ons. We werden voortgerold, alsof we vaatjes met traan waren geweest, tot we voor de ton lagen.

„Terwijl we op zulk een ongewone wijze voor de rechtbank verschenen, steeg er uit de verzamelde menigte (want 't gansche dorp was aanwezig) een luid gebrom omhoog. De kleine rechter in de ton hief zich in zijn volle lengte op en wendde zich tot zijn mederechters. Daarop begon hij met de oogen te draaien en sprak een tijdlang zoo rad, dat het mij somtijds toescheen, dat er een waterstraal op de steenen kletterde. Ten slotte hief hij plechtig de linkerhand omhoog en sprak een tiental woorden uit, langzaam en met nadruk, waarop een algemeene toejuicing volgde.

„Dat is ons vonnis,” zei Obe. „Denkt er eens om: hij gaat uit de ton en wij er in.”

„Werkelijk klauterde de kleine man met moeite uit zijn vat. Maar inplaats van ons er in te zetten, namen de aanwezigen ieder een houtje en wierpen dat in 't vat, waarna het met een stevig deksel gesloten en weggerold werd.

„En nu was het ten slotte onze beurt. De touwen om onze armen en beenen werden stevig aangetrokken, een lang koord werd tusschen die ledematen en ons lichaam doorgehaald en vastgemaakt, en daaraan werden we, door een stuk of acht van de sterkste mannetjes voortgesleept. 't Verwondert me nog, dat Obe en ik en de knechts op den ongelijken bodem geen armen en beenen gebroken hebben. Wat Alle

betreft: hij was spoedig buiten kennis. Toen we eindelijk op de strafplaats aankwamen, liep 't bloed hem zelfs uit neus en ooren.

„Alle werd 't eerst aangegrepen. Hij werd met den hals boven een houten blok gehouden. Een van die kerels trad, met een steenen bijl gewapend, op hem toe, en begon er op los te hakken, alsof de hals van onzen vriend slechts een boomstammetje geweest ware. Nadat hij verscheidene slagen toegebracht had, was Alle's hoofd van zijn lichaam gescheiden.

„Wij, Obe, ik en de knechts hadden, dat begrijpt uw Hoogheid licht, intuschen duizend dooden uitgestaan. Ik telde nauwelijks vijf en veertig jaren en had een vrouw met twee lieve meisjes thuis. Maar het was toch, naar 't scheen, 's Heeren wil, dat ik nu sterven moest, en aan de besluiten van Zijn rechtvaardigheid dienen wij ons te onderwerpen. Ik gedacht, hoe wij allen den dood verdiend hebben, en hoe van onze geboorte af aan, ons gansche leven een genadegift van God is. Zoo riep ik dan den goeden God en Zijn lieven Zoon, Jezus, aan om genade, en liet mij gewillig naar 't moordblok sleepen. De touwen, waarmee ik gebonden was, werden, voor zooveel noodig, losgemaakt. Twee hielden er mijn beenen vast, twee drukten mijn armen omlaag, terwijl twee anderen mijn hoofd op 't blok drukten. Daar hief de beul zijn bijl op, en hakte toe. Ik wrong en worstelde om lijfsbehoud, maar tevergeefs. Reeds hief de beul voor de tweede maal zijn bijl op, om een eind aan mijn leven te maken, toen plotseling een groote man, niet korter dan zeven en een halven voet, en met een langen, zwarten baard, in 't midden van den kring verscheen. Hij riep met donderende stem een paar woorden. Deze beteekenden zeker zooveel als halt!

want als met een tooverslag veranderde 't gansche tooneel. De beul wierp zijn bijl tegen den grond, de zes kerels lieten mij los, alle aanwezigen wierpen zich voorover op hun aangezicht, en begonnen achteruit te kruipen als honden, die door hun baas met den stok bedreigd worden. Dadelijk trad de reus op ons toe, en sneed onze touwen door. „Pakt je weg!” sprak hij, in zuiver Friesch, en wacht mij. Ik kom een uur later. Vreest niets!”

„Mijn drie makkers konden hun beenen nog gebruiken. Ze liepen door den kring van geknielden en maakten zich als hazen uit de voeten. Ik moest echter blijven, daar ik niet in staat was hoofd of beenen op te lichten. Terwijl ik mij uitputte in machteloze pogingen om dit toch te doen, hield de zwarte man, op zijn beurt, een toespraak tot de vergaderden. 't Kwam mij voor, dat hij ze streng berispte. En ik was daar zeker van, toen ik bemerkte, dat zijn toehoorders langzamerhand allen, bij tweeën en drieën tegelijk afdropen. Hij en ik bleven ten slotte alleen over.

„Sta op, Seerp Gerbens,” sprak hij. Van loutere verbazing wipte ik, bij het hooren van mijn naam, op ellebogen en hielen omhoog. Daarbij deed mijn nek mij echter zulk een pijn, dat ik, met een doordringenden gil, op den grond terugzonk.

„Arme kerels,” sprak de reus. „Ik kwam even te laat om den ander te redden.” Met deze woorden nam hij mij op, en liep met me heen. Wat er verder gebeurde werd ik eerst later gewaar.

Na verloop van een uur waren de sleden ons tegemoet gekomen. Men had met onzen redder en mij dadelijk den terugweg ingeslagen. Toen wij aan boord waren, was men afgestoken en 't Zuiden ingevaren, om 't Norenland om te zeilen. De schipper had echter bevonden, dat er geen doorvaart be-

stond, zoodat hij terug moest gaan. Toen ze bij den noordelijksten hoek van 't land waren, zaten ze drie dagen lang in 't ijs bekneld. Er begon echter een zuidenwind te waaien. 't IJs dreef weg, er kwam een doorvaart, en de terugreis werd aanvaard. Van dit alles werd ik niets gewaar. Ik lag drie weken in harde koorts, en toen deze eindelijk ophield en ik door Gods goedheid voor 't eerst weer met bewustzijn ontwaakte, zag ik den zwartgebaarden Fries voor mijn leger zitten. Zoodra hij mij zag opkijken liep hij weg.

„Uw Hoogheid kan zich voorstellen, dat ik zeer verlangde eenige verklaring te ontvangen van de dingen, die ons overkomen waren, en dat ik vooral nieuwsgierig was om te weten, hoe die Fries zoo ter rechter tijd had kunnen verschijnen.

„Op zekeren schoonen dag zaten Obe en ik op 't dek. De Fries had zich, sedert ik hersteld was, zelden laten zien. 't Zij hij nu door 't mooie weêr naar boven gelokt was, 't zij hij eindelijk ook eens behoefte kreeg om zijn gedachten mee te deelen aan anderen, hij kwam thans op 't dek, en ging, niet ver van ons af, op den rand van de verschansing zitten. Obe sprak hem 't eerst aan.

„Ge hebt ons nog nimmer verteld, hoe ge zoo op 't juiste oogenblik komen kondt om ons te verlossen,” zei hij. „Ei, zeg ons toch eens, heer, wie ge zijt, en waarom ge zoo ver van uw Vaderland zijt gaan wonen, want aan uw gansche voorkomen en aan uw taal kunnen we wel merken, dat ge een landsman zijt.”

„Ik ben te laat gekomen,” antwoordde hij op doffen toon, terwijl hij naar ons toeschoof. „Maar dat ligt er toe. God heeft 't zoo beschikt. Mijn naam is Ubbo Feikes van Stavoren.”

„Wat!” riepen we uit, „zijt gij die Ubbo Feikes, die voor vele jaren uit Stavoren getrokken zijt, om de Stadin-

gers te helpen tegen de Kruisvaarders?”

„Dezelfde,” antwoordde hij. „Dat je mij niet herkende,” vervolgde hij, zich tot mij wendend, is zeer natuurlijk, want zoo weinig als gij veranderd zijt in uw voorkomen, zooveel is 't mijne in den loop der jaren gewijzigd. Nadat ik, op vijf en twintigjarigen leeftijd, vertrokken ben, werd ik nog wel een voet grooter. En nu vertelde hij ons in 't kort zijn lotgevallen, die hier op neerkwamen. In 't Wezerland aangekomen, had hij, naar hij zei, zijn plicht gedaan. De Stadingers moesten echter 't onderspit delven, en hij zelf ontkwam ter nauwernood naar 't Oldenburgsche. Daar trof hij vele landgenooten aan, en, wijl er van jongsaf ondernemingslust in hem gezeten had, begon hij met sommigen van hen samen te handelen. Ze voeren zelfs tot Dantzig en vonden overal Friezen. Ook konden ze met de bewoners van 't gansche kustgebied bijkans even gemakkelijk spreken, als met elkaâr.

„Eens echter, door zijn zucht naar 't buitengewone gedreven, kocht hij in Denemarken een aantal vette koeien, waarmee hij naar Noorwegen trachtte over te steken, met het doel ze daar voor een goeden prijs van de hand te doen. Maar God en de heiligen hadden anders beschikt. Nauwelijks had men de Deensche kust uit 't gezicht verloren, of er stak een geweldige storm op. Hij joeg de schepelingen de Noorsche kust voorbij en zweepte hen de groote Oosterzee in. Ubbo's koeien braken pooten en ribben. Ze leverden bovendien een groot gevaar op voor de veiligheid van de opvarenden, omdat ze in 't schip heen en weer geworpen werden. 't Gelukte de schepelingen echter deze gevaarlijke lading over boord te werpen. Zoo voeren ze op Gods genade voort. Op den derden dag zagen ze een lage kust aan de linkerhand. Ze trachtten

te landen: 't was onmogelijk, de storm nam steeds in hevigheid toe. Na zes dagen werden ze tusschen een aantal kleine eilanden doorgejaagd. Nog twee dagen en twee nachten in vliegende vaart 't Noorden in, en hun schip stiet te middernacht op een klip. 't Werd in minder dan geen tijd aan stukken geslagen. Slechts door een wonder redde Ubbo 't leven. Hij spoelde aan op een vlak strand. Daar wachtte hij tot de dag aanbrak. Tegen den morgen verminderde de storm. Hoe hij echter rondzag, hij bemerkte niet een van zijn makkers. Dagen lang zwierf hij nu alleen rond. Zijn doel was 't Zuiden in te gaan, maar, daar hij leven moest van 't geen hij in die onherbergzame streken vond, leidde zijn honger hem dikwijls 't Oosten in. Hij begon ten slotte te wanhopen aan 't behoud van zijn leven, toen God en de Heilige Maagd hem onverwachts uitkomst gaven.

Op zekeren morgen uit een hol kruipend, waarin hij den nacht had doorgebracht, ontdekte hij, dat hij zich midden in een kamp bevond. 't Was een herderstroep. Vol verbazing waren de menschen toen ze den reus uit den grond zagen kruipen. Ubbo zag aan hun gelaat, dat ze bang waren. Hij ging naar hen toe en maakte ze duidelijk, dat hij gaarne wilde eten. Ze schenen geen achterdocht te koesteren, want een van hen bracht onzen maat een stuk taai rundvleesch. Terwijl de man 't hem overreikte, zag Ubbo, dat hij aan een walgelijke huidziekte leed, en, bij nadere beschouwing, bleek 't, dat de meeste van deze menschen daarmee bezocht waren. Nu was Ubbo eenigszins bekend met de geneeskunde, en dus met de kracht van de meeste kruiden. Er groeien in die streken wel andere gewassen, dan in Friesland, maar hij wist toch tusschen die alle, sommige te vinden, die tot de soorten behoorden,

welke hij kende. Hij legde ze op de huid van deze heidenen. God en St. Lucas zegenden zijn pogingen: allen genazen. Sedert dat oogenblik vereerde deze volksstam Ubbo als een halfgod. Later genas hij nog velen onder hen. Deze lieden hadden, evenals alle heidenen, vele slechte en vuile gewoonten, die ellendige kwalen onder hen deden ontstaan. Ook leerde hij hun taal en begon hen in den waren godsdienst te onderwijzen. Daar hadden ze evenwel geen ooren naar. Hij gevoelde wel, dat ze ook niet zoozeer uit dankbaarheid en liefde (wat trouwens enkel christelijke deugden zijn) maar meer door 't gevoel, dat hij hun onmisbaar was, hun gewone achterdocht en wreedheid verborgen hielden.

Des zomers zwierf deze stam naar 't Noorden, waar ze den jachtbuit aan de Noren verkochten. Dat was ook 't geval geweest toen wij hen vonden. Ubbo had tot zijn blijdschap gehoord, dat er dezen keer kooplieden van een ander volk gekomen waren, maar ook tot zijn schrik, dat een van hen gevraagd had, of er ook menschen te koop waren. Deze vraag moest in hooge mate de achterdocht van dit volkje opwekken en alzoo ook hun wreedheid. De stam, waaronder Ubbo nu tien jaren gewoond had, mocht soms zelf handel drijven in slaven, hij bezat, evenals alle volken van Noorsche afkomst, een ingeboren zucht naar vrijheid, wanneer 't eigen volk gold, en een onverdoofbaren haat tegen alles, wat maar naar overheersching riekte. Ubbo kon dezen trek in hen heel goed begrijpen, want de Friezen, die voor duizenden jaren ook uit 't hooge Noorden gekomen zijn, hebben de vrijheidszucht met hen gemeen. Hij snakte er evenwel naar om zijn geboortegrond weêr te zien. Toen hij dus iets van ons hoorde, besloot hij dadelijk ons te gaan zien, en kwam juist bijtijds om ons, overgeblevenen te redden."

(Wordt vervolgd).

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 201).

HOOFDSTUK IX.

WAARIN VERHAALD WORDT, DAT WILLEM II
EINDELIJK ZIJN GEDULD VERLOOR.

„Wij hebben je verhaal met genoeg aangehoord,” zei Willem eenigszins korzel. „Maar, goede vriend, zeg ons eens: leeft die groote Fries nog?”

„Men zegt, dat hij tegenwoordig onder een anderen naam strooptochten doet in Hessen en Zwaben, uw Hoogheid,” antwoordde Seerp Gerbens.

„Ha, de verwatene!” riep Willem. „Maar vertel ons nog hoe 't je ging na je terugtocht.”

„We bereikten zonder ongevallen „onzen grond”, zooals wij 't noemen, uw Hoogheid. Sedert heb ik geen reis van belang meer gemaakt, want 't wilde met mijn wond niet boteren. Kort geleden ben ik nog even te Londen geweest. Men berichtte ons, dat een partij zwavel, aldaar uit Sicilië heengevoerd, bedorven was in een pakhuis. Dit bleek, na onderzoek, een leugen.”

„Dus in den groothandel heerscht ook bedrog!” zei de Koning, blijkbaar nog opgewonden. „Dat veroorzaakt jelui zeker veel schade?”

„Zeer zeker, uw Hoogheid. Goed vertrouwen is een belangrijk vereischte voor een goeden handel. Dit vertrouwen of crediet lijdt echter niet 't meeste door 't bedrog, dat nu en dan gepleegd wordt.”

„Neen?” vroeg de Koning, min of meer gemaakt, „waardoor dan wel?”

„Door de willekeurige heffingen of tolleren, uw Hoogheid, en door de roofridders. Dezen laatsten halen ons vaak alles af, en wij zijn blij, als we 't leven mogen behouden. Gelukkig dat de overmoed van deze roovers door de wijze maatregelen van Uw Hoogheid vrij wel beteugeld is. Wat het heffen van onrechtmatige tolleren betreft, dat is in Friesland sterk. Als een beladen schip 't Vlie binnenloopt, wordt het op de vaart naar Stavoren vaak vijfmaal genoodzaakt een gedeelte van de lading in klinkende munt af te staan aan de eigenaars van de omgelegen gronden. Zoo zijn dan de koopwaren op de markt tweemaal zoo duur als bij 't binnenvallen uit zee.”

„Maar, dat is ongehoord!” riep de Koning, naar 't scheen uitermate verwonderd. „Waarom sluiten de Friesche kooplieden zich dan niet aan bij een groot verbond, zooals dat van den Rijn. Daardoor zouden ze ineens van zulke lastige dingen bevrijd worden.”

De Fries glimlachte en zweeg.

„Welnu? Je zwijgt? Onze Friezen hebben toch 't verstand op de rechte plaats? Men verslijt ze ons ten minste voor practische menschen.”

„Als 't mij geoorloofd is een opmerking te maken, heer Koning,” zei

Seerp, terwijl hij Willem vrij aanzag, „dan meen ik, dat de Friesche volksaard niet van dergelijke verbintenissen houdt.”

„Wat!” riep de Koning uit, „ook niet, als ze de welvaart van 't land verhoogen?”

„Uw Hoogheid spreekt op haar standpunt volkomen juist”, zei Seerp. „De Friesche edelen denken echter, van hun kant, dat de welvaart van 't land juist door 't heffen van zware tollèn bevorderd wordt, want 't vult hun beurs en brengt zoo geld onder hun eigen landgenooten.”

„Lage zelfzucht!” brak de Koning uit. „De handel en de grootheid van eigen gewest aan hun persoonlijke belangen op te offeren! Maar als de Friezen 's lands belang niet inzien, dan zullen ze daartoe gedwongen worden. Onze Friesche onderdanen kunnen geen schade lijden door de willekeur van enkelen.”

Seerp zei niets.

„'t Is vreemd, dat je zwijgt en strak voor je ziet, wanneer wij over de belangen van je gewest spreken,” ging de vorst, bitter glimlachend, voort. „Wil jelui kooplieden dan niet, dat de handel, behoudens de lasten, die 't Rijk en de vorsten je opleggen, vrij wordt van den druk van allerlei willekeur?”

„Uw Hoogheid houde mij ten goede, dat ik vrij uit spreek,” antwoordde de koopman. „In Friesland zegt men, dat Koning Willem zelfs een vijand kan verdragen. Wat ik ga zeggen, is niet mijn eigen meening. Ik schaar mij bij hen, die de maatregelen van Uw Hoogheid, in 't belang van den handel, met blijdschap begroeten. Maar velen van ons volk doen dat niet, tenminste niet van harte. Eigenlijk rekenen ze, dat ze geheel vrij zijn en ze zeggen: wat de Keizer en de Graven mogen doen, dat

is ons niet verboden. Daar zijn de Friesche Edelen. Als de Graaf van Holland tollèn mag heffen, vragen ze, waarom wij dan niet. En een willekeurige inmenging van den Koning in hun particuliere zaken zou....”

„Maar!” barstte de Koning eensklaps uit, „wat bedoelt men in Friesland met willekeurige inmenging? De uitoefening van 't wettig gezag van den Koning? Wat zijn particuliere zaken? Ja, wij weten het: de Friezen denken niemand noodig te hebben, en van niemand bevelen te ontvangen, maar wij zweren, dat wij hen, onze onderdanen, zullen weten te beschermen, ook tegen zich zelf. Hun particuliere zaken,” ging hij hoonlachend voort, „zouden bovendien eens mogen eischen, dat Holland behoorde veroverd te worden en dat ik, de wettige Koning, moest worden gevangen genomen. Doch, bij St. Joris! Wij zijn niet uit Zwaben gekomen om ons door Friesche onderdanen de wet te laten stellen. Wij zullen hun willekeur te keer gaan. Dezelfde woeste ongebondenheid, waardoor ze ieders belangen, zonder onderscheid aan hun denkbeeldige rechten opofferen, voert hun zelfs nu en dan in 't hart van Holland en spoort hen tot de stoutste rooverij aan.”

„Uw Hoogheid verwarre de Friezen van de beide Gouwen niet met de Westfriesche stroopers,” merkte Seerp eenigszins bedremmeld op.

„Ze zijn allen met één sop overgoten, waarde vriend. Wat is er, Bernulf?”

Deze laatste woorden golden den page, die zich bij de deur vertoonde.

„De minstreel Sasso is hier, heer Koning,” zei Bernulf. „Hij wenscht uw Hoogheid te spreken.”

„'t Zal over de feesten te Haarlem zijn. Laat hem naar onzen ceremoniemeester gaan.”

„Hij zegt, dat het een dringende zaak

betreft, uw Hoogheid. Hij druipt van zweet en water."

"Hoor eens, Bernulf. Is Sasso van morgen niet uitgegaan met de jonkvrouw van Mechelen?"

"Ja, heer Koning."

"Welnu, laat hem binnenkomen."

De arme minstreel kwam. Hij zag er erbarmelijk uit. 't Leek wel, dat hij bij zijn haastige vlucht door de slooten gewaad had. Slijk, vermengd met kroos, bedekte zijn hoofd en schouders. Zoo goed 't ging maakte hij een gracieuze buiging.

"Wat is er gebeurd?" vroeg Willem snel.

"De West-Friezen hebben de jonkvrouw van Mechelen geroofd, heer Koning," bracht de arme man met moeite uit.

"Ha, en dat onder den rook van de stad! En dat, terwijl wij binnen de muren zijn," riep de Koning uit. "Maar hoe ter wereld kunnen die verwenschte Friezen in 't Sticht een edele Jonkvrouw schaken, als ze hier in Utrecht geen steun vinden. Bernulf, roep Haarlem en laat hij dien zanger in 't verhoor nemen. Hij weet er meer van."

De minstreel werd lijkgeel van schrik. Genade, heer Koning!" riep hij, "ik wist nergens van. Wij..."

"Geen gesnap!" zei Willem schijnbaar kalm. "Ha, daar is Haarlem. Mijn vriend, deze minstreel heeft van morgen de jonkvrouw van Mechelen vergezeld. Het overige zal hij u zelf vertellen. Wij willen, dat ge hem ondervraagt, want wij veronderstellen, dat hij niet geheel onschuldig is. Gij krijgt 't er wel uit. En mocht onze onderstelling juist zijn, laat hem dan geeselen en doe hem opsluiten, tot wij nader kennis van de zaak nemen." De minstreel werd nu weggebracht naar een ander vertrek. Haarlem volgde hem.

"Je ziet het, vriend Seerp," zei de

Koning, "wat dat vrije volk durft bestaan."

"Nogmaals ben ik zoo vrij uw Hoogheid indachtig te maken, dat de bende, die naar 't heet de Jonkvrouw geroofd heeft uit West-Friezen bestond, volgens 't eigen getuigenis van den boodschapper," zei de koopman.

"Dat schijnt zoo," sprak de Koning. "Maar wij zijn zoo vrij ons niet in de luren te laten leggen. Wij weten zeer goed bij wien de gevluichte Stadingers hulp en onderdak vonden en wie de zendelingen van Koenraad vrij lieten rondloopen. Neen.... Wat nu weer, Bernulf."

"De heer van Haarlem zendt mij tot uw Hoogheid om te zeggen, dat de aanvoerder van de bende, die de Jonkvrouw roofde, de wilde Alewijn is", zei Bernulf. Zoodra de page uitgesproken had, zag Willem den koopman doordringend aan. "Uw redder, waarde heer!" siste hij. "Welnu, wat zegt ge? Is hij ook een West-Fries? Neen, Seerp Gerbens, 't is nu genoeg. Ga heen en zeg je landgenooten, dat Willem van Holland, als hun rechtmatige Beschermer, gereed staat hen te verlossen van den dwang, dien ze anderen en zich zelf opleggen."

De Koning wenkte bij 't uitspreken van deze woorden met de hand tot afscheid. De koopman boog zich en vertrok. Niet weinig was hij ontroerd over de onverwachte wending, die 't gesprek met den Vorst genomen had. 't Was hem echter telkens voorgekomen, dat de Koning zich kunstmatig had opgewonden. Nadat hij alles wel overwogen had, kwam Seerp tot de slotsom, dat de Koning door eenige uitdrukkingen in zijn verhaal geprikkeld was geworden. Maar tevens rees de vraag bij hem op, of Willem hem niet juist daarom had doen ontbieden, om uit zijn wijze van spreken en gedach-

tengang te weten te komen, hoe de Friezen gewoon waren te denken en te gevoelen.

HOOFDSTUK X.

WAARUIT O. A. OOK BLIJKT, WAT ER MET DE JONKVROUW VAN MECHELEN EN HAAR METGEZELLEN GEBEURDE.

De ruiters, die jonkvrouw Geertruida meevoerden, snelden onverpoosd voort. Nu eens voerde hun weg langs den Vechtstroom, (toen nog een breede tak van den Rijn) dan weêr meer landwaarts in, tot ze eindelijk 't kasteel te Loenen bereikten. Hier maakten ze een omweg, om een halfuur ten Noorden van den burcht weer den oever van den stroom te bereiken.

Daar zagen de gevangenen een schouwspel, dat hen met verbazing vervulde. Op den rand van de Vecht lagen en stonden wel vijftig gewapende krijgers. Sommigen waren bezig een kudde koeien te bewaken, anderen reinigden hun wapens en brachten hun geschubde rokken in orde, of poetsten hun helmen en stormkappen. Op eenigen afstand kwamen nog een tiental knapen naderbij, die een aantal schapen voor zich uitdreven. Bij 't naderen van den troep, die de gevangenen meevoerde, rezen eenigen van de bende overeind en gingen hun makkers te gemoet.

„Stijg af!” beval de bevelvoerder van de ruiters.

Allen gehoorzaamden. Alleen de priester en de Jonkvrouw werden opgeheven en aan de zijde van den weg neergezet. Wat Arnout betrof, zoodra de man, die achter hem gezeten had, wás afgestegen, rukte hij dezen den teugel uit de handen, dwong 't paard zich bliksemsnel om te wenden en sloeg 't dier uit alle macht met de

hakken tegen de korte ribben, zoodat het, met vliegende vaart, den weg insloeg, dien 't gekomen was. 't Dier was te meer geneigd dit te doen, daar het thuis behoorde op de hoeve van Zwedine.

Voordat de roovers genoeg bekomen waren van de verbazing, die dit plotselinge voorval bij hen had opgewekt, had de schildknaap reeds een paar honderd schreden afgelegd.

„Grijpt den jongen, dood of levend!” schreeuwde de aanvoerder tot twee van zijn knapen. „Hij mag in geen geval ontsnappen. De twee mannen stegen snel op, en nu begon er een wilde jacht. Arnout die 't bevel gehoord had, spoorde zijn paard met slagen en stompen tot verdubbelde inspanning aan. Het beest vloog als 't ware over den hobbeligen weg en 't zij dat de paarden van zijn vervolgers minder snel konden loopen, 't zij ze meer hinder hadden van de oneffenheden van den weg, ze verloren zichtbaar op den vluchteling.

„Schieten!” hijgde de eene vervolger, Berwout geheeten, „mikken op 't paard!” Beiden lieten hun paarden stilstaan, trokken hun bogen van de schouders en twee pijlen snorden door de lucht. Een er van ging rakelings langs Arnouts helm, de andere trof zijn paard in de dij. Het arme dier liet een schel gebriesch hooren, en begon dadelijk te hinken. Een luide vreugdekreet slakende, stormden de beide West-Friezen nu vooruit. Binnen tien minuten hadden ze den schildknaap ingehaald. Toen Arnout hoorde, dat zijn vervolgers vlak achter hem waren wendde hij zijn ros en trok het zwaard. Inmiddels hadden zijn tegenstanders hun strijdbijlen losgehaakt. Terwijl nu een van hen Arnout van voren aanviel, snelde de ander hem voorbij, en zich zoover mogelijk voorover buigend,

zwaaide hij den bijl, en hakte een hielpees van Arnout's paard door. Het beest zonk dadelijk neer. Arnout stortte achterover op den grond, en de beide aanvallers hadden zich in minder dan geen tijd op hem geworpen.

„Leg hem de knie op de borst, Gijsbrecht!” riep Berwout, die de beenen van den schildknaap naar beneden drukte met zijn lichaamsgewicht en onderwijl een flink eind touw van onder zijn wapenrok te voorschijn haalde, „we zullen hem knevelen.”

Arnout verweerde zich intusschen uit alle macht met handen en voeten. Zijn tegenspartelen hielp hem echter niet. 't Gelukte Berwout hem 't touw om de beenen te halen en stevig aan te trekken. Daarop wierpen de mannen zich ieder op een arm van hun gevangene, en weldra lag deze aan handen en voeten gebonden in 't gras.

„Hoe zullen we hem nu vervoeren?” vroeg Bernout terwijl hij overeind ging staan en zich met de handen afborstelde. „Me dunkt, we moesten hem tusschen ons in doen loopen.”

„En ieder een eindje van 't touw vasthouden,” sprak Gijsbrecht. „Maar je weet.....

Hij kon den volzin echter niet voltooien, want eensklaps sprongen uit de struiken, aan den kant van den weg twee forsche mannen te voorschijn. Ze hielden een uitgetogen zwaard in de hand en hadden de vizierkappen neergeslagen. 't Waren ridders.

„Vlucht Berwout,” schreeuwde Gijsbrecht, „vlucht!”

„Heidaar!” riep de kleinste van de ridders, terwijl hij op Gijsbrechts paard toesprong om het bij den toom te grijpen. Hij tastte echter mis, want het dier had de hand van zijn meester aan den teugel gevoeld. Het schudde fier den kop en gaf den ridder een slag tegen den helm, waardoor hij achter-

over stortte en met de beenen in de lucht en met den rug in een plas terecht kwam.

De West-Friezen waren intusschen weggesneld, eer het den anderen ridder gelukt was Berwout, die reeds te paard zat, toen Gijsbrecht hem waarschuwde, met zijn zwaard te wonden.

„Laat ze,” sprak de laatstgenoemde ridder tot zijn metgezel. „Het is toch onmogelijk ze in te halen en te laat om de jonkvrouw te verlossen. Ze zijn te talrijk.” Daarna zijn vizier opslaande, trad hij op Arnout den schildknaap toe, en sneed de touwen, waarmee de jongeling gebonden was, met zijn zwaard door. „Hoe is 't Arnout?” vroeg hij, „ben je ook gewond?”

„Heer Hugo!” riep de knaap, overeind springend. „Nee, ik ben, Godlof niet gekwetst. Ge zijt daar juist op tijd gekomen. Even later, en de knapen hadden mij meegenomen naar Medemblik.”

„Hoe, riep de andere ridder uit, „willen ze de jonkvrouw naar Medemblik voeren?”

„Ja, Heer,” antwoordde Arnout. „Ik hoorde een van de fielten, dien grooten Fries, die wel de aanvoerder van de bende scheen te zijn, zeggen dat men de Jonkvrouw van Mechelen onverwijld daarheen moest brengen.”

„En dan te weten, dat ik geen tijd had om mannen en wapenen bijeen te krijgen, waarmee ik den rooverstroep kon overvallen!” riep de kleinste ridder stampvoetend uit. „Laat ons dadelijk naar Utrecht rijden, Egmond, en den Koning om hulp vragen.”

„Ge zult haar van avond niet meer in 't Sticht vinden,” zei Arnout. „Toen ik de bende zag, was ze bezig op te breken. Ze moet op bevel van den aanvoerder te middernacht in Medemblik zijn. Over een uur drie varen ze dus reeds in zee.”

„Ge zult uw nicht dus voorloopig niet terugzien, Heer van Breukelen, (want dit was de naam van den kleinsten ridder). Het is nu maar de vraag, wat die verwenschte roovers met haar zullen doen en waarom ze haar ontvoerd hebben,” zei Heer Hugo.

„Waarom ze haar geroofd hebben, weet ik niet,” sprak Arnout, „maar dit weet ik zeker: haar noch den kapelaan zal enig leed geschieden. De aanvoerder had bevolen ons goed te behandelen, en heeft zelfs gedreigd, iedere belediging, de Jonkvrouw aangedaan, te zullen wreken.”

„In ieder geval is 't nu zaak om terug te keeren,” zei Egmond. „Als de Jonkvrouw slechts geen gevaar dreigt, is 't ons vrij onverschillig, waarom ze ontvoerd is.” Met deze woorden wendde hij zich om.

„Met uw verlof, heer,” vroeg de schildknaap, „wat moet er met dit arme dier gebeuren? Een van de roovers heeft het een hielpees doorgesneden.”

„Maak het af,” zei Breukelen. „Ik zal straks eenige hoorigen zenden. De kerels kunnen er nog eens van smullen.”

Nadat Arnout het dier met zijn zwaard uit 't lijden verlost had, gingen de drie mannen terug naar 't slot van Breukelen, waar ze tegen drie uur in den middag aankwamen. De Burchtheer noodigde heer Hugo uit om den maaltijd bij hem te gebruiken, maar deze weigerde. „Ik zou gaarne bij u tafelen,” zei hij, „doch ik heb bevel zoo spoedig mogelijk in de stad terug te keeren.”

„Welnu, alles op 't slot is steeds tot uw beschikking, ik zelf niet uitgezonderd. Ge zult toch uw paarden, die bij mij op stal staan, nog moeten halen,” zei Breukelen. Bij de stallen namen de ridders met een stevigen handdruk afscheid van elkaar. Heer Hugo

sloeg met Arnout, nadat beiden te paard gestegen waren, den weg in naar Utrecht, terwijl hun metgezel 't kasteel binnenging.

Zoodra Hugo van Egmond met Arnout alleen was, zei hij:

„Mijn spionnen hadden mij verkeerd ingelicht. Ze meldden mij, dat twee onbekende ridders te Maarsen gezien waren.

Een daarvan was Alewijn, of hoe hij heeten mag. Van de bende, die wij gezien hebben, hebben zij mij niets gemeld. Nadat ik ze opgedragen had de hoeve in 't oog te houden, waar naar 't heette een samenkomst van West-Friezen met iemand uit Utrecht zou plaats hebben, ben ik naar den burcht gegaan, en heb Breukelen verzocht mij op den verkenningstocht te vergezellen. Ik wist hem over te halen met mij te gaan, door hem voor te stellen onze paarden thuis te laten en geen bedienden mee te nemen. Je moet weten, dat onze maat door 't avontuurlijke steeds in de hoogste mate geprikkeld wordt. Wij gingen en slopen, tot onuitsprekelijk genoeg van mijn metgezel, van boschje tot boschje en van 't eene rietveld op 't andere. Te Loenen zagen we den ruitertroep, die de Jonkvrouw en jullie meevoerde. Nu gingen we er dadelijk op af, maar daar kregen we ook de andere bende in 't oog en dit wijzigde ons plan. We keerden spoedig terug en zouden juist, een eind aan dezen kant van Loenen, op den weg gaan, toen we de beide kerels zagen rennen, die je achterna zaten en we juist op tijd kwamen om je te verlossen. Intusschen, 't spijt me geducht voor de Jonkvrouw. Hadden we maar in de verte van deze ontvoering kunnen droomen, dan had ik den Koning gevraagd mij een twintigtal wakkere ruiters mee te geven en we hadden de geheele bende doodge-

slagen. — Wat zou toch 't doel van die stroopers zijn?" ging Hugo na een poos voort. „Wacht eens daar schiet me iets te binnen. Ja, dat zou mogelijk kunnen wezen.”

Arnout zag zijn heer vragend aan, maar deze bleef in diep nadenken verzonken, en de schildknaap wachtte zich wel hem daarin te storen. Zoo bereikten ze tegen vier uur de poort van de stad. Daar vernamen ze, dat het bezoek van den Koning aan de H. Mariakerk uitgesteld was tot den volgenden dag.

HOOFDSTUK XI.

WAARUIT DE LEZER GEWAAR WORDT, DAT
MEN OP VERSCHILLENDE WIJZEN IN
DEN BURCHT VAN BREUKELEN
KON KOMEN.

Den volgenden morgen riep heer Hugo zijn schildknaap en droeg hem op de paarden te zadelen en zich gereed te maken tot een nieuwen tocht. Arnout was gewoon te gehoorzamen zonder te vragen naar 't waarom, maar hij kon zich toch niet verhelen, dat dit bevel hem niet weinig teleurstelde. Hij had zich voorgesteld met den schitterenden stoet van 's Konings gevolg op te gaan naar de kerk en van 't plechtige schouwspel te genieten, dat een dergelijke vorstelijke gang steeds vertoonde. Hij had gedacht met zijn gezellen een vroolijken dag door te kunnen brengen, dien hij, zijns inziens; door de ongelukken, welke hem den vorigen dag getroffen hadden, ruimschoots had verdiend. Maar 't bevel van zijn heer was zijn wet. Hij zadelde dus de paarden, hielp heer Hugo een licht harnas aangespen, trok zelf een gemakkelijke maliënkolder over zijn ondergewaad, en begaf zich met zijn meester naar de westelijke poort. Men vond dien reeds open, en toen beiden in

't veld waren en hun rossen luchtig en vroolijk brieschend naast elkaar deden voortstappen, vergat de schildknaap spoedig zijn teleurstelling en zei op opgewekten toon:

„De weg is sedert gisteren opgedroogd, heer. We zouden onze paarden wel in den draf kunnen zetten.”

„Dat is niet noodig, Arnout,” antwoordde Egmond. „We zullen als we zoo doorstappen, waarschijnlijk nog te vroeg komen. Je zult dit begrijpen, als ik je 't doel van onzen tocht heb meegedeeld. Je moet dan weten, dat gisteren de Heer van Breukelen mij zonder eenige bedoeling vertelde, dat twee dappere Stichtsche ridders dien nacht bij hem zouden slapen, om vandaag een bijeenkomst te houden in zijn kasteel. Ik informeerde eens naar de namen van deze heeren en trachtte te weten te komen, of ze met z'n beiden, dan wel met meer te zamen een bespreking zouden houden. De heer Van Breukelen was zoo openhartig mogelijk en zoo kreeg ik zekerheid, dat er een allerbelangrijkste bijeenkomst zal plaats hebben. Ik had nog gelegenheid een hoorige te spreken, die in 't kasteel werkt en vernam van hem verscheidene bijzonderheden, die ons thans uitstekend te pas zullen komen. Ook heb ik den Koning om een vijftig flinke ruiters gevraagd. Willem II had echter zijn redenen om mijn verzoek niet in te willigen, maar vond 't beter, dat wij samen gingen. Breukelen weet niet welk gevaarlijk persoon er op dit oogenblik binnen zijn muren zit. Ik heb hem gisteren gepolst om hem, zoo mogelijk, over te halen, dien gast gevangen te nemen. Hij wilde daar echter in de verste verte niet van weten, dat merkte ik al spoedig. Hij is een man van vrede en de particuliere zaken van derden gaan hem niet aan, zegt hij.”

De ruiters reden rustig voort en bereikten tegen een uur of tien den omtrek van Breukelen.

Heer Hugo steeg af bij een hoeve.

„Laat ons hier de paarden brengen,” sprak hij. „Wacht eens, wien hebben we hier. Aha, ben jij 't vriend Uddo?”

„Ik zelf, Heer,” antwoordde de aangesprokene, terwijl hij tusschen de takken van 't boschje, waar hij door gekropen was, te voorschijn kwam en zich 't zweet van 't schrandere gelaat veegde. Het was de hoorige, dien Egmond in den arm genomen had.

„En is de vent gekomen?” vroeg Hugo.

„Ik heb me niet vergist, Heer; ze hebben een samenkomst in den noorder-toren. Als u mij volgen wilt, zal ik u naar een plaats brengen, waar ge veilig alleskuntafluisteren,” antwoordde Uddo. „De paarden moeten echter niet verder mee.”

„Dat is te wagen,” zei Heer Hugo. „Arnout en jij kunt de paarden in deze hoeve wel onder dak brengen. Ik zal hier zoolang wachten. Maar haast je! De hoevenaar is afhankelijk van Breukelen. Hij zal de dieren met genoeg verzorgen.”

De beide mannen namen nu ieder een paard bij den toom. Na verloop van vijf minuten keerden ze terug.

Uddo ging thans vooruit, terwijl de beide anderen hem op den voet volgden. Nadat ze zoo een kwartier zwijgend over 't veld waren voortgegaan, koos Uddo een pad, dat, aan alle zijden door hoog geboomte en struikgewas ingesloten, alleen zichtbaar was, voor hem, die 't kende.

„'t Duurt lang, voor we 't kasteel terug zien,” bromde heer Hugo, wien 't bukken onder de takken reeds geducht begon te vervelen.

„We maken een omweg,” fluisterde de hoorige. „'t Is intusschen beter, dat

we niet spreken, voor we in 't slot zijn, want er is gewapend volk in de buurt.”

Heer Hugo knikte en volgde zijn geleider, door zoo voorzichtig mogelijk alle takken op zijde te schuiven, en alzoo ieder onnoodig geraas te vermijden. Na verloop van een half uur stonden de drie mannen achter 't slot. Vóóren lag nu echter de diepe gracht waaruit 't kasteel onmiddellijk hoog oprees.

Uddo had steeds naar alle zijden voorzichtig uitgezien, maar niets verdachts opgemerkt. Hij zag nog eens nauwlettend om zich heen, en liep toen een eindje langs de gracht, tot hij zich tegenover een klein poortje bevond. Toen floot hij even.

„We moeten snel handelen,” sprak hij. „Ziezo, nu opgepast.”

't Poortje was geopend en een plank werd uitgelegd door iemand, die zich 't gelaat met een kap had bedekt.

„Mijn vrouw helpt ons,” fluisterde de hoorige. „Heb je de plank wel goed vast gehaakt Bertha,” vroeg hij halffluid. Zij knikte en was 't volgende oogeblik verdwenen.

„Nu dient er een sprong gewaagd,” zei Uddo, „want, zooals ge ziet: de plank is te kort. Denk er om, ik ga voor.”

Hij nam een kleinen aanloop en kwam op 't midden van de plank terecht, waarna hij, snel voorttredend, 't poortje bereikte, vóóordat 't losse eind van de plank op den bodem van de gracht kwam. Heer Hugo volgde hem onmiddellijk, zoodra de plank weer opgedreven was. Hij haalde een paar natte voeten, maar kwam toch ook behouden op den drempel aan. Arnout sprong zelfs nog verder, dan de hoorige, en was met een paar treden bij zijn heer, zonder dat 't water zelfs zijn hielen raakte. Uddo haalde nu de plank weér in, en sloot de deur. Toen ging hij voor Hugo staan

en sprak: „Heer, ge zult me immers aanbevelen, niet waar?”

„Voorzeker,” antwoordde Egmond. „Ik verzeker je dat je opzichter worden zult te 's Gravenhage. De Koning zal je vrijkopen.

„En mijn vrouw en mijn twee jongens?”

„Die natuurlijk ook,” zei Egmond. „Mits je zooveel verstand van bouwwerken hebt, als je voorgeeft.”

„Ik dank u,” zei Uddo, „wilt mij dan maar volgen.”

Aan beide zijden van de plaats, waar de drie mannen zich bevonden, liep een nauwe, vochtige trap met zeven treden naar boven.

't Eenige licht viel hier binnen door een paar smalle, langwerpige vensters, hoog in den muur. De hoorige beklom

de trap aan de linkerzijde, gevolgd door heer Hugo en den schildknaap. Deze trap bracht hen op een vrij smalle rechte gang, die scheen dood te loopen tegen een blinden muur. 't Was een zijmuur van den noordertoren. Halverwege de gang gekomen bleef Uddo staan. Hij tracht zijn mond voor 't oor van den edelman en fluisterde: „Ze zitten in 't vertrek, recht voor u uit. Mijn vrouw heeft 't in orde gemaakt. Een vierkante opening rechts, op de hoogte van uw oog, geeft u gelegenheid naar binnen te zien.”

Heer Hugo knikte tot teeken, dat hij 't begrepen had en ging met Arnout behoedzaam verder. De hoorige vertrok snel naar de andere zijde.

(Wordt Vervolgd).

BLADVULLING.

SPIEGELS.

In welke tijden de spiegels uitgevonden zijn, is niet bekend. De oppervlakte van het water zal wel de oorspronkelijke, natuurlijke spiegel geweest zijn, maar reeds vroeg bezat men kunstspiegels. In Exodus wordt ons vermeld, dat van de koperen spiegels der vrouwen een waschvat voor de priesters vervaardigd werd, en in 'tboek Job wordt de hemel met een gegoten spiegel vergeleken. Algemeen maakten de oude volkeren de spiegels van metaal, van koper of tin, en in de dagen van weelde waren te Rome zilveren spiegels zoozeer in de mode, dat schrijvers als Plinius en Seneca tegen die toenemende pronkzucht waarschuwden

en beweerden, dat zelfs de dienstmeisjes zonder zilveren spiegels niet tevreden waren. Ook steenen spiegels worden in de oudheid vermeld, gemaakt van een soort van lava in Abesinië ontdekt. Onze glazen spiegels zijn van later tijd. Nadat men waarschijnlijk in den beginne zwart geverfd glas gebezigd had, kwam men op de gedachte het gloeiende glas met een metaalmengsel te begieten en nog later, denkelijk 't eerst te Murano in Italië, belegde men de glasplaten met foelie van tin. De eerste berichten over spiegels van glas zijn uit de 13de eeuw, en het blijkt wel dat ze zeer langzaam in algemeen gebruik zijn gekomen.

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 266).

HOOFDSTUK XII.

WAARIN VERMELD WORDT, DAT DE
BISSCHOP MET DE WEST-FRIEZEN
ONDERHANDELT.

Aan de linkerzijde van den toren bevond zich een driehoekige ruimte, gevormd door den wand van een kamer en den buitenmuur. In dien hoek was de opening, door den hoorige bedoeld. De ridder plaatste zich daarvoor en wierp een blik in 't vertrek. Arnout plaatste zich naast hem.

't Verst van hen verwijderd, met 't aangezicht naar hen toe, zat een persoon, dien Hugo daar verwacht had te zullen zien. 't Was Herbart van Zwabenland. Naast hem, met den rug naar 't Noorden gekeerd, en met 't geelaat naar de deur was ridder Boudevijn gezeten. Beiden waren in 't harnas. Er bevond zich echter nog iemand in 't vertrek. Hij zat met den rug naar de zijde, waar de luisteraars stonden, en daar hij van de drie 't dichtst bij hen zat, konden dezen slechts een gedeelte van zijn kleed en zijn kalen kruin zien. Dit was voldoende om hem te overtuigen, dat de derde persoon geen krijgsman was. Nieuwsgierig om te weten, wie deze man dan wel mocht zijn, en wat deze beide ridders onder

dit herbergzaam dak met dezen Utrechtschen gezant hadden te bespreken, duwde Hugo van Egmond zijn schildknaap zacht ter zijde en bracht zijn oor voor de opening. De schildknaap begreep, dat hij beter kon doen, dan naast zijn heer te staan. Hij posteerde zich op een afstand, dicht bij de trap, om in geval van onraad tijdig te kunnen waarschuwen.

Op 't oogenblik toen heer Hugo begon te luisteren, werd er een tamelijk luid gesprek gevoerd. Het scheen, dat de twee ridders daarbinnen 't niet eens konden worden. Ze spraken namelijk tegelijk, en wel zoo luid, dat hun stemmen ver buiten 't vertrek konden gehoord worden. De derde persoon, die bedaarder van natuur scheen te zijn, lachte er grinnekend tusschen door, en zei kalm:

„Bedaart, bedaart, mijne heeren. Bedenkt toch, dat we in een vijandelijk land zijn en dat, zoo deze muren al geen ooren hebben, de lieden in dit kasteel ze zeer zeker wel bezitten.”

„O heb daaromtrent geen zorg, Eerwaarde,” zei Herbart, terwijl hij zijn stem aanmerkelijk liet dalen. „Ik heb een aantal getrouwen meegenomen, en alle toegangen tot dit vertrek door hen laten bezetten. Ook zou onze goede Breukelen, die er eer in stelt ieder de

uiterste gastvrijheid te bewijzen, niet toelaten dat ons gesprek beluisterd werd. En wat ge daar zegt van een vijandelijk land, dit zal men zeker in figuurlijken zin moeten opvatten, daar 't bekend is, dat de Bisschop zelf, door middel van uw eerwaarden persoon, deelneemt aan onze beraadslagingen."

"Hm, in dit laatste zoudt ge u wel eens kunnen vergissen," zei de geestelijke bedaard. "Als de Bisschop zich met u inlaat, dan is dit niet in de eerste plaats om uw politieke doeleinden te helpen bevorderen, maar ook ter dege om op de hoogte te blijven met uw plannen en om u, zoo hij dat noodig acht, te doen opknoopen."

Bij 't hooren van deze woorden sprongen de beide ridders woedend overeind.

"Dan zouden wij dus eigenlijk werktuigen in de hand van den Bisschop zijn!" riep Boudewijn uit. Hij zal ons gebruiken, zoolang hij meent dat wij hem van dienst kunnen zijn. En wanneer hij 't noodig oordeelt zal hij ons, om zich te dekken, opofferen aan zijn eigenbelang."

De onbekende knikte toestemmend.

"Maar gij, Eerwaarde," siste Herbart woedend, "die ons dit in 't aangezicht durft zeggen, weet gij niet, dat ge volkomen in onze macht zijt, en dat wij u om koud kunnen maken zonder dat er een haan naar zou kraaien."

"Dat zou voorzeker een slechte daad zijn," hernam de Utrechenaar, op half vleienden, *half bestraffenden toon*, "maar bovendien ook een onbezonnen, een dwaze daad. Vooreerst zoudt gij daardoor uw zaak slechts schaden, en ten tweede zoudt ge uw eigen leven ook kwijt zijn, want behalve dat gij uw bedienden in 't kasteel bevolen hebt een oogje open te houden, heb ik bij de poort een behoorlijke wacht verdekt opgesteld, om in geval van een ongeluk onmiddellijk bij te springen, en zij

zouden wellicht eerder hier zijn dan gij denkt. Maar laat ons dit nuttelooze, ja, voor ons oogmerk schadelijke gesprek afbreken en terugkeeren naar ons vorig onderwerp. De Bisschop wil u zijn voorwaarden gaarne bekend maken, en gij zijt, als afgevaardigden van de West-Friezen, 't best in staat te beoordeelen, of ze de goedkeuring van 't volk zullen wegdragen."

"Ja," zei Herbart, die, evenals zijn makker, bij de kalmeerende toespraak van den gezant weer bedaard was gaan zitten, "ja, ziet ge, wij zijn eigenlijk geen Friezen, en hoewel we als zendelingen van Keizer Koenraad meermalen hun gewest hebben afgereisd, om den haat tegen Koning Willem in hun harten gloeiend te houden, durven we toch niet te zeggen, dat we door de West-Friezen als tot hen behoorend worden aangemerkt."

"Dat doet er ook niet toe," zei de geestelijke. "Gij behoeft hen ook niet te bepraten; dat werk is beter aan den wilden Alewijn toevertrouwd. Ik vraag niets van u, dan dat ge me zegt, of de voorwaarden, die ik u ga mededeelen, kans hebben te worden aangenomen. Tevens ben ik verplicht er bij te voegen, dat de Bisschop onmogelijk meer kan doen, dan in zijn voorstellen vervat is."

"Me dunkt, 't ware goed om de voorstellen van den Bisschop eenste hooren," zei Boudewijn.

"Ja," zei Herbart, "dat verplicht in ieder geval tot niets."

"De Bisschop belooft," sprak de Utrechenaar, "om den Koning in den ban te doen, zoodra hem deze den ontzeggingsbrief zendt."

"Hm," zei Herbart, "dat is tenminste iets, hoewel de ban van Hendrik van Vianden in Holland en in 't Duitse Rijk weinig uitwerking zal hebben. Maar ga voort."

„Ontzegt de Koning den Bisschop niet, dan belooft deze, dat hij Willem II niet zal steunen, noch met geld, noch met manschappen.”

„Een schrale troost, Eerwaarde,” merkte Boudewijn op. „Dertigduizend krijgers heeft hij ter heirvaart geroepen en dat is reeds genoeg om geheel Friesland en Drechterland te vertreden Als de Bisschop”

„De Bisschop belooft voorts twee duizend voetknechten te zenden, ingeval de Koning hem openlijk den oorlog mocht verklaren.”

„Hm,” bromde Herbart, „ruiters was beter. En dan die voorwaarde. Maar ga voort.”

„Die voorwaarde zal wellicht spoediger vervuld worden, dan gij meent,” zei de geestelijke met nadruk. „Verder biedt mijn meester aan, na den strijd zoo spoedig 't kan een flinke legermacht te zenden, om de grenzen van 't Westfriesche gebied te verdedigen en de kasteelen bij Alkmaar en Heemskerk te nemen, alles, ingeval Willem verliezen mocht.”

„De laatste voorwaarde doet de deur dicht,” sprak Boudewijn, in een schaterlach uitbarstend. „Als Willem verliest wil Bisschop Hendrik wel een leger zenden, om de veilige grenzen te bewaken, en met den buit te gaan strijken. Neen, Eerwaarde, laat hij dadelijk tien duizend man zenden, in stee van twee duizend, en de koop is gesloten op iedere voorwaarde.”

„Maar, mijn waarde, dat kan niet,” antwoordde de gezant van Utrecht. De Bisschop kan 't Sticht niet van krijgsvolk ontblooten, nu er een vredebreuk met Holland dreigt. Doch ge hebt nu gehoord, wat de Bisschop belooft en geeft. 't Zou mij niet verwonderen, of uw lastgevers hebben u ook iets van hun wenschen meegedeeld.”

HOOFDSTUK XIII

WAARUIT BLIJKT, WAT DEN BISSCHOP BEWOOG, DE WEST-FRIEZEN TE HELPEN.

„Sta mij toe,” antwoordde Herbart, „dat ik onze voorstellen aflees van dit perkament. Wijl wij niet zulk een sterk geheugen hebben als Uw Eerwaarde schijnt te bezitten, hebben wij een en ander opgeschreven, om als de tijd daar is, er gebruik van te maken. De eerste voorwaarde is

„Dat er niets zou geschreven worden,” sprak de geestelijke.

„Wij maakten slechts enkele aantekeningen,” zei Boudewijn droog.

„Terwijl de Bisschop zich natuurlijk voorbehoudt daar zijn zegel niet aan te hechten.”

„Welnu, dat is ook van minder belang,” zei Herbart grijnzend. „We hebben 't zegel van den Bisschop onder zoo veel stukken, dat 't hem weinig zal helpen, als 't hier niet aanbengelt, wanneer dit stuk in handen van 's Konings getrouwen viel. Maar ter zake. Het eerste punt luidt: De West-Friezen blijven geheel vrij, behoudens hun verplichtingen aan den Keizer.”

„En wel aan dien, die 't verst af is,” mompelde de Utrechenaar.

„En daar er thans geen Keizer is, blijft hun vrijheid voorloopig onbepaald,” ging Herbart voort. „Het tweede punt luidt: De Bisschop ontvangt voortaan van de West-Friezen de tienden geheel alleen. De graaf van Holland wordt ontslagen van den lastigen plicht om de geestelijke inkomsten voor de helft in te oogsten.

Ten derde verbinden de West-Friezen zich den graaf van Holland ten eeuwigden dage te bestrijden. Deze voorwaarde is tamelijk overbodig: geheel West-Friesland en Drechterland blaakt reeds van strijd lust. En 't vierde punt,

waaromtrent we, te rekenen naar 't geen ik zoo even gehoord heb, nog overeen zullen moeten komen, luidt: de Bisschop verbindt zich, om, terwijl de Koning West-Friesland binnendringt, hem openlijk den oorlog aan te doen, en hem, tot knotting van zijn te snel aangroeiende macht, in een wettigen strijd in den rug aan te vallen. Wij denken daarbij, dat er den Bisschop alles aan gelegen is, om Willems macht, die voor hem als nabuur op den duur levensgevaarlijk wordt, afbreuk te doen."

"Hm ja," zei de onbekende, terwijl hij zich de kin krabde, „die laatste voorwaarde zal ik aan 't oordeel van den Bisschop moeten onderwerpen. Wat de andere betreft, daartegen is geen bezwaar. Ik denk, dat er wel een uitdrukking zal gevonden worden, die beiden partijen bevredigt. Want het is, zooals ge zoo even opmerktet: Willems macht wordt te groot. Men moet geen middel onbeproofd laten, om hem te kortwieken. Hij doet te veel."

"Wonderlijk gezegd," zei Boudewijn, zich van louter vermaak in de handen wrijvend, „hij doet te veel. 't Klinkt wel eenigszins vreemd, nietwaar. Iemand zou zelfs kunnen zeggen: alles wat koning Willem doet is tot heil van 't Rijk en dus verricht hij nooit te veel."

"Ja, men zou daar gedeeltelijk zeer wel mee kunnen instemmen," hernam de gezant, „en toch, een vorst, die vele nuttige en zeer noodige zaken verricht, kan juist daardoor veel schadelijker worden voor zijn land, dan wanneer hij niets gedaan had."

"Ziedaar dan de zonderlingste rede-neering, die ik ooit hoorde!" sprak Herbart lachend, terwijl hij zich achterover in zijn leuningstoel wierp. „Om zoo iets te kunnen waar maken, moet men gestudeerd hebben."

"Ge vergeet, mijn vriend", ant-

woordde de Utrechenaar kalm, „dat de waarde der goede gevolgen van onze beste daden vernietigd wordt, zoodra de achting en 't overwicht, dat ze ons verschaffen, ons tot eer- en heerschezucht voert."

"Het valt me moeilijk u te volgen, Eerwaarde", zei Herbart. „Maar als ik 't wel heb, dan wilt ge zeggen, dat Willem, door zijn regeeringsdaden, snel in aanzien en eer klimt, en dat dit een gevaarlijken hoogmoed in hem opwekt, die vooral voor zijn naaste bureu, en met name voor 't Sticht, bedenkelijke gevolgen kan hebben."

"Ge begrijpt me volkomen," zei de onbekende. „De Koning moet er ten slotte toe komen, om van ons en de Friezen een volkomene onderwerping te eischen. Dat vraagt zijn heerschezucht, dat gebiedt ook zijn eer als Koning, die op den duur geen ernstig verzet in de onmiddellijke nabijheid van zijn erflanden kan dulden, vooral niet, nu hij zelf op den duur hoe langer hoe meer in de afgelegen deelen van 't Rijk zal moeten vertoeven."

"Maar," viel Boudewijn in, „is 't wel zeker, dat de Koning thans algeheele onderwerping van de West-Friezen eischt."

"Geheele vernietiging begeert hij, mijn waarde. Hij wil de West-Friezen verdelgen, en 't Sticht aan zijn voeten zien. Met minder kan 't niet toe, als hij zijn doel bereiken zal. Want hij wil bovendien, als goed keizer, 't zelfde zeggenschap in 't Rijk hebben, dat Karel de Groote zaliger gedachtenis, bezat, en moet in dezen omtrek beginnen om 't zich te kunnen veroveren. Vlaanderen en Henegouwen hebben reeds de voorproef gehad, en bij St. Maarten, 't Sticht en Friesland zijn thans aan de beurt. Hij begint reeds met list den eenen edelman tegen den anderen uit te spelen en neemt tegelijk

dorpers en poorters tegen den adel in bescherming en daardoor in den arm. 't Bezorgt hem vijanden in zijn naaste omgeving. Teylingen en Woerden mogen hem in hun hart niet lijden, en nog een ander dien 'k liever niet noem, maar met wien ik geregeld briefwisseling houd, dringt zich bij hem in, en spoort hem tot allerlei gewaagde ondernemingen aan, om hem, zoo mogelijk, in 't verderf te storten. Dit is lang niet onmogelijk, want zoo bezadigd Willem is in de raadzaal, zoo onbesuisd is hij in den strijd."

De beide ridders hadden aandachtig geluisterd. Toen de Utrechenaar op-hield, zei Herbart: „Gij haat Willem met een doodelijken haat. Heeft hij u beleedigd?"

„Ha, ha," lachte de gezant hartstochtelijk. „Beleedigd? Beleedigd vraagt ge? Neen, zeg ik u! Maar ik haat hem omdat hij zoo is, als hij is. Ik kan hem niet dulden. Ik kan zijn aanblik niet uitstaan. Ik heb vriendschappelijk met hem kunnen omgaan, maar die tijd is lang voorbij. Ik heb mij overgegeven om hem te haten en ben overtuigd, dat die haat goed is."

Tot nu toe had Heer Hugo onbeveeglijk staan luisteren. Gedurende 't gansche lange gesprek, had hij er zelfs niet aan gedacht zijn voeten te verzetten. Thans huiverde hij. „Wat is dat toch voor een man!" sprak hij. „Ik heb den Koning maar zelden over hem hooren spreken. Deze man is tot alles in staat, dat herinner 'k me niet."

„Ha, ha," ging de geestelijke voort, „nog moet ik lachen, als ik denk aan 't gezicht, dat hij gistermorgen trok. Hij wandelde in den tuin met dien broeder van Willem van Egmond, die zich verbeeldt 's Konings alter ego te zijn, ha, ha!"

Heer Hugo balde de vuisten en beet zich op de lippen.

„Neen, dat ben ik, ik, Engbert van Mannheim!" ging de gezant voort. „Ik zat met den Bisschop achter een venster in 't paleis, zonder dat ze me gewaar konden worden. Nu versta ik de kunst een weinig, om mijn stemgeluid zoo te wijzigen, dat men omtrent de richting, waaruit 't komt, volkomen onzeker is. Toen de Koning bij 't venster was, deed ik 't geluid uit den tuin komen, en riep: Het Hollandsche Huis neigt ten ondergang, of zoo iets. Wat hebben we ons vermaakt. De goede man was nog geheel in de war, toen de Bisschop hem een poos later tegemoet ging."

De beide ridders hadden tijdens dit verhaal eenige wenken gewisseld. Toen de Utrechtsche bode uitgesproken had, zei Herbart: „Wij merken, dat we u geheel kunnen vertrouwen, en dat ge Willem niet minder haat, dan wij. Daarom willen we u geheel in ons geheim nemen. Laten we u mededeelen, dat we onlangs een brief uit Keulen ontvingen, waarin ons aangeraden werd, eenige gijzelaars te bemachtigen, liefst edelvrouwen uit Willems gevolg. Wij hebben getracht dit te doen. 't Is ons met de jonkvrouw van Mechelen gelukt."

„Ja, alleen door mijn hulp," zei de geestelijke, op onverschilligen toon. „Als ik de minstreel niet had overgehaald om de jonkvrouw op den landweg te leiden en Alewijn hiervan niet had verwittigd, dan was er van jelui aanslag niets terecht gekomen."

„Eizoo," zei Herbart eenigszins uit 't veld geslagen. „Gij wist daar dus van. Maar luister, in dien brief stond ook, dat wij ons zouden wenden tot... Maar nu begin ik te begrijpen. Zeg ons één ding, hebt gij ons dien brief gezonden?"

„Dat heb ik," antwoordde Engbert van Mannheim. „Ik heb u in Saksen weten op te sporen en u dien brief gezonden, om u tot handelen aan te

zetten. Ik heb u den raad gegeven Alewijn tot hoofd van de West-Friezen aan te stellen, en alle onderhandelingen met den Koning af te slaan."

"Wij zijn dus steeds uw werktuigen geweest, zonder dat wij 't wisten," zei Boudewijn.

"Ge hebt naar uw eigen overtuiging en aandrifft gehandeld," sprak de geestelijke. "En dat zult ge verder doen. En ik doe niets buiten den Bisschop. Hij heeft mijn plannen, die nu nog slechts halverwege volvoerd zijn alle goed gekeurd. Ik Maar wat is dat?"

Heer Hugo zag, dat de deur van 't vertrek, waarin de mannen zaten plotseling werd opengeworpen. Tegelijk trok Arnout hem aan den elleboog. Hij stiet den schildknaap echter terug, want hij wilde niets missen, van 't geen er ging gebeuren.

Daar stond, voor de deur, die reeds weêr gesloten was, Alewijn de Fries.

"'t Is mislukt!" sprak hij met gesmoorde stem, terwijl hij den geestelijke aankeek. Deze trok de schouders op.

"Wat is mislukt?" vroegen Herbart en Boudewijn tegelijk.

"Ik heb getracht hem 't hoofd te verpletteren," zei Alewijn hijgend, "maar de steen vloog even te ver rechts, doordat een van de kerels om mij heen, mij tegen den arm stiet."

"Heb je een aanslag gepleegd op den Koning!" riep Herbart.

"Ja, en zijn gesternte beveiligt hem nog. Maar ik zal mij weten te wreken," riep Alewijn, met de vuist op de tafel slaande, "hij zal mij den hoon, mij eens aangedaan, betalen, of mijn naam is geen Ulbo Feikes meer! Doch ik moet oogenblikkelijk van hier."

"Weet gij van dezen aanslag af, Eerwaarde?" vroeg Boudewijn, niet weinig ontsteld door de gedachte aan 't gevaar, waarin deze woeste daad hen allen bracht.

De geestelijke glimlachte fijntjes.

"Gij twijfeldet zoo even nog, of 't tot een vredebreuk zou komen tusschen Willem en 't Sticht," zei hij. "Die twijfel zal niet lang meer duren. Maar de Fries heeft gelijk. Wij moeten weg. Het zal vooreerst zaak zijn ons leven te bergen." De drie edele mannen stonden op, en verlieten met Alewijn 't vertrek.

"Vlug, Arnout," zei heer Hugo, "naar den heer van Breukelen. Dit is een vervloekt complot. En dan die verraders aan 't hof. 't Is ongehoord. Vooruit!"

De ridder en zijn schildknaap kwamen echter niet zoo spoedig uit de gang als ze er ingegaan waren. Na lang zoeken vonden ze een deur, die hen toegang gaf tot 't binnenste van 't kasteel. Toen ze eindelijk den heer van Breukelen vonden, was deze zeer verbaasd dat hij hen zag en vertelde hoe hij juist vier wakkere gasten uitgeleide gedaan had, en dat ze, wat hem zeer verbaasd had, spoorlags den weg naar Loenen hadden gekozen.

(Wordt vervolgd).

BLADVULLING.

Een middel tegen mieren. — 't Is niet prettig als men van die diertjes in huis krijgt. Het gemakkelijkst kan men ze verdrijven, als men honing, siroop, of opgeloste suiker met gist vermengt, in schoteltjes van bloempotten doet en op plaatsen neerzet, die het meest door de mieren worden bezocht. Met het verdwijnen van de zoetheid, zal ook het bezoek der mieren ophouden, want gist is voor hen een doodelijk vergif. Een ander goed middel is benzine, dat men in de spleten en voegen van het houtwerk en in den tuin op de mierenhoopen gieten moet om de lastige gasten bijna onmiddellijk te doden.

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 327).

HOOFDSTUK XIV.

WAARIN VERHAALD WORDT, HOE
WILLEM II ZIJN DANK AAN GOD WILDE
BRENGEN.

Omringd van een schitterenden stoet van edele ridders en vazallen zou Koning Willem, op den voormiddag van den tweeden dag na zijn aankomst, in plechtigen optocht naar de St. Mariakerk gaan, om God openlijk te danken voor zijn behouden aankomst en om den zegen van den Almachtige af te bidden over zijn ontwerpen.

De straten, de pleinen, ja zelfs de daken rondom 't bisschoppelijk paleis waren bezet met toeschouwers, die reikhalzend 't oogenblik verwachtten, waarop de fiere jonge vorst te paard zou stijgen, en de stoet zich in beweging zou zetten. Lustig wapperden de bannieren van verscheidene rijksvorsten in den vroolijken zonneshijn, en menig een kon een kreet van geestdrift niet bedwingen, zoo vaak de Hollandsche Liebaart zichtbaar was boven de helmen van een aantal wakkere ridders, die den stoet zouden openen. Maar 't geluid schalde in luide galmen uit, toen de witte hengst van Willem van Holland langzaam naar den ingang van het paleis geleid werd en met een luid gebriesch zijn natuurgenoeten begroette.

Kort daarop werden de blonde lokken en 't hooge, blanke voorhoofd van den machtigen Koning zichtbaar in den kring van de eerste vazallen des Rijks, die hem omringden. Een donderende uitbarsting van vreugde, welke door Willem wellevend met een diepe buiging en vriendelijk handgewuif beantwoord werd, stierf spoedig weg te midden van 't luide trompetgeschal. Dit was 't sein voor de edelen en vorsten van 't gevolg om op te stijgen. Daar rezen de fiere gestalten van Woerden en Benskoop, van Kuyk en Haarlem tusschen de menigte omhoog. Men zag den hertog van Saksen, begeleid door de heeren van Bornesse en Ter Leede vooruitgaan, en plaats nemen vóór den Koning. Een groote standaard, versierd met den zwarten adelaar, 't wapen van het Heilige, Roomsche Rijk, rees omhoog en werd onmiddellijk voor Willems paard gedragen. Daarop zette de stoet zich, op een teeken van den hofmaarschalk in beweging.

't Scheen, dat Willem II geen wapenrusting droeg. Immers een prachtig, rijk met goud bestikt onderkleed, dat nauw om de vorstelijke leden sloot, was duidelijk zichtbaar onder den keizersmantel. Een eenvoudig, doch kostbaar kalotje bedekte zijn zwierigen haardos, terwijl zijn voeten in lange

puntschoenen staken, die geen sporen droegen. Het ros, waarop Willem zat, wérd namelijk door twee graven aan den toom geleid.

Bij 't voortgaan hadden de stadsdienaren de grootste moeite een weg open te houden om den stoet geregeld ruimte te verschaffen. Dit werd nog meer 't geval, naarmate men de kerk naderde, die in een achterbuurt niet ver van den stadsmuur stond. Deze kerk was door een van 's Konings voorgangers, Hendrik IV, gebouwd. Eens, nadat de beroemde Keizer de stad Milaan ingenomen en onder meer ook de Mariakerk aldaar verwoest had, deed hij de gelofte, dat hij een nieuwen Godstempel zou stichten en dat hij dien zooveel mogelijk op den verwoeste zou doen gelijken. De keizer had Utrecht uitgekozen, om daar zijn gelofte te volbrengen. En daar de Mariakerk te Milaan nabij den stads muur had gestaan, achtte Hendrik 't zijn plicht ook het nieuwe gebouw niet ver van den muur van Utrecht te doen optrekken.

De Mariakerk was een van die majestueuze bouwwerken der Middeleeuwen, die luide verkondigen, hoe diep men doordrongen was van 't gevoel, dat God alleen alle eer en opperhoogheid over alles toekomt.

Zoo was dan de koninklijke stoet eindelijk den noordelijken ingang van dit Godsgebouw genaderd. Op het ruime plein, voor de deur, zwenkte hij en hield stil, zoodra de Koning voor de poort was. Willem steeg van 't paard. In ootmoedige houding trad hij tusschen de geestelijken door, die ordelijk aan weerszijden van de ruimte in 't voorportaal geschaard, hem eerbiedig begroetten. Nauwelijks was de vorst 't schip van de kerk binnen getreden, of 't koor hief 't Hosanna aan. Bij 't altaar gekomen knielde Willem in stil gebed neder en nam daarna plaats

in den zetel, die er voor hem was neergezet. Dadelijk daarop ving de plechtige dienst aan. Zoo dikwijls 't gebruik dit voorschreef viel de vorst op zijn knieën en boog zich diep voor zijn Koning en menig toeschouwer werd minder getroffen door de plechtigheid van 't ritueel, dan door de ootmoedig smeevende houding van den jongen man, omdat iedereen wist, dat hij zijn hulp alleen verwachtte van den Heere, die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

De plechtigheid liep ten einde. Het koor jubelde: „Zoo moet de Koning eeuwig leven”, de vorstelijke stoet rees overeind, en Willem begaf zich naar 't zelfde portaal, waardoor hij binnengekomen was. Er was namelijk van te voren vastgesteld, dat hij een bezoek zou brengen aan een kapel, die zich in dat portaal bevond. Deze kapel was gewijd aan de Maagd Maria, den Evangelist Johannes en den heiligen martelaar George. „Wij willen Joris reverentie bewijzen”, had Willem tot den Bisschop gezegd om hem te bewegen ons te helpen den West-Friezen een nederlaag toe te brengen, die hen heugen zal.

Hij knielde dan voor het beeld van den Heilige en voegde zich daarna bij kanunniken, die reeds bij hun zetels stonden. De Koning had namelijk den wensch geuit om zich eenigen tijd met de Kapittelheeren van de St. Mariakerk te onderhouden over 't versieren van de kerk en over de aanstaande gebeurtenissen en daarom had men in 't voorportaal een aantal stoelen gezet. Deze zetels waren op een verhevenheid geplaatst, zoodat de volksmenigte, verzameld op 't plein en in 't portaal, de vriendelijkheid en 't vertrouwen zou kunnen opmerken, waarmee de Koning zich in haar midden als 't ware vrij bewoog. 't Was dus geen wonder, dat menschen van allerlei rang en stand

elkander verdrongen, zoowel voor den ingang als daarbinnen. Ieder wenschte een blik, een beweging, kon 't zijn een groet van den beroemden vorst op te merken, en daar men wist, dat hij met de Kapittelheeren zou spreken, werd 't langzamerhand stil, wyl men tegelijk ook verlangde zijn klankvolle stem te hooren. Willem zag dit alles met welgevallen aan, ten minste voor een oogenblik. Wie hem toch van nabij konden zien en hem kenden, bemerkten heel goed, dat zijn wenkbrauwen zwaarder hingen dan gewoonlijk en dat hij nu en dan donkere blikken om zich heen sloeg. De gebeurtenissen van de laatste twee dagen in verband met 't geen in den tuin besproken en voorgevallen was; de gewaarwording bij hem opgewekt bij 't vernemen van de gezindheid onder de Friezen; de ontvoering van de jonkvrouw van Mechelen, al deze dingen speelden door elkaar in 't beweeglijk en ontvankelijk gemoed van den jongen man en deed 't daarbinnen nu en dan stormen. Daarbij kwam dan nog de gedachte, dat de Bisschop waarschijnlijk in al deze zaken de hand had, en het vaste besluit, om de vrede met 't Sticht te verbreken. Alleen aarzelde de Koning om dat nu reeds te doen. Hij achtte den tijd nog niet gekomen, maar hij ontveinsde zich niet, dat ook thans 't een of ander voorval tot een openlijken vredebreuk zou kunnen leiden. Dit bleek wel uit den last, dien hij aan zijn gevolg gegeven had, om de stad niet te verlaten. Zulk een gebeurtenis nu zou er werkelijk plaats grijpen.

De Koning was dan gaan zitten en diegenen onder zijn gevolg en onder de hooge geestelijken, die daartoe door hun rang of 's Konings wil bevoegd waren, hadden zich rondom hem gezet. Willem zelf begon 't gesprek en zei tot de Kanunniken:

„Hoogwaarde Heeren, het heeft mijn heer vader, die bij God is, behaagd de kapel van St. George met vele goederen te begiftigen. Wij willen zijn goed voorbeeld volgen. 't Is voor ons hart een machtige steun te weten, dat de heilige martelaar onze legers in den strijd voor 't Heilige Rijk, tegen de machten der duisternis en der hel, en voornamelijk tegen de West-Friezen, met kracht zal aangorden. Wij hebben, besloten om de gunst van St. George te winnen, een gouden reliquieënkast en twee landhoeven met de inkomsten ten eeuwige dage aan de Kapel te schenken.”

„Uw Hoogheid zou de godsvrucht, die haar steeds tot de treffelijkste daden aanspoort, voorzeker in onze stad niet beter kunnen openbaren, dan op deze wijze,” sprak de Domproost van St. Maria. „Wij aanvaardden uw gift met ootmoedigen dank, en bidden God en de heiligen vurig, dat ze u de overwinning geven over alle macht uit den Afgrond.”

„We hopen daarop in den naderenden kamp,” zei Willem. „Nog steeds hadden we vertrouwd, dat de West-Friezen zich zouden onderworpen hebben, maar onze berichten melden integendeel, dat ze zich tot een bloedig verzet gereed maken. En nu is 't dan ook zaak hun wilde kracht ineens te breken en hun roofzucht voor goed te teugelen. Wilt ge wel gelooven,” voer de Koning voort, terwijl hij zich tot alle Kanunniken wendde, „dat nog gisterenmorgen een bende West-Friezen in de nabijheid van deze stad verschenen is en een jonkvrouw van ons gevolg geroofd heeft?”

„Een jonkvrouw uit 't gevolg van Uw Hoogheid?” vroeg een van de geestelijken verrast.

„Ja; de roof is een uur buiten de stad gepleegd,” zei de Koning. „Zij was op een wandeltocht gegaan.”

„En dat zonder bescherming van een paar dappere ridders?” vroeg een andere Kanunnik.

„Maar Hoogwaarde,” antwoordde de Koning glimlachend. „Ik meen mij te herinneren, hoe de Bisschop mij gisteren verzekerde, dat de door ons afgekondigde landvrede ook in 't Sticht zijn goede uitwerking niet had gemist, en dat er althans een goede Justitie gehouden werd.”

„Maar daaraan ligt het niet, Uw Hoogheid. Indien de jonkvrouw van Mechelen ontvoerd is kunnen worden, heeft ze dat aan sommigen van haar eigen volk te wijten,” zei een spraakzaam geestelijke, die dicht naast den Koning zat. „Ik vernam 't feit door een van mijn dienaren. Het komt hierop neer: Een bende West-Friezen van van ongeveer vijftig man is, in het donker, de Vecht opgevaren, en heeft zich bij Loenen gelegerd, waar ze, naar gewoonte, 't een en ander hebben meegepakt. Daar moeten ze bericht ontvangen hebben uit de stad, dat er een jonkvrouw tot hen gebracht zou worden, en dat ze die met de uiterste beleefdheid moesten behandelen. Dit is anders volstrekt niet de gewoonte van dat volkje en er moet een reden voor bestaan. Men zou, als men alles omtrent de Jonkvrouw wist, misschien kunnen opsporen, wie de boodschap overgebracht heeft. Kortom, een stuk of wat ruiters werden in de buurt van de stad verdekt opgesteld, en zij hebben de Jonkvrouw ontvoerd. Men zegt, dat een groote Fries, een ware duivel, haar wilde dooden, maar dat het de anderen, hoewel met groote moeite, nog gelukt is, de Jonkvrouw veilig naar Loenen te brengen.”

„Genoeg,” zei de Koning, de wenkbrauwen fronsend, „'t is een vermetel stuk, en wij schenken er in 't bijzonder onze aandacht aan.”

„In dat geval zou 't wel goed zijn,” ging de spraakzame Kanunnik voort, „als uw Hoogheid begon, allereerst een paar edellieden aan 't Hof van den Bisschop te ondervragen. Daar hebt ge bijvoorbeeld dien heer van Lutten, eerst sedert kort tot deze waardigheid verheven, en dan den heer van Koevorden, ook al een van die ridders, wier adel op een goeden morgen uit de lucht schijnt te vallen, en”

„We hopen u nader over dit onderwerp te hooren, Hoogwaarde,” viel Willem hem in de rede. „Wij brengen thans iets anders ter sprake. 't Zien van deze talrijke schare, die ons met zoo groote vreugde ontvangen heeft, en thans haar belangstelling toont, door onze geringste bewegingen te bespieden, noopt ons, u Hoogwaarde Heeren, een vraag te stellen. Zou 't den Bisschop ook moeilijk vallen een flinke legermacht bijeen te zamelen om ons te helpen in den strijd met de West-Friezen?”

„Als uw Hoogheid daarover spreekt met den Bisschop,” antwoordde de Domproost, die den Koning in zijn hart zeer genegen was, „dan zal deze u antwoorden, dat hij 't Sticht niet ontbooten mag. Hij zal er waarschijnlijk bijvoegen, dat hij zijn volk reeds meer dan eens heeft moeten oproepen tot een strijd, waarin 't Sticht niet rechtstreeks betrokken was. Als hij 't nu weer deed, dan zouden de menschen wellicht noodgedwongen opkomen, maar later, als hij ze voor de verdediging van zijn eigen belangen noodig had, 't land uit gaan.”

„'t Zelfde euvel als bij de Friezen,” sprak Willem bij zich zelf, „eigen belang gaat boven Rijksbelang.”

HOOFDSTUK XV.

WAARUIT BLIJKT, AAN WELKE GEVAREN
'T LEVEN VAN EEN ROOMSCH-KONING
SOMS BLOOTSTOND.

't Was een oogenblik stil in den kring.

„Verwacht de Bisschop dan een vijandelijken inval”, vroeg de Koning.

„Het Sticht leeft in vrede met allen,” antwoordde een Kanunnik.

„Er schijnt evenwel in 't geheim iets te broeden”, zei de Koning snel. „Immers, de Bisschop zou zeker de eerste geweest zijn om ons zijn steun te verleenen in den aanstaanden krijg, indien er niet iets haperde. Wij weten, dat Zijne Heiligheid hem heeft aangeschreven, en heeft vermaand ons bij te staan. En daarom draag ik u, mijne heeren, op, den Bisschop hier omtrent inlichtingen te vragen, en in 't Kapittel sterk op 't verleenen van steun aan te dringen, want wij zijn . . .”

Willem kon den volzin niet eindigen, tengevolge van een luiden kreet, die dicht bij de stellage opsteeg. Nog voor hij tijd had gehad om op te kijken hoorde hij een geluid, alsof er een zwaar voorwerp voorbij zijn linker oor snorde. Hij sprong oogenblikkelijk overeind, en trad achteruit. Er ontstond op hetzelfde oogenblik te midden van de volksmenigte een woest geschreeuw, gevolgd door een luid gekerm en gekrijt van vrouwen en kinderen. Alles drong naar één plaats, of vluchtte, op lijfsbehoud bedacht, naar den uitgang. Vuisten werden opgeheven. De uitroepen: „houdt hem! grijpt den moordenaar!” weerklonken van verschillende zijden, maar losten zich spoedig op in een steeds luider wordend rumoer, dat uit de volksmenigte omhoog steeg, als 't bruisen der golven uit een fel bewogen zee, terwijl van mond tot mond de kreet zich voortplante: „de Koning

is gedood door een Westfrieschen moordenaar!”

Intusschen waren edelen en geestelijken op den Koning toegesneld, uitgezonderd een paar Kanunniken, die zich onmiddellijk door een zijdeur uit de voeten gemaakt hadden. Bernulf was de eerste bij den vorst. Hij had een zwaar voorwerp voor zijn voeten zien neerkomen, en 't dadelijk opgehaapt. 't Was een geweldige keisteen, zooals die op de heide gevonden, en vaak op blijde en katapult gelegd werden.

De Koning was doodsbleek. Hij had dadelijk begrepen, wat er gebeurd was, en ook welke gevolgen deze aanslag moest hebben. Inwendig kokend van toorn, wist hij zich schijnbaar kalm te houden. Hij nam Bernulf den steen uit de handen en volgde met de oogen een aantal edelen, die, zoodra ze den steen zagen, zich tusschen de menigte begeven hadden. Ze konden echter niets uitrichten. 't Tumult was te groot. Verscheidene tientallen van toeschouwers lagen onder den voet. 't Gedrang nam in deze betrekkelijk kleine ruimte door dit een en ander zoo geweldig toe, dat ieder genoeg had aan zich zelf. 't Bleek dus onmogelijk den moordenaar te grijpen, waar 't reeds ondoenlijk geworden was, hem te zoeken. 't Scheen wel, dat hij medestanders om zich heen gehad had, die hem voor den eersten aanval van de menigte hadden verborgen en 't hem gemakkelijk gemaakt hadden, rustig tusschen 't volk door te glijden.

De edellieden, die zich onder 't volk begeven hadden, kwamen al spoedig onverrichterzake terug. Naar allen schijn deed dit den toorn van den Koning ten top stijgen, want toen de Domproost op hem toeliep, om hem aan te spreken en hem daarbij in 't gelaat keek, hield hij onwillekeurig zijn tred

in en zweeg. Als een getergde leeuw stond Willem van Holland daar. Zijn oogen flikkerden, het hooge voorhoofd was gerimpeld van ingehouden toorn. Langzaam deed hij den keisteen van de eene hand in de andere overgaan, en trad naar den rand van de verhevenheid. Toen 't volk den gehoonden vorst levend zag staan, ging er hier en daar vreugdegejuich op. Dit verstomde echter spoedig. 't Viel duidelijk genoeg in 't oog, dat Willem daarvan thans allerminst gediend was.

„Ziet eens, burgers van Utrecht!” riep hij, en tegelijk wierp hij den steen op zijn handen op en neer, „ziet eens met welk een geweldigen steen men mij hier tracht te vermoorden. Heb ik dit aan u verdiend?” De Domproost merkte, aan de wijze waarop Willem deze laatste uitdrukking uitsprak, dat hij zich opwond, en dit deed hem onderstellen, dat de manier, waarop de Koning deze zaak aanpakte, moest dienen om de dreigende vredebreuk met 't Sticht tot een feit te maken. Zoo mogelijk wilde hij dit voorkomen. Hij liep van achteren op den Koning toe en plaatste zich naast hem. „Heer Koning”, zei hij op gedempten toon, „veroorloof mij: de stad is uw Hoogheid genegen. De burgers dragen u op de handen, de Bisschop zal u steunen.”

Deze laatste woorden, hoe goed ook bedoeld, bleken olie in 't vuur. De Koning wierp den steen neer en riep: „Ja, men spreekt van steun en vergelding. Hier, dat is dan de vergelding voor 't goede, dat wij den Utrechters geschonken hebben, voor de trouw, die wij nu als medeburger getoond, voor den ijver, waarmee wij hun vijanden bestreden, voor 't gevaar, dat wij, om hen te verdedigen doorstaan, voor de moeite en onkosten, die wij ons om hunnentwil getroost hebben. Ziehier mijn loon; een steen, waarmede ze mij

't hoofd zouden willen verpletteren. Maar,” barstte hij plotseling in wilde drift uit: „het is nu genoeg, de maat is vol. Zoo waar als God en St. George leven: 't zal geen jaar duren of wij zullen over deze majesteitschennis een volkomen wraak genomen hebben! Laat ze de paarden voorbrengen, Bernulf! Mijne heeren,” zich tot 't gevolg wendend, „wij verlaten spoorlags dit moordhol, waar men ons dag op dag beleedigd heeft en nu reeds tracht te dooden. Ja, heer Domproost, wij kennen uw goede bedoelingen. Behoud echter uw zetel; er valt niets aan te veranderen; ons geduld is te lang getergd geworden; de beleedigingen ons hier in 't verborggen of in 't openbaar aangedaan, moeten beleden of gewroken worden, tenzij wij mochten besluiten afstand te doen van ons koninklijk gezag.”

Na deze heftige toespraak verliet de Koning de verhevenheid zonder verder naar de Kanunniken om te zien. De wachters maakten ruim baan in de menigte, die, vol angst, de bittere bedreiging van den vorst van mond tot mond voortplantte. De Koning steeg te paard en verliet onmiddellijk met zijn gevolg de stad.

Een eind buiten Utrecht moest halt gehouden worden om de bagage af te wachten. Onderweg voegde zich de heer van Teylingen bij den Koning en zei: „Heer Koning, wil mij vergeven, maar zou 't niet gewenscht zijn eenige verklaringen af te wachten van 't gebeurde, alvorens”

„Geen verklaringen, Teylingen,” viel Willem hem heftig in de rede. „Wij rijden dadelijk door naar Leiden. Er is maar één verklaring en die stellen wij zelf op. De moordenaar moet ons uitgeleverd worden, of wij keeren de stad om.”

„Maar uw Hoogheid begripte toch, dat dit moeilijk zal gaan.”

„Wij begrijpen niets, dan dat onze waardigheid zich met geen minderen eisch verstaat en nu, genoeg daarover. Wij zullen bij gindsch bosschage een oogenblik vertoeven, totdat onze voor-naamste benooidigheden zijn aangekomen. Ook verwachten we onzen trouwen Hugo, dien we naar Breukelen op kondschap uitgezonden hebben, van dien kant terug. Hij heeft bevel in ieder geval, langs dezen weg terug te keeren.”

De plaats, door Willem II aangezezen, lag niet ver van 't dorpje De Meern. Daar gaf de Koning zijn paard aan de dienaars over. „Bernulf,” sprak hij, „ga op den weg staan en laat heer Hugo, zoodra hij er is, dadelijk bij ons komen.”

Bernulf boog en vertrok. Willem ging naar 't grasveld onder de boomen. Met de handen op den rug liep hij, blijkbaar in heftige gemoedsbeweging, heen en weer. De Edelen hielden zich op een afstand, de Rijksvorsten, die den Koning vergezelden, stonden iets verder en voerden, met bedrukte gezichten, een levendig gesprek. Plotseeling deed zich hoefgetrappel hooren. Men zag heer Hugo met zijn schildknaap den weg langs draven en even later kwam Bernulf met Egmond tusschen de boschjes, die den weg omzoomden, te voorschijn. De page vertelde in korte woorden, wat er voorgevallen was.

Zoodra Hugo van Egmond den Koning zag, trad hij snel op hem toe.

„Welk nieuws brengt ge?” vroeg Willem, zonder eenige inleiding.

„Zeer veel en zeer slecht, heer Koning,” antwoordde Hugo, terwijl hij den vorst strak aankeek.

„Laat ons dan aan deze zijde gaan,” sprak de Koning. Hij wendde zich bij deze woorden naar den oostkant van 't geboomte. Egmond volgde hem op den voet.

„Zie,” zei Teylingen tot Benskoop. „Hij windt zich weer op. Die drift zal hem nog eenmaal 't leven kosten.”

„Dat is 't juist, wat de horoscoop-trekker wilde beweren,” zei Benskoop spottend. „Het is de vijand, dien hij aan zijn boezem koestert. Hij zal 't aan zich zelf te wijten hebben, als hij een beroerte of een ongeluk krijgt. Wij waarschuwen hem dagelijks.”

„Uw waarschuwingen waren nu juist niet steeds geschikt om hem te verbeteren,” antwoordde Teylingen glimlachend. „Maar stil, daar komt Haarlem.”

„Wat dunkt u, mijne heeren,” sprak deze, „is de toestand ernstig genoeg?”

„De Koning gaat te ver,” zei Teylingen. „Dien aanslag kan hij toch den burgers van Utrecht niet wijten.”

„De burgers!” riep Haarlem spottend uit. „Nee, mijne heeren, 't stadsbestuur, of liever de Bisschop is de schuldige. Daar komt de Koning. Denk eens aan wat ik u zei.”

Willem kwam werkelijk met vluggen tred aanloopen, gevolgd door heer Hugo.

„Mijn vrienden,” sprak hij vast, „de teerling is geworpen. 't Is bewezen, dat de Bisschop met de West-Friezen heul en dat een van de laatsten den aanslag heeft gepleegd, na door den Bisschop in bescherming genomen te zijn. Mijn Heeren van Teylingen en Woerden een woordje met u, straks! Than opgestegen! Wij wenschen in Leiden te overnachten.”

De bagage was inmiddels aangekomen. Ieder snelde naar zijn paard ongereed te zijn, als Koning Willem, die zijn schoeisel verwisselde, zou opstijgen. Zoodra de vorst gereed was, gaf hij zijn hengst de sporen en was in een oogwenk zijn volk een eind vooruit.

Op dit oogenblik deed zich opeens achter 't gevolg een luid geroep hooren. De geheele stoet, en ook de Koning, hield den toom in. Willem II had

begrepen, wat er te doen was en hij achtte 't noodig nog een oogenblik geduld te oefenen. Daar zag men een stuk of vier personen op hijgende rossen komen aandraven. 't Schuim spatte wijd en zijd.

„Waar is de Koning?” riepen de ruiters.

De Heer van Teylingen wees naar voren. „Afgevaardigden van Utrecht,” mompelde hij.

„Die te laat komen,” zei Haarlem.

Willem had zijn ros doen stil staan, zonder om te wenden. De vier mannen sprongen van hun paarden en stortten zich voor hem op den grond.

„Wie zijt ge?” vroeg Willem barsch.

„Genade, heer Koning,” smeekte een van hen. „De Regeering van de stad Utrecht zendt ons, om uw barmhartigheid in te roepen. Zij is zeer ontroerd, door 't vernemen van den aanslag op uw heiligen persoon gepleegd, en bidt

uw Hoogheid de stad niet in toorn te verlaten, daar de burgers aan 't voorvallene part noch deel hebben.”

„Ge kunt terugkeeren,” antwoordde de Koning, zonder de smeeelingen met een blik te verwaardigen, „en indien ge werkelijk door de Vroedschap gezonden zijt, zeg dan uw zenders, dat ze de 'eer, die wij hen zoo herhaalde malen hebben bewezen, niet waard zijn, en dat ze hun verzuim, want zoo willen wij 't noemen, alleen kunnen goed maken, door ons den moordenaar uit te leveren. Doen ze dit niet, dan keeren wij de stad om voor een jaar voorbij is.”

Na 't uitspreken van deze woorden gaf de Koning zijn paard de sporen en de verslagen gezanten zagen weldra den laatsten ruiters van den stoet achter 't struikgewas, dat den weg omzoomde, verdwijnen.

(Wordt vervolgd).

GARRIBALDI.

(1807—1882.)

Den 4^{den} Juli a.s. is het juist 100 jaar geleden dat te Nizza, het bekoorlijke plaatsje aan de Middellandsche Zee, dat destijds nog niet tot Frankrijk behoorde, Giuseppe Garibaldi werd geboren, de beroemde aanvoerder der Italiaansche Vrijescharen. De populariteit die hij in zijn leven verwierf en de roep van zijn onvergelykelijke dapperheid was zoo groot, dat men zich in zijn Vaderland alom gereed maakt den dag te herdenken, waarop de „held van honderd stoute tochten”, het levenslicht aanschouwde.

Reeds op jeugdigen leeftijd begon

hij zijn zwerversleven op de rustelooze baren. Daar voelde hij zich thuis, daar ontwikkelde zich zijn zin voor vrijheid en de liefde tot zijn vaderland. Al in 1831 nam hij deel aan een samenzwering ten behoeve van Italië's eenheid. Ongelukkig, voor de eedgenooten althans, lekte de zaak uit en moesten allen die er in betrokken waren de wijk nemen. Garibaldi begaf zich eerst naar Frankrijk, later naar Zuid-Amerika.

Toen in het jaar 1848 Europa en ook Italië in rep en roer kwam, kon Garibaldi het in de nieuwe wereld niet langer uithouden. Vergezeld van

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 403).

HOOFDSTUK XVI.

WAARIN OPNIEUW BLIJKT, DAT GOD DER
MENSCHEN WEGEN GADESLAAT.

Tusschen de meren en zeearmen, die zeven honderd jaren geleden het Noorden van 't tegenwoordige Noord-Holland bedekten, lagen, behalve verscheidene eilandjes, eenige breede strooken land. Deze landengten, eilanden en schiereilanden dienden tot woonplaats aan een dappere bevolking, door alle eeuwen heen bekend om haar zucht naar vrijheid. Het waren de West-Friezen en Drechterlanders. Ten Oosten en Zuid-Oosten van de Schermer en de Heer Hugowaard strekte zich Drechterland uit, en ten Westen en Noord-Westen daarvan West-Friesland. De talrijke bewoners van deze beide gewesten waren nog sedert kort van de Friezen in de beide Gouwen gescheiden, want 't was, in den tijd van dit verhaal, nog maar enkele eeuwen geleden, dat de golven van de Noordzee een smalle geul tusschen Drechterland en West-Friesland en Westergo hadden uitgespoeld. In die dagen was er nog gelijkheid van taal tusschen de beide deelen, en ook was de afstand nog zoo gering, dat er een levendig verkeer kon

heerschen en de verwantschap dus nog bijna ongestoord gevoeld werd.

Even weinig als de Friezen in den loop der eeuwen ooit een vorst als wettig heer erkend hadden, even weinig kwam 't ook in 't hoofd van West-Friezen en Drechterlanders op om den Graaf van Holland als gebieder te huldigen. Slechts den Keizer wilden ze beschouwen als Oppergebieder en Beschermer.

De graven van Holland en de Bisschoppen van Utrecht meenden echter wel terdege enkele heerlijke rechten over de bevolking van 't merengebied te mogen laten gelden. Meer dan eens hadden vooral de graven van Holland beproefd om, als hun minnelijke schikkingen werden afgeslagen, de stoutmoedige en plunderzieke West-Friezen te onderwerpen, doch steeds zonder blijvend gevolg. Een menigte edelen, ja zelfs een Graaf, de dappere Arnout, hadden hun leven reeds verloren in de pogingen om dit onverschrokken volk te knechten.

Een nieuwe poging was nu voor Willem II noodzakelijk geworden. De Koning had echter, zoodra 't voornemen tot een heirvaart tegen de stoutmoedige opstandelingen bij hem rijpte, ingezien, dat hij, als 't mogelijk was, de wintervorst moest afwachten. Slechts

wanneer de meren en zeearmen met een dikke ijslaag bedekt waren, kon hij zoover in 't land doordringen als hij verkoos en zou hij zijn krachten in een scheepsstrijd niet opnieuw behoeven te versnipperen.

't Was Januari 1256 toen de vorst inviel. Willem bevond zich te 's Gravenhage bij zijn jachthuis en hield zich, behalve met de voorbereidselen tot den tocht, bezig met 't bestek van het Hofgebouw, dat hij daar, eenige uren ten Zuiden van Leiden, liet zetten. Hij hield namelijk veel van bouwen en nu had hij reeds sedert lang begeerd, een paleis te stichten, waarin hij, vooral nadat hij eenmaal tot keizer zou gekroond zijn, een hof kon houden in overeenstemming met zijn hooge waardigheid. Hij had twee jaren geleden reeds een bestek doen maken; op de plaats, waar thans te 's Gravenhage de Hofzaal verrijst, waren de grondslagen van 't paleis reeds gelegd en ze toonden dat koning Willem, zoowel in de opvatting, als in de uitvoering van 't bouwplan, groote kennis van zaken en een voortreffelijken smaak bezat.

Daar op 's Gravenhage, bij de grondvesten van zijn heerlijk paleis wachtte Willem dan, met zijn Raad, en omringd door zijn machtig leger, 't oogenblik af, waarop hij zijn plan tot een heirvaart tegen de West-Friezen kon doorzetten.

Ongeveer een uur ten Zuiden van Medemblik stond in Drechterland een nieuwe burcht. Hij telde nog geen vijftig jaren en was dus geheel naar de laatste eischen van den tijd ingericht. De hooge, smalle vensters lieten mede tengevolge van de ontzaglijke dikte van de muren slechts zeer weinig licht door. De kijkgaten waren klein, de torens met hun groote kanteelen breed en bijna massief, de muren mede door

de beeren, die op geringen afstand van elkaar stonden bijna onvernietbaar. Een diepe gracht, waaruit jaar op jaar de waterplanten en 't riet geregeld werd opgevischt, omringde het buitenhof, dat voorts door een rij stevig aaneengesloten palen en een groote, door torens geflankeerde poort verdedigd werd. De buitenplaats sloot voor en aan beide zijden van 't kasteel een tweede gracht in, en binnen deze gracht verhief zich 't verbazende hoofdgebouw op 't binnenplein. Men kwam op dit plein door een tweede poort, niet minder stevig dan de andere en stond dan op een afstand van dertig passen recht tegenover den voorgevel van 't eigenlijke slot. Aan weerszijden van dien voorgevel verhieven zich nog twee ronde gevaarten in den vorm van stompe torens. Ze dienden alleen tot versterking. De kamers daarbinnen waren slechts klein en, in vreedestijd, opgevuld met steenen, stukken ijzer, palen, latwerk, ladders en verder al zulke voorwerpen, die in tijd van belegering dienst konden doen. Onder de torens bevonden zich, evenals rondom 't gansche kasteel, een aantal kelders, welke hun licht ontvingen door kleine openingen, juist boven den grond aangebracht.

't Was op een helderen, kouden middag, in 't laatst van de maand Januari 1256, dat op 't binnenplein van dit kasteel op een bank tegen den voormuur van de ridderzaal twee personen zaten. De man was zeker niet ouder dan veertig jaar. Hij was krachtig gebouwd. Het priestergewaad bedekte zijn leden en mede daaraan herkende men bij den eersten oogopslag in hem den kapelaan van Breukelen, vader Leonard. Naast hem zat jonkvrouw Geertruida van Mechelen. Zij was niet zoo dadelijk te herkennen. De wederwaardigheden van de laatste twee maanden hadden haar diep getroffen en haar sporen op

't gezicht achtergelaten. Doch haar ge-laastrekken teekenden thans, behalve de smart van de vervlogen weken, ook meerdere vastberadenheid en kalmte, de vruchten van die berusting, die de ziel niet alleen doet zwijgen als des Heeren wegen donker zijn, maar zelfs behagen doet vinden in Gods leidingen.

Geruimen tijd reeds hadden de pries-ter en de jonkvrouw zwijgend naast elkaar gezeten. Zij was ijverig aan 't spinnewiel bezig, waarbij de vader haar nu en dan hielp, zoo vaak de draad afbrak, de kammen niet meewilden, of als er gehaspeld moest worden. 't Wiel snorde nu echter reeds langer dan vijf minuten lustig door. Gedurende dien tijd had de kapelaan in diep na-denken verzonken neergezeten, en rustte 't boek, waaruit hij zoo even de Jonkvrouw had voorgelezen, op zijn knie. Geertruida was de eerste, die 't stilzwijgen verbrak.

„'t Weer is op heden beter dan 't in de laatste drie weken geweest is, vader,” zei ze. „Ik verbeeld me echter, dat, als de zon niet zoo vriendelijk scheen, de koude ons toch nog spoedig hier vandaan zou drijven.”

„'t Heeft sterk gevroren, Geertruida,” antwoordde de kapelaan. „'k Herinner me niet, dat ik gedurende de laatste twintig jaren zulk een aanhoudende vorst beleefd heb.”

„Maar,” ging hij even later voort, terwijl hij 't boek in de hand nam, „we hebben zoo even reeds uit 't geschrift van dezen vromen monnik gehoord, dat God den mensch niet te veel op-legt, naar 't zeggen van den heiligen Job. Na de strenge vorst schenkt Hij een zachtere weersgesteldheid en doet Hij de zon weer toenemen in kracht.”

„Wordt Christus, onze Heer, ook niet bij de zon vergeleken?” vroeg de Jonk-vrouw.

„Zeker,” antwoordde Leonard, „de

Heilige Schriften zeggen duidelijk, dat dengenen, die God zoeken, de Zon der Gerechtigheid zal opgaan. Met deze Zon wordt de Heiland bedoeld.”

„Welk een liefelijk beeld,” zei Geer-truida, „Christus ons licht en ons leven. Helaas, hoe dikwijls gaat deze Zon achter dikke wolken schuil. Hoe vaak beletten onze zonden en afdwalingen ons, om van de liefdesuitingen van onzen Heiland te genieten.”

„Voorzeker,” antwoordde de Kape-laan. Zijn oogen schitterden van vreug-de. „Voorzeker, dat geschiedt maar al te vaak, maar de Zon blijft schijnen, en maken onze zonden een scheiding tusschen ons en Christus' liefde, hoe gelukkig, dat Hij ze wegneemt en wij steeds weêr rechtstreeks tot onzen eenigen en volmaakten Schulduitdelger mogen gaan.”

HOOFDSTUK XVII.

WAARIN VADER LEONARD VOORLEEST
EN VERKLAART.

„Tot mijn blijdschap heb ik gehoord, goede Vader,” hernam Geertruida, ter-wijl er een traan in haar oog blonk, „dat gij de heiligen niet hebt genoemd, als onze voorsprekers bij den Heiland. Hoe zalig is het, dat we een vrijen toegang hebben tot den troon der ge-nade.”

„Ik behoor niet tot hen, die de hei-ligen zoo hoog verheffen, alsof ze allen zonnen der gerechtigheid waren,” sprak Leonard, „en 't verheugt me, dat gij 't in uw ziel gevoelt, hoe hun grootheid en noodzakelijkheid in 't niet verdwijnt bij die van onzen grooten en eenigen Borg. Laat ons met de grootste Kerk-vaders en op grond van de Heilige Schriften gelooven, dat de heiligen, ja zelfs Maria, niets kunnen toebrengen

tot ons geluk. Ook Bernard van Clairveaux moet zich op zijn sterfbed aldus hebben uitgelaten, en de vrome monnik, die dit boekje geschreven heeft, schijnt van 't zelfde gevoelen doordrongen te zijn. Zie, hier vond ik van morgen nog een bladzijde, wonder zoet voor een bedrukt hart. Laat ik u die nog mogen voorlezen." De kapelaan sloeg een paar bladen om en begon toen:

"O Jezus, mijn genadige en zoete Heiland, hoe lieflijk zijn mij Uw wonden, wanneer ik geslagen word door Uw en mijn vijanden, wanneer ze mijn ziele verwonden door mij met hun laster te vervolgen, wanneer ze mijn hart doen bloeden door met achterklap zich zelf te verhoogen door mij te vernederen. Ook Gij zijt gesmaad en gelasterd. Uw heiligen Naam hebben ze door 't slijk gesleurd, omdat Gij de waarheid verkondigt. En daar de waarheid hen vernederde, trachtten ze, door U te smaden, zichzelf te verhoogen."

"Dat is schoon", sprak de Jonkvrouw.

"Maar 't volgende niet minder," zei de kapelaan, en hij ging voort:

"Uw kruiswonden en duldelooze smarten vertroosten mij zoo lieflijk, o gezegende Heiland, want ook ik heb een kruis opgenomen en wel, om 't achter U te dragen. 't Zijn de trouweloosheden van hen, die met mij naar Uw huis opgaan, welke mij pijnigen, en ik zou bezwijken, als niet de balsem, die dagelijks van Uw kruis in mijn wonden druppelt, mij genas. Want, Heer, ook die smarten hebt Gij duizendvoud voor mij gedragen. Waren 't niet Uw broeders, die U haatten. En zij, die Uw almacht van allerlei kwalen genezen had, vervolgden zij U niet met smaad? Hebt Gij niet deze onpeilbare bitterheid gevoeld in Uw heilige ziel, dat degenen, die Uw wijsheid bewonderden, en de eeuwige waarheid van Uw levenswoorden gevoelden, U openlijk aanklaagden

als verleider? Heeft niet Uw volk, waartoe al de liefde van Uw Koninklijk hart uitging, U gekruisigd gezien als spotkoning?"

"Deze woorden zijn mij wonderlijk zoet," zei Geertruida, terwijl ze een traan afveegde.

"Dat begrijp ik," zei de Vader. "Gij hebt ook ondervonden, dat weldoen gehaat maakt. Uw leven was gewijd aan 't lenigen van nood en 't wegnemen van ellende en ge zijt belasterd. Uw doel was steeds het goede te denken van den naaste, en men heeft van u gretig 't kwade verondersteld en verspreid. Maar God is goed, want juist in den zwaren beproevingsweg, waarin Hij u nu leidde, geeft Hij u een overvloed van weldaden. Hij vertroost u door Zijn Woord, Hij zendt u den stoeren, ruwen Alewijn als weldoener".

Geertruida snikte zacht en verborg 't gelaat in haar hand.

"Toen ik den Fries in dat vreeselijk oogenblik zag, was 't me, of ik mijn Heiland hoorde fluisteren: dat deed Ik voor u. Ik heb dezen man nog eenmaal op uw weg gevoerd, maar nu, om u te redden," zei ze. "Nog begrijp ik niet, hoe hij heeft kunnen meedoen aan mijn ontvoering. Maar God is wonderlijk in Zijn daden. Eenmaal zal 't mij misschien opgehelderd worden. Dit strekt mij thans reeds tot zoo grooten troost, dat ik mij mag onderwerpen in Zijn weg. En deze troost schenkt mij een genot, zooals ik nimmer aan 't koninklijk hof, noch in 't ouderlijk huis gesmaakt heb."

"Alewijn heeft mij gisteren verklaard," sprak de kapelaan op opgewekten toon, "wat hem genoodzaakt heeft, u te doen ontvoeren. De West-Friezen hadden besloten zich van eenige voorname personen meester te maken. Ze wilden ze als gijzelaars gebruiken en hoopten daardoor Willem II te kunnen bewegen, om hen te ontzien, want

't was hun bekend, dat de Koning besloten had, hen te verdelgen. Zoo wilden ze dan hard tegen hard. De gijzelaars zouden bewaard worden tot na den eersten aanval, en als de Koning tot 't uiterste wilde doorgaan zou men ze niet sparen. Men had eerst aan de Koningin gedacht. Had men deze kunnen ontvoeren, dan zou Willem tamelijk wel machteloos gestaan hebben. Zij was echter niet meegekomen.

Nu kreeg men, eenige dagen voor uw aankomst te Utrecht ongezocht de gelegenheid om u te kunnen ontvoeren.

Herbart wist namelijk door den minstreel, dat gij dien morgen, waarop ge ontvoerd zijt, naar uw oom zoudt gaan. Verder moet nog een ander persoon er de hand in gehad hebben, kortom, de gelegenheid om u te ontvoeren, werd als 't ware den West-Friezen te Utrecht, kant en klaar aangeboden en op een vergadering, die Alewijn den avond te voren met verscheidene invloedrijke personen onder de West-Friezen had, breedvoerig bespreken.

Alewijn verzette er zich uit alle macht tegen, maar de anderen waren niet te houden. Hij kon zijn verzet niet volhouden, want de zaak van de gijzelaars werd als zeer belangrijk beschouwd, en hij mocht zelfs den schijn niet op zich laden, alsof hij de zaak, waarvoor hij juist de geheele verantwoordelijkheid had aanvaard, (want hij was pas als aanvoerder van de West-Friezen verkozen) ontrouw wilde worden. Hij stemde er dus in toe om u te ontvoeren, maar beloofde zich zelf u zoo goed mogelijk te doen behandelen.

Gedurende de twee laatst verloopen maanden werd Alewijns invloed met den dag grooter. Hij wist, als algemeen aanvoerder, zulke uitstekende maatregelen te nemen, dat hij 't volle ver-

trouwen van alle West-Friezen won. Nu viel 't hem ook gemakkelijk Herbart en den listigen Boudewijn met een zending aan de Friezen van de hand te sturen, zoodat wij thans, enkel onder zijn bescherming, veilig zijn. Hij heeft mij beloofd, dat hij, als Willem teruggeslagen wordt, voor onze loslating zal zorgen."

"En als de Koning wint?" vroeg de Jonkvrouw bezorgd.

"Dan worden we meegevoerd naar Friesland. In dat geval zou Alewijn echter een middel zoeken, om ons te doen ontkomen."

"Als de woede van 't volk ons dan slechts zoolang spaart," zuchtte Geertruida.

"Maar, God en onze Heiland leven immers nog. Denk toch: Alewijns invloed is groot. Hij kan na een nederlaag minder goed gemist worden dan na een overwinning. Bovendien: de ruwste kerels onder zijn volk zijn bang voor hem. Zie, daar komt hij 't kasteel uit. Foei, wat ziet hij donker! 't Schijnt niet voor den wind te gaan, Heer Alewijn!"

De groote Fries (want hij was 't werkelijk) kwam langzaam van de kasteelpoort op de gijzelaars toe. De ontevreden uitdrukking verdween bijna geheel van zijn gelaat, toen de Jonkvrouw zijn korten groet met een vriendelijken hoofdknik beantwoordde. Toch klonk zijn stem nog norsch, toen hij vroeg: „Wat is er, Vader?"

De kapelaan stond op en antwoordde: „Heer, gelief een oogenblik naast mij te gaan zitten. Ik heb u iets te vertellen."

HOOFDSTUK XVIII.

WAARIN MEDEGEDEELD WORDT,
HOE DE FRIES VERANDERD WAS.

„Maakt 't kort," zei Alewijn, terwijl

hij plaats nam op de bank, „want ik moet zoo aanstonds vertrekken.”

„Heer,” zei Leonard, „de zaak, waarover ik tot u wensch te spreken, houdt reeds den ganschen dag mijn gedachten bezig. Ze is deze: Toen ik gisteren door den oostelijken gang onder 't kasteel liep, waar ik dien armen doodslager bezocht had, trof een jammerlijk gehuil plotseling mijn ooren. 't Kwam uit den kelder, waar ik juist naast was. Ik keek naar binnen door 't luchtgat in de deur en zag een huiveringwekkend, een duivelsch tooneel. Een man, het bovenlijf naakt, was aan beide armen opgehangen aan het zoldergewelf. Aan weerszijden van hem stond een beul met een karwats in de hand, waarvan de koorden rijkelijk met dikke knopen bezet waren. De beulen ranselden zonder genade op 't bloote lichaam van den ellendige los. Dicht bij de deur, met den rug naar mij toe, stond een vierde persoon, dien ik eerst niet herkende, maar toen ik goed toezag, was 't.....

„Alewijn de Fries!” riep de groote man. Reeds gedurende Leonards verhaal had hij gedurig heen en weer zitten schuiven. Thans sprong hij overeind. Zijn vuisten waren gebald, zijn oogen schitterden van woede.

„Priester!” vervolgde hij, „spreek mij daarover niet meer. Ge weet niet wie die man is.”

„Zeker wel,” antwoordde de kapelaan kalm, „'t is een schepsel van God, niet minder dan gij en ik.”

„Een schepsel des duivels, een satanskind! 't Is de man, die mij te Utrecht gedurende twee dagen tot een dier wilde maken. Hij noemde zich mijn meester. God heeft mij hem in handen gegeven. 'k Zou hem trouwens anders ook wel gekregen hebben.”

„Niet, wanneer 't God niet behaagde.”

„'k Zou hem hebben nagespoord en

had hem gevonden, al ware hij ook naar Spanje of Indië gevlucht. De beul! Mij als een paard een stuk ijzer te laten aansmeden en mijn hand aan mijn hals te laten vastklinken! Neen priester, spreek me daar niet over. God heeft mij hem verleden week doen ontmoeten, opdat ik zijn stomp gevoel eenigszins doe lijden door gelijken smaad, als waarmee hij mijn gevoelig gemoed heeft gepijnigd. Ik laat hem elken dag een frissche geeseling toedienen, terwijl ik hem nu en dan vraag: Hoe smaakt dat, Wolf?”

De Fries wilde heengaan.

„Nog even geduld, Heer,” zei Leonard opstaande. „Zie eens, toen ik tot u sprak over dien aanslag op den Koning, en u heb aangetoond, dat de man, die u daartoe had aangezet, slechts uw wraakzucht had opgewekt, zoodat ge in den grond door persoonlijke haat gedreven werdt, toen heeft God uw hart geneigd, en ge hebt uw zonde voor Hem en mij beleden. Ge hebt toen ingezien, dat wraaklust niet anders is, dan toegeven aan eigen hartstocht, waar God, die 't menschelijk hart doorgrondt, Zijn gebod tegenoverstelt: Gij zult niet dooden. En zie nu, hoe zijt ge weêr tot dezelfde zonde vervallen. 't Is weer dezelfde menschelijk zondige drift, door den Satan aangewakkerd, waarmee ge God opnieuw vertoornt. Sta af van de ongerechtigheid, Alewijn! Vrees God, en onderhoud Zijn geboden!”

De priester scheen onder 't spreken grooter geworden. Een lichte blos kleurde zijn wangen. Er straalde majesteit uit zijn levendige oogen.

Alewijn was diep getroffen, want behalve dat hij als leek reeds ontzag had voor de taal van den priester, zei zijn eerlijk hart hem, dat Leonard de waarheid gesproken had. Hij zag recht voor zich uit. Zijn oogen schenen

in de verte te turen. Toch wilde hij niet toegeven. „Ik heb een andere beschouwing,” merkte hij kalm op. „’t Is Gods wil geweest, dat de Wolf in mijn handen viel. God wilde mij hem overgeven om hem te straffen. Bovendien zal ik hem onschadelijk maken voor zijn slaven. ’k Weet zeker dat de Wolf, als hij mij opnieuw in zijn macht kreeg, mij levend zou laten villen. Zulke gruwelen heeft hij meermalen gepleegd. ’t Is zijn grootste vermaak zijn slaven te vernederen en te pijnigen. En ook buiten dit alles: ’t recht moet zijn loop hebben. Dat is toch de wil van God, en ik acht dat Hij mij daarom den Wolf overleverde.”

„Zou God daarvoor misschien ook een andere reden kunnen gehad hebben. Hebt ge daar wel eens over nagedacht?”

„Nee, in ’t geheel niet,” antwoordde de Fries, „want deze man heeft dubbel en dwars den dood verdiend.”

„Er is echter een beter middel, om hem zijn misdaden te vergelden, dan de doodstraf,” hernam Vader Leonard.

„Spreek,” zei Alewijn, terwijl hij weer ging zitten.

„Ge gaat straks naar hem toe, en zegt: Walter, insteê dat ik je opnieuw laat omhoog hijschen en afranselen, zie, hier zijn doeken en daar is zalf. Ik zal je wonden reinigen en in plaats van met geeselslagen zal ik je rug met zalf smeren. Ik vergeef je ’t ongelijk mij aangedaan, wil mij de behandeling vergeven, die ik je heb doen ondervinden. En dan . . .”

„En dan zal ik je loslaten, niet waar? De kerel zou mij een gek noemen!” barstte Alewijn uit. „Hij zou mij later bespotten. — Zulk een behandeling heb ik zelf nimmer ondervonden, zelfs niet van Koning Willem, dien God straks in onze handen moge geven.” Een oogenblik vlamde de oude haat weer op en flikkerde in zijn oogen, maar

’t was, of er een macht in zijn binnenste worstelde, die deze opwelling onderdrukte, want hij ging tamelijk kalm voort: „Ik ben als heer van dit slot tevens rechter.”

„Maar tot rechtspreken over hem zijt gij niet bevoegd,” sprak Leonard snel. „De heer, dien hij dient, mag hem alleen veroordeelen. Gij zijt verplicht hem te vergeven.”

„Ik weet, hoe jelui in ’t Zuiden daarover denken,” antwoordde de Fries ongeduldig. „Een heer kan zijn knecht daar op ’t gruwelijkst verminken en willekeurig vermoorden, zonder dat een rechter de hand uitsteekt. Die gruwel komt zoo in Friesland niet voor. Doch, waar uw wetten toestonden, dat die beul mij dagelijks verminkte en beleedigde, daar geven onze wetten mij, als heer van dit slot met zijn omgeving, ’t recht hem te vonnissen voor die euvel daden.”

De stoere Fries stond op om heen te gaan.

„Sta heer!” zei vader Leonard, „en hoor, wat ik nog te zeggen heb.” Ook hij was opgerezen, plaatste zich voor den Fries en vervolgde plechtig: „Gij hebt alweêr verscheidene uitvluchten gezocht, door uw wraaklust als begeerte tot uitoefening van recht voor te stellen.

Ik wil niet beweren, dat uw rede- neeringen alle ongegrond zijn. Als gij echter meent, dat ge als rechter bevoegd zijt Walter, bijgenaamd den Wolf, te vonnissen, dan wil ik u wel zeggen, dat dit mijn zienswijze niet is, en dat die meening niet overeenstemt met ’t recht dat hier geldt. Ik wil u echter mijn meening niet opdringen en de uwe zal ik eerbiedigen.

Doch dit staat nu en eeuwig vast: indien ge, met inroeping van Gods genadige hulp, uw wraakzucht niet betoont, den ongelukkige voor de

gevolgen, die hij daarvan reeds onder- vond, geen vergiffenis vraagt, en hem zelf niet vergeeft, dan zal God u niet, en in eeuwigheid niet uw misdaden vergeven!"

't Gevoelige hart van den ruwen Fries was getroffen. De priester had met vaste hand de innigste vezels van zijn machtig gevoelsleven geraakt. Er kwamen tranen in zijn groote blauwe oogen.

„Welnu, 't zij dan zoo, Vader Leonard," sprak hij. „Gij en de Jonkvrouw, gij hebt door uw gedrag, door uw woorden, door de Heilige Schriften, meer invloed op mijn hart uitgeoefend, dan ik ooit gedacht had, dat mogelijk zou zijn. Ik heb mijn wraakzucht tegen Willem II afgelegd, ik zal ook dezen

man vergeven. En nu verlaat ik u. Wellicht zie ik u nooit weêr. Mijn volk, dat met 't begin van volkomen vernietiging bedreigd wordt, vraagt mijn krachten, en ik zal eerder sterven, dan zijn ondergang te zien. Maar weet dit, Vader, dat ik, tot mijn laatste gedachte toe, God zal danken, dat Hij u en de Jonkvrouw op mijn weg voerde. Gegroet Jonkvrouw, gegroet Vader! Voor uw veiligheid is gezorgd."

Na 't uitspreken van deze woorden, wendde de Fries zich om en liep naar de poort, waar een dienaar reeds een geruimen tijd met zijn paard had staan wachten. Hij steeg op en reed spoor- slags heen.

(Wordt vervolgd).

BLADVULLING.

Turksche Spreekwoorden.

De Turken zijn spreekwoordelijk om hun spreekwoorden, die dikwijls ook een diepen zin hebben. Wij laten er hier enkele volgen :

Een uur rechtvaardigheid is meer waard dan zestig uren gebed. Slechts door trappen komt men op het hoogste punt der ladder. Luister duizendmaal, spreek slechts eenmaal. Een wijze zonder werkzaamheid is een wolk zonder regen. Wie u berichten geeft over anderen, geeft anderen berichten over u. De domme is een vijand van zich zelf; hoe kan hij de vriend van anderen zijn? Er is geen mensch zonder verdriet; wie zonder verdriet was, zou geen mensch zijn. Om te kunnen krabben, moet men nagels hebben. Het

hoen van onzen buurman schijnt ons een gans toe. De dief, die zich niet laat vatten, heet een eerlijk man. Duizend vrienden zijn weinig, één vijand is veel. Houdt den kleinsten uwer vijanden voor een olifant, al is hij niet grooter dan een mier. Wie in vrede wil leven, moet blind, doof en stom zijn. Gegeven azijn smaakt zoeter dan gekochte honing. Vraag den vogel niet, waar hij vandaan komt, maar wat hij zingt. Geduld is de sleutel der tevredenheid. De een eet, de ander staat en kijkt toe; dit is de oorzaak van veel omwentelingen. Als men enkel door kijken een vak kon leeren, zouden alle honden slagers zijn.

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 457).

HOOFDSTUK XIX.

WAARIN O. A. VERHAALD WORDT, WAT
ALSBET VERTELDE.

Nauwelijks vijf minuten nadat Alewijn vertrokken was, kwamen een aantal kinderen juichend de poort in naar 't binnenhof. Ieder van hen hield een stokje omhoog, waaraan een gekleurd lapje wapperde. Voor hen uit ging een troepje snaterende ganzen, en in hun midden liep een reizend koopman, met een breede, houten kist op den rug. De koopman stapte op den kapelaan en de Jonkvrouw toe en bleef op twee schreden afstand, eerbiedig staan.

„Komaan, jongens en meisjes”, zei de priester, „gaat gauw terug naar 't buitenhof en neemt de gansjes mee.

„We gaan ter kruisvaart, Vader!” riep een van de half naakte snaken.

„Flink zoo”, antwoordde vader Leonard. „Als de booze Turk jelui ziet komen, zal hij wel beenen maken.”

„En dan worden we vrij en dan rijden we op een fraai paard en dan bouwen we een kasteel,” riepen verscheidene stemmen door elkaâr.

„Goed zoo, goed zoo”, zei de kapelaan, „gaat nu maar heen en vergeet de gansjes niet. En gij, jonge man,

kom nader en zet je op de bank, want, me dunkt, je bent vermoeid.”

„Dat moogt u waarlijk wel raden, Vader”, sprak de kramer. Hij liet met een zwaren zucht den houten bak, dien hij op den rug droeg, voorzichtig op den grond zakken, en nam, na de Jonkvrouw beleefd te hebben begroet plaats naast den kapelaan.

„He, Siebolt,” riep deze, „kom eer vlug hier.”

De laatste knaap, die door de poort zou verdwijnen, keerde zich vlug om en liep op den kapelaan toe.

„Vraag eens spoedig om een stuk brood en neem tegelijk een bek water mee voor dezen armen, vermoeden man. Maar niet van 't brood hapen, hoor!”

De knaap snelde naar de keuk en kwam spoedig daarop met een homp brood en een beker vol water terug.

„Ik dank u, Vader,” sprak de vreemde terwijl hij 't aangebodene den knaap uit de handen nam, „ik dank u. 't Verheugt me werkelijk, dat ge mij nog niet herkend hebt.” Bij deze woorden lichtte hij den hoed op.

„Arnout!” riepen de kapelaan en de Jonkvrouw op gedempten toon, terwijl ze om zich heen keken, „zijt gij hier?”

Arnout (want hij was 't werkelijk) drukte zijn hoed weêr diep over 't voorhoofd.

„Ge kondt me hier eigenlijk ook niet verwacht hebben. En toch, ik had gedacht, dat de Jonkvrouw mijn stem zou hebben herkend,” zei Arnout.

„Je stem kwam mij werkelijk ook bekend voor,” zei Geertruida. „Maar wie ter wereld had kunnen denken, dat je 't zoudt wagen hier te komen, nu de oorlog op 't punt staat om te beginnen.”

„'t Is waar,” sprak Arnout, „'k waag 't leven. Maar dat doe 'k vandaag niet voor de eerste maal. Een geheele week ben ik reeds bezig inlichtingen in te winnen voor ons leger.”

„Je bent dus spion?” vroeg de kapelaan.

„Zooals ge 't noemen wilt. Eergisterennacht ben ik bijvoorbeeld over 't ijs naar Hoogwoud geloopt. 't Maantjescheen vroolijk, de West-Friezen lagen op de loer. 't Gelukte me evenwel op verscheidene plaatsen 't ijs te boren. Gisternacht heb ik in last gekregen, 't kostte wat 't wilde, u te bezoeken.”

„Zal de strijd werkelijk spoedig beginnen?”

„Ja zeker, Vader. De Koning is met 't grootste gedeelte van 't leger naar Vronen getrokken, dat hier schuins over, aan de andere zijde van 't water ligt. De kleinste helft van 't heir heeft hij onder 't bevel van Willem van Brederode en Dirk van Lijnden in deze richting gezonden. De Koning heeft thans ijs voor de schenen en 't is vertrouwd. 't Is nergens minder dan twee handbreed dik.”

De kapelaan zweeg een poos en staarde nadenkend voor zich. Toen sprak hij:

„De Koning wil dus nu de macht van de West-Friezen voor goed breken? Hij zal ze dan moeten uitroeien,

want de vrijheidszin gaat niet te niet, voor de laatste Fries dood is.”

„Zeker,” antwoordde Arnout, „de Koning zal doen, wat noodig is, sedert ze zijn ruime en minnelijke voorwaarden smadelijk verwierpen. Hij eischte van hen, dat ze zich zouden onderwerpen aan zijn gezag, door de grafelijke bevelhebbers, die hij zenden zou, te ontvangen, en te gehoorzamen. Bovendien moesten ze voldoening schenken voor de beleedigingen den Koning en Holland in de laatste jaren aangedaan.”

„En wat antwoordden ze daarop?”

„In hoofdzaak kwam hun antwoord hierop neer, dat ze niet ongenegen waren Willem II te erkennen als koning, zoolang hij, als de ware beschermer des Rijks ook hun oude en bezworen vrijheden zou beschutten, maar dat ze nimmer een graaf zouden gehoorzamen. Dat, indien Willem II misbruik maakte van zijn koninklijke macht om als graaf hen te knevelen, zij zich eerder allen met hun vrouwen en kinderen zouden versmoren in hun moerassen, dan zich te onderwerpen en te bukken voor woest geweld. Voorts dat niet zij, maar de Koning voldoening behoorde te geven, daar hun invallen in Holland slechts gediend hadden, om eigen vrijheden ongeschonden te kunnen bewaren en den overmoed van de krijgslieden, die de Koning binnen hun grenzen in kasteelen gelegd had, te beteugelen. Eindelijk, dat ze den Koning vermaanden zijn benden van hun grondgebied terug te trekken en zijn kasteelen af te breken, daar er alleen op die voorwaarden een duurzame vrede mogelijk zou kunnen zijn, en ten slotte, dat ze in den aanstaanden strijd gezworen hadden hun leven voor de vrijheid veil te hebben.”

„Edele vrijheidszin,” zei de kapelaan met een zucht, „helaas te onbetu-

geld en te vaak dekmantel van willekeur. En wanneer zal de koning aanvallen?"

„Waarschijnlijk morgen reeds. De bewegingen van de beide legers schijnen hier nog niet bekend te zijn, want anders zouden ze dit kasteel reeds in staat van tegenweer gebracht hebben. Als de heer van Brederode snel kan doortrekken, zou hij vannacht reeds hier kunnen zijn, want hij is den tocht reeds begonnen.

Ik dien zoo dadelijk terug te keeren. Laat ik intusschen eerst, om geen achterdocht te wekken, de Jonkvrouw mijn koopwaar mogen aanbieden, 'k zal dan intusschen mededeelen, waarom 'k hier eigenlijk gekomen ben en u heb opgezocht."

Arnout sloeg zijn kist open en bood de Jonkvrouw twee blinkende armbanden aan. „Ge hebt u beiden met eede verbonden, hier te zullen blijven, nietwaar?" vroeg hij daarbij. De Jonkvrouw bekeek de armbanden nauwkeurig, terwijl de kapelaan antwoordde: „Wij hebben gezworen niet te zullen ontvluchten, en daarvoor hebben we vrijheid om ons binnen de staketsels vrij te bewegen."

„De heer van Brederode zal wellicht 't kasteel gemakkelijk bereiken," zei Arnout, terwijl hij de armbanden met een buiging terugnam, „want er zijn geen noemenswaarde versterkingen zuidelijk van hier." Hij boog zich over de kist en reikte toen de Jonkvrouw een stel haartooiselen over. „Als de heer van Brederode voor 't kasteel komt, moet gij 't verlaten," zei hij.

„Ja, dat zal moeilijk gaan," sprak vader Leonard.

„Toch niet," hernam Arnout fluisterend en zoo zacht, dat zijn beide toehoorders hem nauwelijks konden verstaan. „Hoort eens: er is in 't leger iemand, die 't slot geheel kent. —

Deze versierselen niet, edele vrouwe, zie dan dit kistje, kunstig gemaakt, nietwaar? Zie, zóó moet 't open. — Hij beweert dat in den kelder, waarin de geeselpaal staat, een draaibare steen in den vloer ligt. Deze steen wordt bewogen, als men aan een ring trekt, die een arm lengte boven 't hoofd, aan den muur zit. — Ook niet Jonkvrouw? Kan dit mes u ook dienen? — De opening onder den steen geeft gelegenheid af te dalen in een gang, die u onder de gracht door in 't open veld brengt. Den uitgang wist onze man, naar hij zei, aan te wijzen en die wordt, zoodra onze benden hier zijn, door krijgsvolk bezet. — Deze edelsteen, Jonkvrouw, is glas, en dus niet waard uw schoone lokken te dekken. — Het komt er nu slechts op aan, dat ge in den kelder zijt, als onze mannen door de gang binnendringen.

„Ik heb er steeds vrijen toegang," zei vader Leonard.

„Zoodat ge, met de Jonkvrouw, daar steeds kunt binnegaan?"

„Zoo vaak ik wil, bij dag en bij nacht Alleen, er is één bezwaar. De meier Nicolaas, is een hoogmoedig en eigen zinnig man, hij zou 't eens kunnen verbieden. Als heer Alewijn echter bij tijds terugkomt, is er geen zwarigheid."

„Die bedenking is van gewicht," zei Arnout peinzend, „want heer Alewijn zal niet bijtijds terugkomen."

„Hoe?"

„Hij is zoo even naar Hoogwouc vertrokken, en komt dus vandaag nie weer hier."

„Ah zoo, hij is dus reeds voor goed vertrokken! Maar ik denk daar nog aan iets anders. 't Komt me heel onwaarschijnlijk voor, dat er zulk een gang zou zijn, en dat deze aan de bewoners van 't slot niet bekend zou wezen. 't Kasteel is slechts even vijftig jaar oud."

„En toch is dat vrij zeker,” antwoordde de schildknaap. „Onze zegsman verzekerde ons, dat 't slot op de grondslagen van een ouden burcht gebouwd is, en dat hij alleen 't geheim van de gang kende. Maar zie, daar komt een knecht. Hé, is dat niet een oud bekende? Me dunkt, 't is een van de knapen, die ons bij Breukelen aanvielen?”

„'k Zou je raden in te pakken,” zei de kapelaan, „want onze vriend Berwout moge anders geen kwaaje zijn, thans voert hij iets in zijn schild. Pas op, daar komt hij.”

„Hé, vriend!” riep Arnout, terwijl hij zijn kist opnam en geopend naar den dienstman schoof, „de Jonkvrouw is van mijn snuisterijen niet gediend en verkiest versierselen van edeler metaal. Wellicht, dat gij hier iets van uw gading vindt. Deze armbanden bijvoorbeeld, zouden uw vrouw, dunkt me, niet kwalijk staan op 't tiendfeest! Je dochter . . .”

„Hoe weet je, dat ik een vrouw en een dochter heb?” vroeg Berwout.

„Waren 't dan je huisgenooten niet, die ik voor drie weken in je hut aan de noordzij van 't slot bezocht heb? Je bent immers Berwout, de jager van den Heer?”

„Hola, Gijsbrecht! Kom te hulp! Nu herken ik die stem. Hier is de vogel, die ons bij Loenen ontvlogen is.”

Opeens kwam uit de poort van 't kasteel een tweede dienstman te voorschijn. Hij had daar blijkbaar reeds klaar gestaan om bij te springen. 't Was niemand anders, dan Gijsbrecht, de West-Fries, die den schildknaap mee vervolgd had, toen deze bij de Vecht getracht had te ontsnappen.

HOOFDSTUK XX.

WAARIN MEN VERNEEMT, DAT ARNOUT
VOOR DE TWEDE MAAL GEVANGEN
GENOMEN WORDT EN DAT HIJ NU
NIET ZOO GEMAKKELIJK WEER
VRIJ KOMT.

Zoodra Arnout ook den anderen dienstman op zich zag afkomen, begreep hij, dat zijn kans verkeken was als hij de beide aanvallers afwachtte. Hij liet daarom zijn kist in den steek en ijelde naar de binnenpoort. Gijsbrecht trachtte hem te keeren, maar te laat.

„Hola, ho!” schreeuwden de beide dienstmannen, „grijpt hem, houdt den dief!”

Hun geroep was echter vruchteloos, want wel kwamen van achter de bergplaatsen en hutten op het buitenplein een stuk of drie dienstlui aansnellen, maar Arnout had van achter zijn wambuis een groot mes te voorschijn gehaald, en beschreef daarmee, onder 't voortrennen cirkelvormige banen in de lucht, zoodat niemand hem ongewapend dorst naderen. Hij zou dan ook stellig ontkomen zijn, als er zich niet, even voor hij de buitenpoort bereikt had, plotseling een hindernis had voorgedaan. Juist toen hij tusschen de twee laatste hokken vóór de buitenpoort doorrende, kwamen namelijk opeens een troep varkens te voorschijn. Ze staken dwars over 't pad voor de voeten van den schildknaap, gevolgd door de kinderen, die nog steeds hun vlaggetjes droegen en zich nu in 't hoofd gehaald hadden, dat de varkens booze Turken waren. In minder dan geen tijd lag Arnout boven op een van de borstelige hofbewoners. Deze was daar echter niet van gediend: hij schoot met een luid geschreeuw vooruit en wierp zijn spartelenden last op den oneffen hardbevoren grond. De schildknaap kwam

op zijn rug neer, en bezeerde zich vrij wat. Op 't oogenblik, waarop hij zou overeind springen, hadden Berwout en Gijsbrecht hem echter ingehaald. Ze wierpen zich beiden boven op hem, zoodat Arnout alleen de beenen nog een tijdlang vrij kon bewegen. Daarmee trapte hij dan ook uit alle macht om zich heen en raakte, terwijl hij zich min of meer ronddraaide de knie van Berwout gevoelig. Deze sprong woedend van pijn overeind en stond juist gereed den schildknaap op 't hoofd te trappen om hem zoo voor altijd onschadelijk te maken, toen de kapelaan hem onverwachts bij den arm greep en achteruit trok. Vader Leonard, die 't ergste voor Arnout duchtte, was namelijk mee op aandrang van de Jonkvrouw, de vervolgers achterna geloopten.

„Halt! riep hij, „zul je een gevangene mishandelen, die je geen kwaad gedaan heeft?”

„Geen kwaad gedaan!” riep Berwout. „Laat me los, zeg ik je, hij heeft me de knie stuk getrapt!”

„Omdat je met z'n beiden op zijn borst gingt liggen”, zei de kapelaanforsch. „Geef hem slechts gelegenheid om op te staan, en hij zal geen weerstand meer bieden.”

De beide dienstmannen waren intusschen overeind gegaan, terwijl een aantal lijfeigenen, die op 't rumoer waren komen toeloopten, Arnout hadden beetgenomen en hem begonnen te mishandelen.

„Allo, mannen!” zei Vader Leonard laten Berwout en Gijsbrecht den gevangene naar den meier brengen, en jelui, gaat allen naar je werk terug!”

De lijfeigenen lieten Arnout nu los. Hij zag er vrij wat gehavend uit, want 't bloed liep langs 't gezicht uit twee wonden. Ook waren zijn kleeren gescheurd en geheel met stof bedekt.

„Ja, maar we moeten hem toch goed vasthouden,” zei Berwout, wel een weinig verbluft door den strengen toon van den geestelijke. „Kom Gijsbrecht elk een arm gegrepen, dan ontkomt hij niet opnieuw. En als je niet gewillig meeloopt”, ging hij weer moediger voort tegen Arnout, „dan binden we je de beenen aan elkaar, en sleepen je naar 't slot, reken daarop!”

Arnout zag wel in, dat alle verzet vruchteloos zou zijn en hij liet zich dan ook gewillig wegleiden. De lijfeigenen gingen intusschen weêr naar hun arbeid, niet weinig ontstemd over de brutaliteit van een priester, die eigenlijk maar een gevangene was, aan welke ontstemdheid ze in een luid gemopper lucht gaven.

De meier, of eigenlijk de plaatsvervanger van den slotvoogd, had van uit de binnenpoort, 't laatste gedeelte van de worsteling en den uitslag daarvan gezien. Hij had zich toen onmiddellijk omgewend en was de ridderzaal binnengegaan, toen de beide West-Friezen met hun gevangene, den priester en de Jonkvrouw op 't binnenplein kwamen.

Zoodra Arnout de ridderzaal binnengeleid was, ging Nicolaas in een leunstoel zitten, aan 't bovineind van 't groote vertrek en wenkte alle binnentredenden om nader te komen. De priester en de Jonkvrouw waren meegegaan om, zoo mogelijk, hun invloed aan te wenden ten voordeele van den schildknaap. Vader Leonard merkte echter al dadelijk dat alle kansen verkeken waren, toen Berwout, terwijl hij den meier zegevierend aankeek, riep: „We hebben den spion gevangen!”

„Ja, en 't is een leelijke ook,” voegde Gijsbrecht er bij. „Hij was reeds doorgedrongen tot het binnenhof. Dat kan vader Leonard bevestigen!”

Deze zei niets. Hij ging, zoo kalm 't hem mogelijk was, naast de Jonkvrouw

zitten op een van de kleine stoelen, vast besloten om toch nog alles voor Arnout te doen, wat hij kon.

Nadat Gijsbrecht uitgesproken had, knipoogde de meier even glimlachend tegen de beide dienstlui, zette toen een stroef gezicht en zei barsch: „Zwijgt allen! Laat den gevangene los, opdat ik hem ordentelijk kan ondervragen, maar houdt inmiddels een oogje op hem. Ziezoo kameraad, vertel me nu eens hoe je heet.”

„Ik zal antwoorden, zoodra deze slaven achter me staan,” antwoordde Arnout fier.

„Ho, manneke, niet te veel verbeelding,” zei Nicolaas op hoogen toon.

„Ik heb geen verbeelding. Ik weet, dat ik een vrijgeboorne ben, en dat deze twee lui lage lijfeigenen zijn, zonder een droppel ridderlijk bloed in hun aderen. Wat gij zijt weet ik niet.”

„Nu, je hebt je mondje op de rechte plaats,” hernam de meier luchtig, terwijl hem een eigenaardige glimlach om de lippen speelde. „Gaat ter zijde jullie beiden. De kapelaan en de Jonkvrouw zullen blijven als getuigen. En vertel me nu eens, ventje: hoe heet je?”

„Mag ik eerst weten, waarvan ik beschuldigd wordt, want als er geen beschuldiging is, hebt gij 't recht niet, mij vragen te stellen,” vroeg Arnout.

„O ja, de beschuldiging,” hernam Nicolaas plechtig, uit de hoogte. „Waarvan beschuldig je dit jongetje? Berwout spreek!”

„Hij is een vuige Hollander,” antwoordde deze, „en bovendien een listige spion. Voor eenigen tijd toen wij te Loenen Vader Leonard en de Jonkvrouw meenamen, hebben we hem ook gegrepen, maar hij is toen door een brutale list ontsnapt.”

„Aha!,” riep de rechter, zichtbaar kunstmatig vertoornd, „een Hollander en een vriend van den kapelaan. Zwijgt

beiden eens. Vader Leonard, ik verzoek u, mij te zeggen, wat ge van dezen knaap weet.”

„Hij is voor een uur bij ons gekomen op 't binnenplein,” antwoordde de Vader bedachtzaam. „Hij droeg een kist met snuisterijen, die hij de Jonkvrouw te koop bood. Wat zijn vroeger leven betreft, daarvan kan ik u zeer weinig vertellen.”

De wijze waarop de kapelaan sprak, verried niet weinig weifeling en vrees. En dat was geen wonder. 't Was hem namelijk van 't begin af aan voorgekomen, alsof 't geheele verhoor een wassen neus was en 't vonnis reeds van te voren onwrikbaar vast stond.

„Ja,” zei de schildknaap, „ik kwam hier mijn waren venten, en men noemt mij gewoonlijk: Arnout, de kramer.”

„Juist. En te Loenen was je in krijgsmansgewaad gekleed. Deze omstandigheden zijn reeds voldoende, om je zonder vorm van proces te doen ophangen.”

„Bedenk, wat je doet, Nicolaas,” zei Vader Leonard, terwijl hij overeind ging staan. „Deze jongeling zal zich verantwoorden aan een ridder of edelgeborene. Hij weet zeer goed, dat gij dit niet zijt.

Ge weet, dat heer Alewijn de Jonkvrouw beschermt, zooveel hij kan; welnu, hij heeft redenen om ook dezen knaap in zijn bijzondere hoede te nemen, en hij zou zijn dood voorzeker streng wreken.”

De meier trok de schouders op. „Ik heb niets te vreezen,” sprak hij, „evenwel wil ik dezen knaap niet hard behandelen, mits hij me open en vrij antwoordt. Zeg mij jongen, kom je wel eens in 't leger van onzen verdrukker?”

„Van Koning Willem, meen je?” vroeg Arnout. „Ja, ook daar vent ik mijn waren.”

„Je vak leent er zich dus geheel voor

om den rol van verspieder te vervullen. En daar je niet in onzen dienst zijt, wil ik je dadelijk aanstellen. Vertel me eens of 't waar is, dat 't leger van den heer van Brederode reeds tegen Medemblik optrekt."

"Daarop kan ik je geen antwoord geven," zei Arnout na een korte aarzeling.

"Dan behoeven we niet langer te praten," zei Nicolaas gemaakt ernstig. „Jongens, brengt den schavuit in 't voorportaal en onderzoek zijn kleeren."

Arnout beet op de lippen en zag om zich heen. Op eens scheen hij een besluit te nemen. Hij liet zich gewillig naar 't portaal voeren.

"Hij heeft niets bij zich, dan dit mes," zei Gijsbrecht, toen 't onderzoek was afgelopen, en de beide knapen weer met Arnout binnenkwamen.

"Maar de schelm heeft nog een kist. Wilt ge dat we die zullen doorzoeken?" vroeg Berwout.

"Zeker, zeker," zei de meier spotlachend, „brengt ze hier."

Weldra kwamen de twee mannen met 't bedoelde voorwerp aansjouwen. De kapelaan zag, dat Arnout verbleekte. Ook de Jonkvrouw merkte het en het ontnam haar de laatste hoop. De schildknaap was blijkbaar zoo onvoorzichtig geweest om de bewijzen van zijn spionage niet te vernietigen.

"Onderzoekt den inhoud nauwkeurig," zei Nicolaas. De knapen wierpen koralen, armbanden, kistjes en doosjes door elkaar op den vloer en grabbelden rondom tot den bodem door.

"Aha!" riep de meier, toen Gijsbrecht een leeuw van rood, gevlamd been omhoog hield. „Daar hebben we reeds het veldteeken van den vijand. De beste jongen schijnt niet te weten, dat 't hier verboden is, het wapen van den dwingeland bij zich te dragen."

Arnout zweeg.

"En zie eens hier!" riep Berwout, die naijverig op zijn makker, de kist onderst boven gekeerd had, „zie eens, wat er van den bodem rolt!"

"Een boor," zei de meier, nu blijkbaar voor 't eerst tijdens 't gansche verhoor, werkelijk ernstig. „Een boor! Nu komen we eindelijk waar ik wilde wezen." Hij nam Berwout 't voorwerp uit de handen. 't Was een soort van schroef, rechthoekig aan een zwaar, breed stuk ijzer bevestigd. Toen de meier 't schudde, vielen er stukjes ijs af.

"Welnu, schurk!" riep Nicolaas. „Wat zeg je nu? Ben je een spion, of niet?"

Arnout glimlachte kalm, en zei: „'k Zal wel een spion zijn, nu ik 't eenmaal wezen moet. Vraag den kapelaan. Hij heeft meer verstand van 't recht, dan wij allen samen, vraag hem eens, of deze stukken overtuigende bewijzen leveren."

"'k Zal me daarvoor wel wachten, daar de kapelaan je zijde kiest, wat ook niet meer dan natuurlijk is. Maar bovendien, 't is volstrekt niet nodig, ging hij voort terwijl zijn gelaat zwaaf van toorn, want hier is 't bewijs, hier! De meier sloeg zich zelf op de bors. „Ik heb jelui gesprek van zoo even aangehoord, door een opening bij de bank op 't binnenplein, juist boven de plaats, waar de kapelaan zat. Alleen 't laatste gedeelte kon ik niet verstaan, toen je 't hadt over 't geeselhok. Maar dat zal ik ook weten!" voer hij voort terwijl hij met de vuist op de eiken houten tafel sloeg.

"Welnu, ja," sprak Arnout. Hij hield 't hoofd fier omhoog en zag den meier flink in de oogen, „welnu, ik wil nu gaan zeggen, wat ik dadelijk haer moeten doen. De kunst van veinzen is mij steeds slecht afgegaan. Ik ben een krijgsknecht van koning Willem II de schildknaap van den edelste onder zijn vrienden, heer Hugo van Egmond

en ik heb reeds sedert een week den weg mee zoeken te bereiden voor zijn leger. Neem mij thans en breng me ter dood, maar weet, dat 't u geen voordeel zal geven, want de Koning is reeds volkomen met al uw plannen op de hoogte."

"Hm, dat laatste zullen we nog zien," zei Nicolaas grijnslachend, en wat 't eerste aangaat, zoo haastig niet. Wij denken er niet aan om je op te hangen, voor heer Alewijn hier is. Ik verwacht hem dezen avond nog een paar uren op 't slot. Hij moet je even onder handen hebben. Berwout en Gijsbrecht, neem de Jonkvrouw, den kapelaan en dit jonkertje en brengt ze eens naar den kelder, waar ze zoo geheimzinnig over fluisterden. Daar moet deze knaap toch van avond ondervraagd worden, en omdat de twee anderen 't blijkens hun gesprek met hem eens zijn, moeten ze zijn lot deelen. Alleen voor de Jonkvrouw neem je maar een bed mee."

"Bedenk wat je doet, Nicolaas," zei vader Leonard. "De wijze, waarop je thans met de Jonkvrouw handelt, is zoo onridderlijk, zoo onmenschelijk zelfs, dat je er later, als je 't onbeschofte van deze daad gaat inzien, de grootste spijt van hebben zult. Bovendien zal heer Alewijn

"Heer Alewijn zal, als hij alles hoort, mijn maatregelen goedkeuren. Daarmee is 't uit," antwoordde de meier. Hij wendde zich om, en verliet de zaal door een zijdeur.

Wellicht had de kapelaan nog meer gezegd, als hem niet onder 't spreken bliksemsnel iets in de gedachten geschoten was. Die kelder was 't immers juist, waarin zich de draaibare steen moest bevinden. Gaf de meier hun niet, door zijn bevel hen te zamen in 't geeselhok op te sluiten, de gelegenheid om ook gezamenlijk te ontvluchten? Hij gaf de Jonkvrouw heimelijk een wenk om zich

niet te verzetten, en liet zich gewillig meevoeren. Ook Arnout, die dadelijk begrepen had, wat 't bevel van den meier voor hem en de anderen inhield, betrad het kerkerhol met een gemengd gevoel van vrees en blijdschap, waarvan 't laatste de overhand behield.

HOOFDSTUK XXI.

DAT VERMELDT, WAT WALTER IN DE GEVANGENIS VERTELDE.

"Wie zijt ge, en wat komt ge hier doen?" vroeg een doffe stem, die uit een donkere massa in den hoek van den kelder scheen te komen.

"Wij zijn gevangenen, zooals gij, Walter," antwoordde vader Leonard, terwijl hij zich over den ongelukkige heenboog, om hem te bezien.

"Raak me niet aan," zei de „Wolf" snel.

"Je bent dan vandaag weêr gegeeseld, arme man?"

"Nee, de Zwarte is bij me geweest, en heeft me gezegd, dat 't hem speet mij zoo te hebben mishandeld. Ook vroeg hij mij om vergeving. De kerel was geheel veranderd. Hij sprak met mij als vriend en zei, dat zijn paard buiten 't kasteel stond, en dat hij dadelijk heen moest, omdat de slag zou beginnen. Even nadat hij vertrokken was, zijn de twee knechten gekomen, die mij vroeger gegeeseld hebben. Ze brachten mij eten en verbonden mijn kwetsuren. Maar 'k weet niet, wat 'k 't liefst gehad had. Oe, au! ze hebben me lappen met reuzel tegen de rauwe etterwonden gekletst en ze er over gehaald, alsof ze den vloer dweilden. Daarbij hielden ze allerlei vertroostende toespraken, want de kerels meenden 't goed."

„Maar je ligt hier niet gemakkelijk, goede man,” zei de Jonkvrouw.

„Noem mij niet goede man,” zei de Wolf. „Ik heb niets, dan wat ik verdiend heb. Laat me liggen en raak me niet aan.”

„Wacht,” sprak de Jonkvrouw, die eigenlijk niet naar Walters woorden geluisterd had, „daar komen ze met 't bed. Arnout en gij, Vader, wilt dezen man voorzichtig opnemen.”

„Als je me aanraakt!” riep de „Wolf,” „dan laat ik je gloeiende ijzers om de enkels smeden. O, au! Ik ben een verloren man, laat me sterven, sterven!”

De Jonkvrouw werd door den wanhopigen toon van den ellendigen man, diep getroffen. Bij 't binnentreden van den kelder had ze wel eenigen tegenzin gevoeld, maar ze was een vrouw van dien tijd en er kon heel wat gebeuren, vóór ze in onmacht viel of zelfs een glas water noodig had. Bovendien: ze had in de verloopen twee maanden geleerd haar lotgevallen in Gods handen te stellen en zich in Zijn leidingen te schikken.

Thans echter overviel haar een kille huivering. Was deze man krankzinnig geworden, of was hij door de pijnen van 't oogenblik en 't lijden van een geheele week, aan 't ijlen geslagen? Ze wist 't niet, maar ze rilde bij de kennismaking met dezen ruwen klant.

Toen er twee mannen met 't bed van de Jonkvrouw binnenkwamen keerde de „Wolf” zich op zijn strop, huiverend, om en kromp ineen. Hij nam zijn vorige houding echter weér aan, toen ze vertrokken waren na 't bed in een hoek van 't vertrek te hebben neergelegd.

„De Jonkvrouw verzoekt je, op 't bed te gaan liggen, Walter,” zei de kapelaan. „Zij zal dan je wonden nazien. Sta op! bied niet langer weer-

stand aan de bede van edele vrouwe, die je wil helpen, zooveel ze kan.”

„Ik ben 't niet waard!” riep Walter opnieuw. „O Laat mij liggen. Dit is onuitstaanbaar. Dit steekt mij meer dan de wonden. Dit”, hij sprong met gebalde vuisten overeind, „dit vermoordt me!”

„Ziezoo,” zei Leonard, terwijl hij hem bij de hand nam, „ga nu op 't bed. Zooals je hier staat, met je woest rollende oogen, en je wild fladderend haar, jaag je de Jonkvrouw schrik aan. Ga nu liggen, Walter, anders zal je de Jonkvrouw van Mechelen nog ziek maken van schrik. Kom Arnout, onze man wordt gewillig, help mij een handje.”

Werkelijk liet Walter zich nu gewillig naar 't bed leiden, 't zij doordat zijn zenuwen, na de hevige uitbarsting van opgewondenheid, tot rust gekomen waren, 't zij doordat hij getroffen was geworden door de woorden van den kapelaan, woorden die in dien tijd zelfs op 't woest gemoed hun uitwerking niet konden missen.

Hij legde zich dan brommende neer, en de Jonkvrouw, eenigszins gerust gesteld, knielde naast hem. Ze haalde uit haar opperkleed een kruikje met zalf, dat ze steeds bij zich droeg, te voorschijn en begon, hoewel eerst nog met een beklemd hart, de kwetsuren van den „Wolf” te onderzoeken.

Intusschen bekeek Arnout met aandacht de wanden van den kelder, in zooverre de duisternis, die hier heerschte 't toeliet. Daarna wendde hij zich tot den kapelaan. „Ik heb den ring ontdekt,” zei hij fluisterend. „Als 't den heer van Brederode slechts gelukt door zijn volk den uitgang van de gang te bezetten, dan zullen wij hem den weg wijzen, om hier te komen.”

„Maar wij, de Jonkvrouw en ik zijn

door ons woord gebonden," antwoordde vader Leonard.

"Doch onder voorwaarden," zei Arnout. „Ge hebt nu reeds ondervonden, dat gij zijt overgeleverd aan de willekeur van de dienaars, die, even goed als wij, begrijpen, dat Alewijn vooreerst niet terugkomt, en dat, als hij terugkeert, de omstandigheden geheel zullen veranderd zijn. Bovendien: ge zijt hier hulpeloos opgesloten. Brandt 't slot af, ge wordt onder de puinen bedolven, blijft 't staan, dan doet de Jonkvrouw hier een kwaal op, want 't moge hier niet buitengewoon koud zijn, omdat we ons in den grond bevinden, 't is en blijft vochtig."

De kapelaan krabde zich de kin, en bleef een tijdlang in nadenken verzonken staan. Eindelijk zei hij: 'k Geloof dat je gelijk hebt, Arnout. 'k Ben voor God niet verantwoord, als ik 't leven van de Jonkvrouw en van mij zelf aan al de gevaren, die ons van een vunze gevangenis en een wraakzuchtigen vijand dreigen, blootstel. Bovendien, Alewijn zelf heeft beloofd, dat hij ons zou doen ontkomen, zoodra hij de gelegenheid had, daar wij toch geen dienst meer konden doen, na alles wat er voorgevallen is."

Op dit oogenblik naderde de Jonkvrouw de beide mannen en zei: „Walter gevoelt zich beter. Hij heeft lust om te slapen, maar verlangt u vooraf te spreken."

"Wat wil hij?" vroeg Arnout. „Zou hij 't geheim van den kelder ontdekt hebben?"

"Hoogstwaarschijnlijk niet," antwoordde de kapelaan. „Laat ons hooren."

De „Wolf" had 't gelaat naar de beide mannen omgewend. Men kon zien, dat hij zich verkwikt gevoelde, nu de Jonkvrouw zijn etterwonden met zorg gezuiverd en gezalfd had.

Kalm begon hij, terwijl hij vader Leonard aankeek: „die jongeling, Vader, is de schildknaap van heer Hugo van Egmond?"

De kapelaan knikte toestemmend.

"Ik begrijp, dat hij als spion gevangen genomen is?"

"Je hebt goed geraden. Hoe je echter weet..."

"O, ik heb hem in Utrecht gezien. Hij zal zich nog wel herinneren, hoe hij voor twee maanden ongeveer daar in een twist gemengd werd tusschen twee ridders?"

"Ja, dat herinner ik me nog heel goed. Nu herken ik je ook. Je bent de man, die beweerde, dat de zwarte Alewijn je knecht was," zei Arnout, niet weinig verbaasd.

"Dat was hij ook. Maar laat ons daar niet weêr over praten. Je hebt waarschijnlijk 't ijs geboord?"

"Ja," antwoordde Arnout, hoe langer hoe nieuwsgieriger waar dit gesprek zou heenleiden.

"Welnu, hoe heb je 't gevonden?"

"'t Ijs is overal dik genoeg. Maar ik begrijp niet, wat gij daarmee te maken hebt."

"Dat zal ik u vertellen," ging Walter voort, terwijl hij den kapelaan en Arnout beurtelings aanzag. „Ook ik was als verspieder uitgezonden. Verleden week verliet ik Heemskerk, mijn woonplaats, om vandaar uit naar Hoogwoud te gaan, en de sterkte van 't ijs tusschen Winkel en die plaats te onderzoeken. Het ijs is nog niet dik genoeg."

Walter zweeg.

"En heb je dat aan den heer van Heemskerk bericht?" vroeg Arnout snel.

"'k Zal u zeggen, wat er gebeurd is. Ik was reeds op den terugweg, toen ik een uur ten noorden van Vronen een troep West-Friezen ontmoette.

Aan 't hoofd reed de wilde Alewijn. 't Was of mijn oogen de zijne moesten zoeken; wij keken elkaâr één oogeblik aan, en hij herkende mij. Hij stiet een wilde vreugdekreet uit, liet mij vangen en op een paard binden. Wat ze verder met me deden, weet ge. Als ge nu kunt, Vader, — en ik weet, dat ge veel invloed hebt op Alewijn, — zie dan gelegenheid te krijgen om een bode naar den Koning te zenden. Ik ben 't gansche plan van de West-Friezen te weten gekomen, door een gesprek af te luisteren in 't kamp bij Hoogwoud. Ze zijn van plan aan dezen kant alle sterkten, ook dit slot, te ontruimen, naar 't heet uit vrees, maar in waarheid uit welberekende list. Ze willen Willem en zijn volk overmoedig maken. Als de Koning verneemt, dat Bredero en Van Lijnden doorgedrongen zijn tot Medemblik, zal hij (want de satansche kerels houden met zijn overmoedigen aard beter rekening, dan hij zelf) dan zal hij voortstormen naar Hoogwoud en dan stort de helft van zijn ridders door 't ijs tusschen 't laatste eiland in den plas voor Hoogwoud en dat dorp zelf. De rest wordt daar opgewacht door zestigduizend West-Friezen, Westergoërs en Stichtsche hulpbenden. Onderwijl onderneemt de Bisschop van Utrecht een aanval in den rug van 't Hollandsche leger. Als ge deze tijdingen aan Willem van Holland weet te doen brengen, hebt ge uw bodeloon verdiend."

HOOFDSTUK XXII.

WAARIN VERHAALD WORDT OP WELKE
WIJZE EEN VLOERSTEEN DRAAIDE.

Arnout had met ingehouden adem geluisterd. Een gloeiend rood bedekte zijn gelaat.

„Ik herinner me, dat er drie mannen in de richting van Winkel zijn uitgezonden,” sprak hij gejaagd. „Zou geen van hen den Koning bereikt hebben?”

„Twee zijn er zonder vorm van proces opgehangen,” antwoordde Walter „en mij zou 't zelfde lot wedervaren zijn, als de zwarte Alewijn mij niet herkend had. Ik vrees zeer, dat ze me niet lang meer zullen laten leven.”

„Je zult leven,” zei Arnout, „luister,” en daarop vertelde hij hem in korte woorden van den kelder, wat hij ook aan de anderen medegedeeld had. „Ga nu wat slapen,” voegde hij er ten slotte bij, „we zullen je wekken, zoodra 't duister geworden is.”

Walter had te veel gesproken en gehoord in 't laatste half uur, dan dat hij den slaap dadelijk kon vatten. Zijn sterk gestel behaalde echter de overwinning. Nadat hij een uur had rondgewoeld sluimerde hij in. De Jonkvrouw plaatste zich op een groot steenblok, dat de schildknaap vooraf met 't droogste stroo uit den kelder bedeld had. Arnout en de kapelaan gingen op den grond zitten en liepen nu en dan 't vertrek eens op en neêr. Al drie waren ze in een soort van spanning veroorzaakt door 't wachten om maar ook wel eenigszins door de vrees voor 't geen gebeuren zou. Zou de onderaardsche gang nog te gebruiken zijn? Zou de steen wel willen draaien? Zou de uitgang aan den anderen kant niet reeds sedert lang verstopt zijn? Zou men hen ook voor 't vallen van den nacht hier van daan halen en mee voeren naar Hoogwoud? Deze vragen bespraken ze fluisterend met elkaar en de twijfel, dien die vragen wekten, was wel geschikt de gevangenen de koude te doen vergeten en hen te doen huiveren van vrees. Het antwoord op de laatste vraag zou zich

echter niet lang meer doen wachten.

't Werd duister in 't hol. De zon, was om vier uur reeds ondergegaan en 't was er bijna stil als in een graf. Alleen kwam nu en dan door 't luchtgat, hoog boven 't hoofd van de gevangenen een geluid van vallende balken en rammelende kettingen, een bewijs, dat men bezig was, althans een van de bruggen op te halen en een poort te sluiten. Later werd alles stil. 't Kasteel scheen uitgestorven en de duisternis was nu als 't ware te tasten.

Hoog boven de Jonkvrouw en haar metgezellen verscheen opeens een witte plek tegen den binnenmuur.

„Thans is 't tijd om te gaan,” fluisterde Arnout, „ten minste indien de Jonkvrouw zich in staat gevoelt, om ons te volgen.”

„O, ik gevoel mij zonderling op mijn gemak. 't Is mij als David, toen Gods Engel een wacht om hem gelegerd had,” antwoordde Geertruida zacht.

„Me dunkt, we moesten nog een uurtje geduld hebben,” zei de kapelaan. Om dezen tijd is men gewoon de ronde te doen in de gangen. Doch hoor, wat is dat!”

Allen luisterden een oogenblik met ingehouden adem. 't Was weêr doodstil. „Hebt ge dien hoornklank niet gehoord?” vroeg Leonard,

Opeens klonk er daar buiten een lang en aanhoudend getoeter, en kort daarop de verwijderde galm van klokgeklep.

„De stormklok wordt van 't kasteel geluid,” sprak Arnout. „Wek den „Wolf.” We moeten weg, Vader. Ze zullen 't kasteel in brand steken en ons hier weg halen. We hebben geen oogenblik te verliezen.”

„Hier is de „Wolf,” klonk opeens een stem uit den hoek.

„Aha, ben je klaar Walter? Kun je

loopen? Wacht, de kapelaan en jij moeten samen den geeselpaal uit de haken lichten. Hij kan ons te pas komen bij 't ruim maken van den buitensten ingang,” fluisterde Arnout.

Op dit oogenblik deden zich zachte voetstappen in de gang hooren en een flauwe lichtschijn weerkaatste zich door 't kijkgat in de deur. 't Licht werd hoe langer hoe sterker en eindelijk ging de deur open. 't Was Nicolaas, de meier. Hij droeg twee brandende lantaarns. 't Zij dat de schemering 't hem belette, 't zij dat zijn hoofd te veel vervuld was met de zaken, die er gaande waren, hij bespeurde in de houding en op 't gelaat van de gevangenen niets bijzonders. Hij zette een van de lantaarns op den grond, en zei kort af: „Vader Leonard en de Jonkvrouw kunnen zich gereed maken om over een uur te vertrekken. Wat de beide spionnen betreft: de kapelaan zal gedurende dat uur gelegenheid hebben om hen, zoo mogelijk, op hun einde voor te bereiden. Ze worden, nog voor we 't kasteel ontruimen, opgehangen.”

Met deze woorden draaide de Meier zich om en vertrok, nadat hij de deur stevig achter zich gegrendeld had.

De gevangenen hielden zich stil, tot de laatste stap van den bezoeker weggestorven was in de holle gang. Toen zei Arnout: „'k Zou 't gezicht van die kerels wel eens willen zien, als ze straks den kelder leêg vinden. Maar zal dat 't geval zijn, dan dienen we voort te maken. We weten nu, dat de heeren Van Bredero en van Lynden in de buurt zijn. 't Zou best kunnen wezen, dat ze straks reeds een wacht bij den buitensten ingang geplaatst hebben. Tenminste als ze dien kunnen vinden. Zoo niet, dan zullen wij hen wel een handje helpen.”

Onder 't spreken, was Arnout naar

den muur geloopt, waar hij dien middag den ring had gezien. Na eenig tasten begon hij, op de teenen staande te trekken en te rukken. Nog eens een ruk! Hij ging er aan hangen! 't Baatte niet. Er was noch aan den ring, noch in den vloer eenige beweging op te merken. De andere drie hadden zich reeds tegen de muren en de deur geplaatst en scherp toegekeken.

„Merkt ge niets?” vroeg Arnout, terwijl 't klamme zweet hem uitbrak.

„Er is geen beweging in de vloer-steen,” antwoordde vader Leonard zacht.

„Als u wat dichter bijkwam, Vader,” fluisterde Arnout, „en u bukte, dan zou ik op uw rug kunnen staan.”

Vader Leonard liep dadelijk naar den schildknaap toe, en boog zich voorover. Arnout had inmiddels zijn schoeisel uitgetrokken. Hij zette eerst de knieën en toen de voeten een voor een op den rug van den waarden Vader, en nu kon hij den ring gemakkelijker aantrekken. Hij rukte min of meer in opwaartsche richting en zie... de ring schoot los. Maar hij zou, als hij minder behendig geweest was achterover getuimeld zijn. Thans sprong hij terug en was 't volgende oogenblik verdwenen in een opening van den vloer, vlak bij de plaats waar de Jonkvrouw stond. Deze week ontzet terug. Ze had nog juist genoeg zelfbeheer-

sching, om een kreet van schrik te kunnen weerhouden.

„Vader, leg den steen op zijn plaats!” klonk Arnout's stem uit de diepte. Vader Leonard bukte zich boven de opening en trok, geholpen door Walter, den steen weer boven, terwijl Arnout hem van beneden aanduwde. Daarna zaten allen eenigen tijd aandachtig te luisteren, niet weinig bevreesd, dat het vallen van den steen in de opening, daarbuiten gehoord was. Men vernam alleen het verwijderde klokgeklep. Toen zoo vijf minuten verlopen waren, lichtte de kapelaan den steen weer op, en reikte hij Arnout de lamp aan. Daarop beproefden Walter en hij den geeselpaal door de opening te wringen. Dit gelukte na een korte, doch hevige inspanning, waaraan ook Arnout, van beneden, meedeed. De Jonkvrouw daalde nu eerst af en vervolgens de kapelaan. Walter was de laatste. Hij schoof den steen, na hem eerst behoorlijk met stroo te hebben bedekt zoo goed mogelijk weer behendig bove de opening, waarbij hem zijn kolossal lichaamsgestalte goede diensten bewee

„Zie zoo”, sprak hij, „laat ze r maar komen. 't Zou me niet verwor deren, als ze dat hok later 't spookh noemen, en er bij vertellen, dat v met z'n vieren op een geeselpaal venstergat uitgereden zijn.”

(Wordt vervolgd).

St. PATRICK.

Er is in Dublin, de hoofdstad van Ierland een interessante... diefstal gepleegd. Een diefstal die ons aanleiding geeft de lezers van ons tijdschrift iets

mede te deelen over St. Patrick, den schutspatroon van het „altijd groene” Erin. Uit de nieuwsbladen weten onze lezers, dat in den nacht van 5 op 6

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 526).

HOOFDSTUK XXIII.

DAT EEN BESCHRIJVING BEVAT VAN
VREEMDE ZAKEN, DIE ONDER DEN
GROND GEVONDEN WERDEN.

De vier gevangenen bevonden zich, nadat ze door de smalle opening gegleden waren, waar boven de steen lag, in een hol, dat niet meer dan drie voet hoog was. In dat vertrek, ongeveer vijf voet breed en zes lang, bevond zich aan de zuidzijde een opening, waardoor één man alleen zich gemakkelijk kon heendringen. Arnout wierp er den paal eerst door en hoorde, dat deze een tamelijk eind naar beneden viel.

Hierdoor op zijn hoede, kroop hij voorzichtig achteruit door de boogvormige opening en liet zich langzaam zakken. Toen zijn voeten weer den grond raakten, bevond zich zijn borst op de hoogte van den vloer, dien hij verlaten had.

„Weest voorzichtig”, sprak hij. „Laat de Jonkvrouw maar eerst komen. Ik ben in de gang. Het bovengewelf loopt gelijk met dat bij u, maar de vloer is vier voet lager.”

Geertruda schoof nu op haar beurt door de opening, en kwam, daar Arnout haar steunde, gemakkelijk beneden.

Daarop reikte Leonard den schildknaap de lantaarn over. „Pas op,” sprak hij, „daar kom ik”. Tegelijk trok hij zijn priesterrok vast om de beenen, en liet zich zakken. Daarop volgde Walter. De Jonkvrouw en de beide anderen waren inmiddels vooruitgelopen. Walter nam den geeselpaal bij een uiteinde vast en sleepte dien achter zich voort. Spoedig waren de vier vluchtelingen weêr bi elkaâr.

Maar nu ving 't moeilijkste gedeel van den tocht eigenlijk eerst aan. Waren nu beneden den grond, maar zouden ze er veilig weêr boven komen dan moest de andere uitgang niet alle gevonden, maar ook gebruikt kunnen worden. Allen begaven zich op we Arnout ging, met de lantaarn in hand, behoedzaam vooruit. De gang was in tamelijk goeden staat. Hij was aan beide zijden en boven opgemetseld van groote steenen. De vloer bestond uit blauwachtig zand en was, 't jaargetijde in aanmerking genomen, vrij droog. 't Gaan viel dus mee, en na verloop van een kwartiertje bevond het gezelschap zich reeds ver buiten de wallen en grachten van 't slot. Naarmate de tocht echter voorshands gemakkelijker ging, drong zich bij allen de vraag meer op den voorgrond: wat zal 't eind

wezen? Hoe komen we er uit? Arnout brandde van ongeduld, bij 't denkbeeld, dat 't leger van den Koning zich thans reeds gereed maakte, om den beslissenden inval te beginnen, terwijl niemand de val bemerkte, die de listige, doch geminachte Westfriesche tegenstander had opgezet. Arnout vermoedde, dat Willem II en zijn getrouwen den strijd reeds beslist waanden in hun voordeel en 't onderwerpen van de West-Friezen als een lichte zaak beschouwden. Maar de overmoed, die aan deze beschouwing ten grondslag lag, was juist te gevaarlijker, nu de vijanden daarop hun plan van verdediging gebouwd hadden.

De schildknaap werd echter in zijn gedachtengang gestoord, doordat de Jonkvrouw plotseling een luide gil slaakte. Hij wendde zich om, en zag haar achter zich staan met den arm stijf naar voren gestrekt en de oogen wijd geopend. Ze scheen naar iets te wijzen.

„Wat is er?” vroeg hij verschrikt.

„Een helm!” stamelde Geertruida, „ik heb een helm zien blinken.”

„Ik verbeeldde me ook, dat ik ginds, voor ons uit, iets zag glinsteren,” zei de kapelaan. „Er kan toch geen krijgsvolk in de gang zijn? Me dunkt, dat we dan wel iets zouden hooren.”

„'t Is mogelijk,” zei Arnout, „dat de krijgers van den Koning den uitgang hebben gevonden en binnengedrongen zijn. Ik zal een eind vooruit gaan; wacht mij hier.”

„Is 't niet beter, dat Walter meegaat,” vroeg de Jonkvrouw, die met behulp van al haar wilskracht, haar kalmte weer herkrege had.

„Nee,” sprak Arnout, „ik ga alleen.” Hij hield de lantaarn omlaag, op de hoogte van zijn knieën, en stapte bedaard vooruit. Nauwelijks echter had hij vijftien passen gedaan, of hij bleef

weêr staan. Een oogenblik beefde de lantaarn in zijn handen, maar twee tellen later riep hij: „Komt maar allen hier; 't is een geraamte, in een harnas gestoken.” Nu kwamen ook de andere vluchtelingen nader, en al konden zij ook een zekere huivering niet bedwingen, toen ze in die holle oogkassen blikten, waarin, onder 't vizier, ten gevolge van 't lantaarnschijnsel grillige schaduwen schenen heen en weêr te dansen. De gewoonte om in sommige gevallen een dooden ridder in 't harnas bij te zetten was toen nog te zeer in zwang, dan dat deze doode een blijvenden schrik bij deze vier zou kunnen veroorzaken. Ze traden op 't geraamte toe, dat geheel tegen 't uiteinde van de gang op een half verganen stoel rustte, en bekeken 't van alle zijden.

„Dat harnas heeft, voorwaar, om krachtige leden gesloten,” merkte de kapelaan op. „Welke beenstukken! Wat een kuras!”

„En ziet die handschoenen eens,” zei de Jonkvrouw, terwijl ze met de bovenzijde van de hand even tegen een der bedoelde voorwerpen tikte. Deze aanraking was echter voldoende, om den handschoen kletterend tegen den grond te doen vallen. Tegelijk rolde er een klein opgerold stuk perkament uit. De kapelaan nam 't op en zag 't in.

„Aha,” zei hij, „'t is beschreven. Arnout, licht eens even bij. 't Zal ons misschien vertellen, wie deze man geweest, en hoe hij hier gekomen is.”

Arnout tilde de lantaarn omhoog, en de kapelaan las zacht een paar Latijnsche volzinnen. Daarna begon hij luid: „Alhier is begraven, Radboud, de Friesche Koning. Als de hemel zich opnieuw boven hem welft, zal de laatste koning der Friezen zich in zijn graf storten.”

Nog had de kapelaan deze korte zinnen niet geheel uitgelezen, of Arnout had naar boven gekeken.

„Aha,” riep hij vroolijk uit, „ziedaar een steen. Als hij slechts toegang geeft tot den beganen grond, dan zal de hemel zich wel boven onzen Radboud welfen.”

„Ja, men zegt, dat de laatste Radboud vermoord is, en dat men zijn lijk nimmer heeft kunnen vinden”, zei de kapelaan, die weinig acht geslagen had op Arnouts uitroep: „Maardie spreuk... ik heb ze nog eens aangetroffen in een of ander boek.” De goede priester bleef een oogenblik in diep nadenken verzonken staan.

„Daarover kunnen we later wel eens spreken” zei Arnout. „Walter, de geeselpaal. We moeten dien steen, daar boven onzen Koning, kantelen. Opgepast, de punt naar boven en schuins langs den rand gestoken. Vader, help asjeblieft een handje mee. Met Gods bijstand hopen we dat appeltje te schillen.”

„Wacht”, zei vader Leonard, nadat hij 't perkament zorgvuldig in zijn opperkleed verborgen had, „ik geef den balk ook een rukje mee.”

De paal werd nu, met den smalsten kant naar boven, tegen den rand van den blauwen, platten steen gezet en naar boven gewroet. 't Duurde geruimen tijd eer hij uitschoot, maar nu wisten de vluchtelingen ook, dat 't einde boven den beganen grond uitstak.

„Er zit wel een voet aarde boven den steen,” zei de kapelaan. „Laat ons nu den paal terugtrekken en een eindje verder weêr insteken.”

Met vereenigde krachten trokken nu de drie mannen den geeselpaal schuins naar beneden. De Jonkvrouw, die tot nu toe toegezien en in haar hart een stil gebed tot God opgezonden had, stak thans de handen ook uit. De paal schoot na korten tijd opnieuw door.

„Ziezoo,” zei Arnout, „als we zoo voortgaan, moet de steen straks tengevolge van zijn gewicht en van dat

der aarde, die er op ligt, naar beneden komen.”

„Ja, maar dan wordt 't de vraag, of er niet zooveel grond mee naar beneden komt, dat de opening geheel vol stort, en de weg ons voor goed afgesneden is,” merkte de kapelaan op.

„Geen nood,” zei Walter. „De steenen van 't gewelf zitten, een eindje van 't gat af, nog stevig aan elkaar. En ook houden de boomwortels, die hier en daar tusschen de voegen zijn doorgedrongen, de aarde wel vast. Hallo, nog eens geprobeerd!”

Verscheidene keeren werd de paal opnieuw ingestoken. Na een half uur waren er twaalf gaten gemaakt.

„Nu moet de steen zelf een beurt hebben,” sprak Arnout. Hij zette den paal tegen den kant van 't steenblok, en, met inspanning van alle krachten, trachtte men er thans beweging in te krijgen. Dit gelukte echter nog niet. Eerst nadat er zes nieuwe gaten gestoken waren, en de drie mannen den balk tot brekens toe schuins in een van die openingen gewrongen hadden, begonnen de klinkers in 't rond los te gaan en kwam er een groote hoeveelheid aarde naar beneden rollen. De steen was dus gezakt, en nu er eenmaal beweging in die massa was, ging 't werk veel gemakkelijker. Eindelijk begon 't steenblok scheef te hangen.

„Achteruit, achteruit! Gaat allen terug!” riep Walter. „Aha, daar komt hij. Ik zie de sterren. Wij zijn gered!”

De steen zakte op dit oogenblik geheel door de opening en rolde, gevolgd door een groote hoeveelheid aarde naar binnen. Allen waren achteruit gesprongen. 't Geraamte van koning Radboud raakte geheel bedolven, maar tegelijk gaf de neerstortende grond den vluchtelingen gelegenheid om langs een helling naar boven te gaan.

De priester en Arnout steunden nu

de Jonkvrouw, door haar, ieder bij een arm vast te houden, en Walter hielp mee, door den grond voor haar voeten vast te trappen.

Daar stonden ze dan eindelijk op den beganen grond, onder den blooten hemel, vrij en frank. Toen ze om zich heen keken, zagen ze, dat ze zich in een berkenboschje bevonden. De maan had reeds een derde gedeelte van haar rondloop volbracht, 't was dus ongeveer tien uur. Een snerpemde oostenwind drong de vluchtelingen tot op de huid door. Maar ze letten daar niet op, want een schouwspel, dat ze niet verwacht hadden te zullen zien, trok al hun aandacht. Zoover hun blik reikte zagen ze hier en daar rook en vlammen omhoog stijgen. 't Waren brandende landhoeven. Bij 't licht van de naastbijzijnde onderscheidden ze zelfs duidelijk donkere gestalten, die druk heen en weer liepen.

Dat waren blijkbaar geharnaste krijgers, want hun kleeding glinsterde in den gloed.

„Hoezee!” riep Arnout, „de onzen hebben de overwinning behaald. Daar is de heer van Brederode!”

„Wie roept daar?” vroeg op eens een luide, barsche stem.

„Wij zijn vluchtelingen uit 'tkasteel,” riep Arnout, en we komen!”

„Schiet ze neer!” commandeerde dezelfde stem weêr. Op 't zelfde oogenblik hoorden Arnout en zijn vrienden het eigenaardige gerinkel, dat het spannen van een aantal bogen gewoonlijk vergezelde.

„Halt even en luistert!” riep vader Leonard. „Wij zijn onderdanen van den koning, en waren door den burchtheer gevangen gehouden.”

* „O, dat verandert de zaak,” zei dezelfde man weêr. „Legt de bogen neer, schutters, en gij, weest zoo goed en komt nader.”

Thans werden de vluchtelingen een gestalte gewaar, die uit een diepen greppel oprees, en op hen toeliep. Tegelijk merkten ze nu ook, dat er nog een vijftigtal wakkere schutters in dienzelfden greppel in hinderlaag zaten. Hij, die naar hen toeliep, was de bevelhebber.

„Is dit de ingang van den geheimen doorloop naar 't kasteel?” vroeg hij.

Arnout antwoordde bevestigend, „en”, voegde hij er bij, „'t zal u wel bekend zijn, dat de Jonkvrouw van Mechelen en de kapelaan van Breukelen daar opgesloten zaten. Welnu, hier zijn ze.”

„Dan behoeven we niets meer te ontzien. Mannen, staat op!” beval de aanvoerder. „Is de Zwarte ook daarbinnen?” vroeg hij Arnout.

„Nee”, antwoordde de priester, „hij is na den middag uitgereden.”

De aanvoerder van de schutters stiet een verwensching uit.

„Bovendien komt ge te laat om de manschappen in 't slot gevangen te nemen,” zei Arnout. „Ze zijn er zeer zeker reeds uit. Men heeft dit slot verlaten, evenals de andere versterkingen, zooals ge zeker reeds ondervonden hebt. Doch breng ons bij Brederode en Van Lijnden. Waar zijn ze?”

„De lafaards!” siste de bevelhebber stampvoetend. „Als ge dezen greppel volgt,” sprak hij, „zijt ge binnen tien minuten bij de plaats, waar Brederode kampeert.”

Arnout wenkte nu de andere drie en samen gingen ze in den greppel, terwijl de dappere bevelhebber van de schutters zijn volk de opening van de gang wees, waarin allen, zoo snel mogelijk, één voor een verdwenen.

HOOFDSTUK XXIV.

WAARIN O. A. EEN OUD BEKENDE
OPTREEDT.

Ten Zuiden en ten Westen van 't volkrijke dorp Hoogwoud, op de grenzen van Kennemerland en Drechterland, liep in oude tijden een meer van ruim een uur wijd. Het vormde de verbinding tusschen de Noordzee en de groote watervlakte, die voorheen hoofdzakelijk den Heer-Hugowaard bedekte. Op de breede Schermer, die weer op dat meer volgde, hadden de wateren van de zee weinig of geen invloed. Wel daalde en rees 't water er nog met eb en vloed, maar niet zooveel, dat dit invloed kon hebben op de sterkte van het ijs. Anders was dit echter op 't meer ten Zuiden van Hoogwoud, waarop de hoofdmacht van de West-Friezen haar doodvijand afwachtte. Hooge rietbosschen wisselden daar af met 't lage struikgewas van de eilandjes en vooruitstekende landtongen, en boden den dapperen en ruwen bewoners van dit merenland schuilplaatsen, van waar ze den Hollanders op 't onverwachtst konden overvallen.

Zouden de Hollanders 't echter wagen hier te komen? Zou 't hun niet bekend zijn, dat de gedurige wrijving van 't zeewater tegen den benedenkant van 't ijs, dat in verband met den ongelijken loop van den bodem hier en daar draaikolken veroorzaakte, den ijsvloer geheel onbetrouwbaar maakte? Was Willem II in de gelegenheid geweest zich een weg af te bakenen tusschen al de onbetrouwbare plekken, en zou hij zich niet van dien weg laten afleiden? Of zou de Koning met al die zaken geen rekening houden en, op 't verslag van zijn verspieters afgaande, maar doorhollen, alsof 't ijs overal even betrouwbaar was? Dan toch zou hij

zich in elk geval nog hoeden voor de rietbosschen, want de kleinste knaap in Drechterland wist, dat ijs als dit was, 't bij de rietbosschen niet houden kon.

Zeër zeker gingen deze en dergelijke vragen om in 't hoofd van de mannen, die in den nacht, waarin de gebeurtenissen, in de vorige hoofdstukken verhaald, plaats grepen, langzaam naast elkaar heen en weër liepen op 't ijs, ongeveer een half uur ten Westen van Hoogwoud.

Een van hen was de reusachtige Alewijn. De andere had een middelmatige lengte en was zoo dicht, in zijn kostbaren, met bont gevoerden mantel gewikkeld, dat 't zelfs onmogelijk was om een tipje van zijn neus gewaar te worden.

„Wie is dat?” vroegen huiverend een paar West-Friezen, die op eenigen afstand achter de rietbosschen en in haast opgeslagen windschermen beschutting zochten tegen de snerpende kou. Nu en dan keken ze eens uit, en meer dan een van hen voelde zijn hart sneller kloppen, wanneer de punten van de breede kap, die de onbekende over 't hoofd geslagen had, zichtbaar werden in 't bleeke maanlicht. Hun opperhoofd had meer dan menselijke kracht en men vertelde zelfs, dat hij ook meer wist, dan een mensch geoorloofd was. Dat hij die wetenschap te danken had aan den Vorst der duisternis stond bij hen, die 't rond vertelden, vast, en op een oogenblik als dit zou 't zeker niet te onpas komen, als de Booze hielp. In elk geval 't zou dwaas zijn om aangeboden steun thans af te slaan, nu alle krachten moesten ingespannen worden.

Zoo dacht menig ruw en onwetend krijger, die de twee gestalten daar zag heen en weër gaan, totdat ze plotseeling beiden waren verdwenen.

De aanvoerder van de West-Friezen

was met zijn bezoeker achter een windscherm gegaan. Daar gingen ze thans naast elkaar zitten.

„Ge hebt dus stellige berichten?” vroeg Alewijn.

„Ze zijn onvervalscht,” antwoordde de onbekende met een spotachtig glimlachje. „Morgen met 't aanbreken van den dag komen ze, zonder twijfel.”

„Welnu, we zullen die Hollanders en Zeeuwen ontvangen, zooals 't behoort, ten minste als ze 't wagen hier te komen,” zei Alewijn op vasten toon.

„En den Koning, hoe zult ge hem ontvangen?” vroeg de onbekende fluis-terend.

„Hoor eens,” zei Alewijn, „ik kan niet gelooven, dat de Koning morgen reeds komt. Hij zal waarschijnlijk een paar duizend man lichte troepen vooruit zenden. Nu de vorst opnieuw hevig is ingevallen zal hij zoo dwaas niet zijn met zijn ridders hier te komen.”

„'t Is waar,” hernam de onbekende meesmuilend, „zijn ware vrienden hebben 't hem afgeraden, maar de andere vrienden oefenen ook veel invloed uit op zijn licht ontvlambaar gemoed, vooral wanneer hun raad met zijn innigste verlangen strookt.”

„Ik verafschuw dergelijke praktijken,” zei de Fries, die door den toon van den onbekende reeds onaangenaam getroffen werd, „ik zal Willem met een vrij geweten in 't open veld bekampen. Maar dagelijks met hem om te gaan, vriendschap te huichelen, en hem dan, onder den schijn van ridderlijken raad te geven, in 't verderf te storten, dat noem ik duivelsch. En deze heeren heeft hij met weldaden omringd.”

„Juist, hij overlaadt ieder met weldaden. Daar wringt de schoen. Dat deed hij 't Sticht, dat deed hij Utrecht. Maar iedere weldaad is een snoer geworden, waarmee hij ons vaster aan zijn zetel bond. In de bijeenkomst te

Breukelen heb ik 't reeds gezegd: hij moet verdwijnen, want West-Friesland en 't Sticht gaan beide om zeep. En wat gebeurt er nu: zijn broer Floris trekt reeds tegen Utrecht op en hij veroverd West-Friesland, zoodat wij geen plaats meer vinden voor 't hol van onzen voet en straks naar 't buitenland moeten uitwijken, als we niet aan de galg willen bengelen.”

„'t Spijt me geducht, dat we niets afwisten van den tocht, dien hij verleden Vrijdag met een paar van zijn vrienden op de Schermer ondernomen heeft om 't ijs te beproeven. We hadden hem gemakkelijk kunnen gevangen nemen.”

„En als u dat misschien gelukt was, wat dan?”

„Dan hadden we hem laten beloven wat we wilden, want hij kan, zonder zijn ambt als Roomsche-Koning in gevaar te brengen, niet lang in gevangenschap doorbrengen.”

„En dan?”

„Dan hadden we hem losgelaten.”

„Hoe, en dat zegt gij, die hem te Utrecht wildet dooden.”

„Ja, dat wilde ik, maar ik heb sedert ingezien, dat hij, die mij tot die wandaad heeft aangespoord, mij op zeer gruwelijk spoor heeft geleid. Hij heeft de slechtste hartstochten in mij aangeblazen en levendiger gemaakt, om zijn doel door mij te bereiken namelijk: een vredebreuk tusschen den Koning en 't Sticht. Wat ik daar gedaan heb, was een sluipmoord, priester, en ik heb daar berouw over.”

De onbekende begon hard op te lachen, en wreef zich met kracht in de handen. „Wat,” zei hij spottend, „sedert wanneer spreekt de wilde Alewijn van gruwelen en berouw?”

„We zullen niet veel woorden verspillen”, antwoordde de Fries ernstig en min of meer korzelig. „Als uw godsdienst iets meer ware geweest dan eigen-

belang, eerzucht en huichelarij, dan hadt ge mij moeten afhouden van den moord, waartoe ge me aangezet hebt en mij op 't slechte van mijn goddeloozen goedstoestand moeten wijzen. De priester van Breukelen heeft mij zeer duidelijk uit de Heilige Schriften aangetoond, dat ik niet aan de uitspattingen van mijn driften mag toegeven, maar ze in Gods kracht moet bestrijden. Dat was juist de strijd tusschen zonde en genade, zei hij. En gij . . . een van de hoogste geestelijken in 't Bisdom, gij vuurdet mij aan om te haten."

"Uw kapelaan is een ketter," zei de onbekende (die werkelijk niemand anders was dan Engbert van Mannheim) bedaard. „Hij ontsiert de kerk van Christus door Maria en de andere heiligen de schuldige vereering te onthouden. Zoodra ik de gelegenheid krijg, zal ik hem aanklagen."

"Hm", zei Alewijn ontroerd, „dat kunt ge doen, maar dat belet mij niet om te zeggen dat, als zijn leer kettersch is, de uwe, op zijn zachtst genomen, duivelsch moet heeten. En als ik rechter was, dan zou ik dien eenvoudigen, oprechten, kundigen man, die beter is dan honderd bisschoppen, honderd kapittelheeren en honderd pausen samen, met eerbewijzen overladen, terwijl ik u het hoofd voorts geheel kaal zou doen scheren en u onder mijn lijfeigenen een plaatsje zou beschikken."

Engbert van Mannheim grinnikte.

"Zoo zouden de zaken al heel slecht loopen, mijn waarde," sprak hij. „'t Gaat waarlijk in de wereld heel anders toe, dan gij u voorstelt. Gij kondt bijvoorbeeld best gelijk hebben. De kapelaan zou, altijd van zekere zijde bezien, beter kunnen zijn dan de personen van paus en bisschop samen, en toch zou de noodzakelijkheid heel goed kunnen gebieden om hem den vuurdood te doen ondergaan. Gij leeken hebt geheel verkeerde

gedachten over de zaken en de ambten van Kerk en Staat en meent dat deze even gemakkelijk kunnen begrepen worden als 't slechten van een kasteel. Maar, niet meer hierover. De tijd is te kostbaar, dan dat we dien met nutteloos woordenspel zouden verdoen. Wat is uw plan op morgen. Ik dien dat te weten, want de bevelhebber van de Stichtsche hulpbenden wacht op mijn terugkomst, voor hij iets van belang kan ondernemen. Zult ge den verwatene te Vronen zoeken?"

"Wij zullen den Koning hier afwachten," antwoordde de Fries.

"Hier? Maar zijt ge wel zeker van uw zaak? Hij heeft zijn vijanden meer dan eens verrassingen bereid."

"Dezen keer verrassen wij hem," zei Alewijn. Wij hebben hem in de meening gebracht, dat 't ijs overal sterk is. Hij mag aangezet zijn door zijn zoogenaamde vrienden, ik geloof dat hij zich daardoor evenmin zal laten leiden, als door zijn ware. Als hij zelf komt, en gij weet dat zeker, wordt ons plan heel eenvoudig daardoor niet veranderd. Ik ken Willem II wel zoo goed, dat ik weet wat hij, in geval hij zelf meegaat, doen zal. Als hij eenmaal het vaste ijs van de Wormer onder zich heeft, laat hij zich door niets en niemand meer terughouden. Dan stormt hij voort. Er zijn tien kansen tegen een, dat hij, met eenige getrouwen, als een tweede Richard Leeuwenhart, zijn leger ver vooruit rent. Wij hebben overal posten uitgezet, die op hun tijd het hazenpad zullen weten te kiezen.

"De snelle vorderingen van Brederode en Van Lijnden, waarvan hij de eerste tijdingen ontvangt, zonder dat hij later gewaar wordt, waaraan ze zijn toe te schrijven, zullen hem in zijn overmoed versterken. Hij zal dóór rennen tot hij onze groote benden, alhier, in 't oog krijgt en Hoogwoud vlak voor zich ziet

liggen. Dan is hij niet meer te stuiten door de zijnen. Wij nemen hem door overmacht gevangen en laten hem niet los, vóór hij zijn troepen bevolen heeft terug te trekken, onze vrijheden bevestigt en een groot losgeld toegezegd heeft. Ziedaar mijn onderstellingen op dit oogenblik en na 't geen gij mij meegedeeld hebt."

"Maar ge zult hem niet loslaten!" riep Engbert woedend. "Ge zult hem versmoren in 't moeras, den waanzinnige!"

"Ik begrijp niet waarom gij, zelfs zonder dat ge een persoonlijke veete tegen hem hebt, hem zoo heftig kunt haten en zoo vurig zijn dood kunt begeeren."

"Welnu, luister dan, bekrompen, onverstandig, dwaas mensch. Fries! Luister. Als Willem er niet meer is, kan zijn leger hem niet meer volgen. Zijn ridders zijn bijna allen afkeerig van dezen strijd; het volk, dat hen volgt, verjaagt ge gemakkelijk, en insteê dat 't Hollandsche leger een inval in West-Friesland doet, verovert gij Kennemerland, (dat u rechtens toekomt) tot Haarlem toe, en vestigt u daar voor goed. Maar genoeg. Over een paar uren wordt 't licht. De wind gaat liggen. Straks, voor den middag nog, zult ge den ervijand hier hebben om uw landen te vertrappen, uw vrouwen en kinderen te vermoorden, om uw huizen in brand te steken, en u in den gloed te braden. Vaarwel tot zoolang. We zien elkaar over eenige uren terug!"

Onder 't uitspreken van deze woorden was de onbekende opgestaan, en in de schemering snel verdwenen. De zwarte Alewijn scheen echter geen haast te hebben. Nog een langen tijd bleef hij zitten, in nadenken verzonken. Reeds werden in het Oosten de eerste stralen van de zon zichtbaar, toen hij langzaam oprees.

"We hebben een groote kans," sprak hij halffluid, „van de ridders bereikt de helft deze plaats niet en verder dan tot hier hebben ze niet kunnen boren."

't Was nu geheel stil geworden. Achter den aanvoerder klonk het gerinkel van de halve pieken en de strijdbijlen, die bij 't hanteeren de metalen platen van de wapenrokken raakten.

Plotseling trilde de fijne winterlucht bijna onmerkbaar door een nieuw geluid. De groote Fries stond onbeweeglijk en luisterde. Opnieuw trof dezelfde klank zijn oor, maar nu dichter bij. 't Was een horenstoot, die twee tellen later in zijn nabijheid herhaald werd.

Nu ontstond er op eens meer beweging in 't kamp. Men hoorde luid wapengekletter, commando's klonken overal tusschen 't geratel van wielen en 't gehinnik van paarden door. De West-Friezen schaarden zich onder 't bevel van hun oversten en waren binnen een halfuur gereed tot den slag. Toen zag men in alle richtingen boden te paard over de ijsvlakte draven.

't Bleek duidelijk, dat de aanvoerder zijn taak had verstaan en tot nu toe had volbracht. De tucht onder deze voorheen ordelooze benden was zoo goed, dat zijn bevelen zonder hem volmaakt werden uitgevoerd.

Alewijn zag dit alles een oogenblik aan. Toen scheen zijn borst te zwellen, zijn reuzengestalte zette zich uit. Hij gespte de strijdbijl los, die aan zijn zijde hing en zwaaide die boven zijn hoofd. En met den uitroep:

Waert op de fruntering;

De viand ist da!

ijlde hij naar 't kamp.

(Wordt vervolgd.)

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg van blz. 585).

HOOFDSTUK XXV.

DAT MINDER AANGENAME ONTMOETINGEN VAN DEN ONBEKENDE BEVAT.

Toen Engbert van Mannheim, nadat hij Alewijn verlaten had, ongeveer tien minuten in westelijke richting over 't ijs voortgegaan was, bereikte hij een eiland. Hij week schuins in zuidelijke richting af, om 't struikgewas te ontwijken dat er groeide, toen hij plotseling eenig geritsel vernam in de doode takken. Hij zou zich omwenden om naar de oorzaak van dit geluid te zien, maar nog voor hij stil kon staan, voelde hij zich reeds door een paar stevige vuisten van achteren aangegrepen en werd hem tegelijk een samengerolde doek in den mond geduwd. Twee kerels bogen zich over hem heen.

„De papieren, Evert!” zei de man, die hem van achteren nog altijd vasthield, snel. „Doorzoek zijn kleeren; ik zal zijn armen vasthouden.”

De aanvaller, die met den naam Evert was aangesproken, begon Engberts mantel los te haken en te doorzoeken. Dit laatste gelukte echter niet dadelijk, want de aangevallene was intusschen tot zich zelf gekomen en wendde wanhopige pogingen aan om los te komen.

„Smijt hem voorover, Seerp!” riep Evert. „De schelm trapt als een oude knol!”

„Je moeite zal je weinig baten, manneke,” zei Seerp. „Opgepast, daar lig je, en als je nu nog een lid van je vinger durft verroeren, zullen je schouderbladen kennis maken met mijn kolf.”

„Ik ben al klaar,” zei Evert.

„Heb je nauwkeurig gezocht? De fielt heeft meer dan één zak in zijn wollen lap,” riep Seerp.

„Er is niet meer,” was 't antwoord. „Sta op, schelm! we zullen je op een paard zetten, maar wee, als je tracht te ontkomen.”

De beide aanvallers namen Engbert nu tusschen zich in en liepen zoo een honderd schreden het boschje in. Daar stonden twee paarden. De gevangene werd genoodzaakt op te stijgen, Seerp zette zich achter hem en Evert beklom 't andere paard.

„Als je belooft rustig te zitten”, snauwde Seerp hem toe, „zullen we je armen en beenen los laten hangen, zoo niet, dan binden we je met de beenen om den hals van 't paard en laten je zoo rondslingeren.”

De gevangene scheen de houding, door Seerp bedoeld, niet verkieslijk te

achten. Hij hield zich rustig en nu ging het voort in wilden galop.

Nadat de ruiters zoo een half uur hadden doorgereden, stonden ze plotseling voor een kamp. In 't maanlicht kon men duidelijk zien, dat er een groot aantal tenten in 't rond geplaatst waren. In 't midden verrees een soort van houten gebouwtje, dat in der haast uit ruwe planken scheen te zijn opgetimmerd. Voor dit gebouw stond een lange staak waaraan van boven een groote vlag in breede plooiën uitwapperde. Een wapenknecht hield beneden de wacht en scheen uit een lichte sluimer op te schrikken, toen de beide paarden vlak voor de tent stilhielden.

„Stijg af!” commandeerde Seerp den gevangene, terwijl hij en zijn makker van 't paard sprongen.

Op dit oogenblik trad uit den schaduwkant een man te voorschijn.

„Hebt ge hem, Seerp Gerbens?” vroeg hij.

„Geknipt, heer Hugo,” was 't antwoord. „Hij liep ons, als 't ware in de armen.”

„Goed zoo, de Koning wacht. Waar zijn de papieren?”

„Hier zijn ze, Heer,” antwoordde Evert, terwijl hij heer Hugo van Egmond een bundeltje overreikte.

„Aha, flink opgepast. Daar heb je al vast wat vooruit. Blijft beiden voor de tent wachten. 't Kan zijn, dat de Koning je nog gebruiken wil. En nu, jij schelm, vooruit!”

Bij deze woorden greep Egmond den gevangene, die door Seerp vastgehouden en van zijn prop bevrijd was, bij den schouder en duwde hem 't houten gebouwtje binnen.

Daar zat Willem II, in een wijden, met bont gevoerden mantel gehuld bij een knappend vuur. Een paar helder brandende lampen hingen van het dak naar beneden. Toen heer Hugo met

den gevangene binnenkwam, zag de Koning een oogenblik naar den ingang en de ridder stond even ontzet, want er lichtte een gloed uit Willems oogen, dien hij daarin nog nooit had opgemerkt. Hij herstelde zich echter spoedig en sprak kort maar beleefd, terwijl hij Engbert voortleidde naar 't midden van de tent: „Hier is de man, dien uw Hoogheid wenschte te ondervragen.”

De gevangene liet zich gewillig meevoeren. Hij stond nu voor Willems zetel met gebogen hoofd, en hangende schouders. Zijn beenen trilden en zijn gelaat, anders zeer regelmatig gevormd, stond aaklig verwrongen. 't Angstzweet parelde hem langs 't voorhoofd.

De Koning had zijn zelfbeheersching naar 't scheen terug gekregen. Hij zag een oogenblik naar den gevangene en keek toen heel gewoon zijn boezemvriend aan. Daarop vroeg hij: Is deze nietige lafaard de man, die de West-Friezen den hoofdman bezorgde, welke hen tot een zoo geduchten vijand gemaakt heeft?

Heer Hugo knikte.

„Hij is dus ook dezelfde, die hun den raad gaf om de Jonkvrouw van Mechelen te ontvoeren en die hen in de uitvoering van hun plan geholpen heeft; die briefwisseling houdt met sommige edelen aan ons hof en die den Bisschop als zijn kwaden engel heeft aangepord om ons op allerlei wijze te honen! Dezelfde, die wist te bewerken, dat Hendrik reeds in vredes-tijd benden deed werven om ons te bekampen.”

„'t Is dezelfde, heer Koning”, antwoordde Egmond met een buiging. „We hebben sedert veertien dagen zijn gangen doen nagaan. Zooeven is hij in de val geloopen. Ik herken hem zeer goed. Hij was te Breukelen samen met de gezanten van de West-Friezen,

waar hij in naam van Hendrik, een verbond met hen sloot."

"Ik kon niet anders," stamelde de gevangene, „de Bisschop had mij in zijn macht."

Willem barstte in een luiden schaterlach uit. Er was iets onaangenaams in dien lach. Hij klonk schril en brak kort af. Was 't toorn? Was het een nawerking van sombere gedachten?

„Voorwaar!" riep de Koning uit, „de vos verliest wel zijn haren, maar zijn listen niet. Zeg . . . de Bisschop had je zeker een hoeve beloofd met de manse als je de onderhandeling met onze doodvijanden tot een goed einde bracht? Zóó had de Bisschop den geldwolf in zijn macht! Neen, Engbert van Mannheim, ge bedriegt ons niet meer," ging hij schijnbaar kalm voort. Door inwendige ontroering bleef zijn stem echter heesch. „Eens was er een tijd, toen we hem ons volle vertrouwen schonken Hugo. Twee jaren na onze kroning bezat hij 't nog, maar sedert verliet hij ons. Gij hebt hem in die dagen niet gekend." Weer lichtte een oogenblik die vreemde gloed in Willems oogen. „De aartsbisschop van Trier had hem ons aanbevolen als een wijs man, in staatszaken doorkneed, bij onderhandelingen onbetaalbaar. Wij zelfs droegen hem vaak, na afloop van de raadsvergadering, een geheime zending op en lichtten hem voortdurend in over onze heimelijke plannen. Zeg eens, Engbert van Mannheim, weet gij, wie reeds spoedig die kennis tegen ons gebruikt heeft? Weet gij, wie reeds in 't eerste jaar onze geheime gedachten heeft overgebriefd aan Koenraad van Zwaben?"

Een koude rilling gleed den gevangene door de leden. De toon van Willems stem verried een gevaarlijke gemoedsstemming voor hem, die ze opgewekt had.

„De vertrouwde van twee koningen,

ha, ha!" lachte Willem zenuwachtig, terwijl hij dichter bij de tafel schikte, de volle kin met de rechterhand omvatte, en den gevangene doordringend aankeek. „Het goud der Hohenstaufen en van Holland had denzelfden klank. Spreek, ellendige! Heb je, als een vuige Judas, je heer verraden, ja of neen! Verkoopen kon je hem niet, maar heb je hem ook verraden?"

Willems regelmatige gelaatstrekken waren gezwollen, de aderen van voorhoofd en slapen stonden gespannen. Zijn gelaat leek, bij 't flikkerende haardvuur, geheel verwrongen.

Heer Hugo liep op hem toe. „Mijn koning," sprak hij.

„Laat mij, Hugo," ging Willem kalmer voort. „Deze verrader leefde van ons goud, maar met een hart vol wangunst. 't Waren echter niet in de eerste plaats onze schatten, die hij begeerde. Neen, hij was afgunstig op ons verstand en doorzicht. Hij kon 't ons niet vergeven, dat wij, zoo jong, reeds in staat bleken te zijn om maatregelen te bedenken en te doen uitvoeren, die hij niet bedacht had. Hij hield zich voortdurend bezig zijn eigen gaven met de onze te vergelijken. Een verregaande ijverzucht verteerde hem tengevolge daarvan, en deed er hem vermaak in scheppen, ons, waar hij kon, schaakmat te zetten. Zoo werd hij onze vijand. Zoo kwam hij er eindelijk toe ons met een doodelijken haat te haten, en openlijk en in 't verborgen als onze belager op te treden. Laat de mannen binnenkomen, die hem gevangen hebben."

Heer Hugo liep naar den ingang en bracht de beide ruiters binnen. Willem beantwoordde de vrij linksche buiging, waarmee ze hem begroetten dezen keer niet, maar vroeg onmiddellijk: „Wat deed deze man in 't kamp van de West-Friezen?"

„Hij heeft met Alewijn den Fries gesproken, heer Koning,” antwoordde Seerp. „We hebben niet alles kunnen afluisteren, wat ze zeiden, maar dit weten we, dat hij getracht heeft den Frieschen aanvoerder over te halen om uw Hoogheid te dooden als u hem in handen viel.”

„En wat zei de wilde aanvoerder?”

„Voor zoover wij konden hooren, wierp hij dit denkbeeld verre van zich. Hij stelde zich echter voor uw Hoogheid gevangen te nemen.”

„Voorwaar een goed denkbeeld,” zei Willem, in een gullen lach uitbarstend. Dit voornemen van den Fries scheen hem opeens in een goeden luim te brengen. „Hij zou ons daar een leelijke kool kunnen stoven,” ging de Koning voort. „Maar hoe is die Fries zoo in eens veranderd? Als wij ons wel herinneren, was hij 't toch, die ons te Utrecht met den steen wierp?”

„Juist, heer Koning,” hervatte Seerp, „over die bekeering twistten hij en deze verrader. Deze man achtte het juist gruwelijk, dat Alewijn zich bekeerd had. Hij zei 't paste een christen om haat en wraak aan te kweken bij zich zelf en bij anderen.”

„Juist zoo, jawel,” zei Willem grinnekend. „Hm, dat soort van plichtsgevoel treft men wel eens vaker aan onder de hooge geestelijken.” Daarop keerde hij zich ernstig tot den gevangene, en sprak: „Je hebt dus majestiteitsschennis en hoogverraad gepleegd, door een oproerling aan te zetten tot koningsmoord. Op deze misdaden staat de straf van het vierendeelen.”

„Genade!” jammerde Engbert van Mannheim, terwijl hij zich voorover op den grond wierp.

„Is dat 't eenige woord, dat je op dit oogenblik weet uit te spreken!” zei Willem heftig en op minachtenden toon. „Heb je niets tot je verontschul-

diging in te brengen. Antwoord me: wat heeft je bewogen tot die vervloekte ijverzucht, die de aanleiding was tot het plegen van zulk een gruwelijk verraad?”

HOOFDSTUK XXVI.

WAARIN WILLEM II ZIJN LAATSTE BEVELEN GEEFT.

De ongelukkige antwoordde niet. Hij kroop thans voor 's Konings voeten heen en weêr en kermde maar al door: „Genade, heer Koning, genade!”

„Kun je 't je denken, Heer Hugo, wat eigenlijk de oorzaak, de grond tot zoo groote ijverzucht geweest is?” vroeg Willem, zich tot Egmond wendend. „Ik verzeker je, dat wij hem niets misdaan hadden, want wij hadden hem, noch iemand van zijn geslacht ooit hooren noemen.”

„'t Was nijd, uw Hoogheid,” antwoordde heer Hugo. „Maar me dunkt, we behoeven niet langer te spreken. Er zijn gemakkelijk vier paarden bij elkaar te krijgen. Deze schelm heeft zijn straf dubbel en dwars verdiend.”

De ongelukkige slaakte bij 't hooren van deze woorden, een rauwen kreet, en begon luid te roepen: „O, Willem van Holland is groot, groot, groot!” Hij was half krankzinnig van angst en maakte de wonderlijkste buigingen en kronkelingen voor Willems voeten.

„Neen, Hugo,” zei de Koning, thans op vasten, kalmen toon, terwijl hij de oogen op zijn voormaligen dienaar gevestigd hield, „dát was de grond van zijn ijverzucht niet. Neen, de voornaamste grond van zijn verraderlijke streken lag veel dieper en was zeer merkwaardig. Wij en hij stemden van den beginne af aan zeer sterk overeen in de meeste gaven en talenten, ja zelfs in de wijze,

waarop wij ze gebruikten. 't Was onze gelijkheid van aanleg bij verschil van karakter. Hij miste de heerlijke gave van ridderlijkheid. Hij miste 't talent om zich met hart en ziel, zonder bijoogmerk, te geven aan de zaak, die hij diende. Hij kon nimmer zich zelf verliezen. 't Was hem onmogelijk zich te geven aan onze zaak en zich te buigen onder ons oppergezag. En om zich vrij te houden van den invloed, dien wij daardoor op hem uitoefenden, gebruikte hij zijn machtigen aanleg voor de staatkunde in dienst van zijn aangeboren valsheid, waardoor hij een meester werd in 't intrigeeren. Deze kunsten eenmaal tegen ons in 't werk gesteld, voerden hem hoe langer hoe verder. Zoo kwam hij er toe, voor hij 't wellicht zelf wilde, en zoo 't heette, in 't belang van zijn nieuwe vrienden, om ons uit den weg te willen ruimen. Hij achtte zich onzen gelijke, en wij waren ook werkelijk in de meeste opzichten gelijk hij. Daarom moesten wij verdwijnen volgens zijn oordeel. Wij hebben van onzen kant met 't zelfde verlangen ten opzichte van hem te kampen gehad. Maar zijn goddeloos karakter, door het toegeven aan, en het kweken van zijn booze hartstochten tot 't toppunt van boosheid bedorven, heeft hem tot een duivel gemaakt, terwijl wij, door Gods genade, onze persoonlijke wraakzucht hebben overwonnen en dezen man 't kwaad dat hij ons heeft gedaan thans vergeven."

"Hoe," sprak Hugo, die op Willems redeneering niet voldoende gelet had, maar de laatste uitdrukking des te beter begreep, „hoe, zal deze schelm niet terechtgesteld worden?"

"Nee," antwoordde Willem, „wij schenken hem 't leven. We willen hem echter voortaan onschadelijk houden en staan hem een proeftijd toe. Als hij dien goed dóórmaakt, nemen we hem

opnieuw in onzen Raad. En wacht eens, Hugo, daar schiet ons iets te binnen. Was hij 't niet, die de dreigende profetie uitsprak, toen we in den tuin van den Bisschop wandelden? Dan is hij niet alleen op de hoogte met de plannen van den Bisschop, maar dan hebben we ook al de draden in handen van de samenzwering aan ons hof."

"De fielt had een bundel papieren bij zich," zei Hugo, niet weinig ontsticht over 't voor hem wondere gedrag van den vorst. „Wellicht zal uw Hoogheid daardoor met de zaak op de hoogte kunnen komen."

"Thans niet, Hugo. Hoor eens: God en St. George waren met ons, toen we dezen man gevangen namen. Breng hem en zijn papieren naar den Torenburcht. Daar hopen we hem, over een paar dagen, voor ons te doen verschijnen. En nu, mijn Hugo, geef bevel dat men zich gereed houde, en zorg tegelijk, dat mijn hengst geharnast wordt. Kom echter spoedig terug. Wij zullen elkander in 't harnas gespen."

"Uw Hoogheid vergun mij op te merken, dat 't wellicht beter is 't paard zonder harnas te berijden. De..."

"Gekheid, Egmond. De West-Friezen werpen hun halve pieken zeer handig en juist. Ze zouden onzen edelen Leo doorboren, en wij zouden hulpeloos staan te midden van die drommen dorpers. Nee, mijn waarde, één geharnast ruiter is, te midden van dit voetvolk onverwinbaar, één ridder te voet zou tusschen die bewegelijke benden verloren zijn. Ga nu, maar zeg, is er verder geen bericht van Brederode?"

"De laatste tijding is Uw Hoogheid gemeld: de stroopers weken steeds en lieten de sterkten in onze handen."

"Dus niets van de Jonkvrouw van Mechelen?"

"Niets, Uw Hoogheid."

Willem wenkte tot afscheid en Eg-

mond vertrok met Seerp en Evert, die den gevangene tusschen zich in deden gaan.

Nauwelijks was 't geluid van hun voetstappen op den bevroren grond tusschen 't geroezemoes van wapengekletter en trompetgeklank verloren gegaan of er ontstond opnieuw gerucht aan den ingang van de tent. De Koning, die in zenuwachtig opgewonden stemming voor 't vuur heen en weer liep, bleef staan en wendde 't gelaat naar de deur. Bernulf kwam binnen.

„Wat nu?” vroeg Willem.

„Er is een bode uit Nijmegen, heer Koning”, zei de page.

„Aha, berichten van onze gemalin,” zei Willem vroolijk. „Laat hem binnenkomen.”

De bode scheen die woorden te hebben gehoord. Hij trad althans achter Bernulf langs in 't vertrek. Hij was een zwaar gewapend en geharnast ruiter. Zijn kuras verhinderde hem echter niet een diepe buiging te maken voor den vorst, terwijl hij dezen een verzegeld pakket overhandigde.

„'t Zegel van Holland”, zei Willem, naar een van de lampen gaande. „'t Is zooals ik gedacht heb.” Hij verbrak 't zegel.

„Hm”, zei hij, „je kunt gaan, vriend. Bernulf zorg voor hem. Zóó, zóó,” ging hij voort, „een pauselijke brêve ingesloten. Wacht eens Bernulf, laat vader Gozewijn komen om mij dit Latijn te verdietschen.”

Twee minuten later kwam de hofkapelaan binnen en achter hem Hugo van Egmond.

„Zie eens, vader,” zei de Koning, „wat we daar ontvangen. Meld ons slechts den korten inhoud van die brêve. We zullen er van avond meer op ons gemak op broeden.”

De kapelaan nam de brêve eerbiedig aan, ging er mee naar de andere lamp

en bleef een poos aandachtig 't geschrevene doorloopen. Toen hief hij 't hoofd op, en zei:

„De Heilige Vader meldt uw Hoogheid, dat haar zaken aan den Bovenrijn en in Italië zeer naar wensch vorderen. Hij verklaart zich bereid uw Hoogheid zoo spoedig mogelijk te kronen en noodigt haar uit om met Paschen te Rome te komen.”

„Wij hopen daar te verschijnen met Gods hulp”, zei Willem, zich tot zijn boezemvriend wendend. „Maar,” ging hij voort, „wat zie je somber. Is er iets gebeurd?”

„Niets anders, uw Hoogheid, dan dat er onder de Zeeuwsche benden oproer dreigt. Ze weigeren uit te trekken en zeggen, dat de zee nog nimmer sterk genoeg geweest is, om een leger te kunnen dragen.”

„Ze liegen!” riep de koning heftig. „Maar we zullen ze vinden, de lafaards. We kunnen met onze eigene en de Deutsche troepen hen desnoods nog verpletteren, voor we de West-Friezen te lijf gaan.”

„Ik vrees dat ook de andere manschappen reeds aangestoken zijn. Ik hoorde, dat ze mopperen en weet, dat ze denken als de Zeeuwen.”

„Nu, gedachten zijn tolvrij. Als er anders niets is.”

„Zoo even kwam er een knaap, die meldde, dat er zich een troep West-Friezen tusschen ons en Brederode bevindt. Als dat waar is, zou 't zaak wezen, deze bende eerst te verslaan.”

„Malligheid, Hugo,” zei de Koning. „Geloof maar, dat 't een loos gerucht is.”

„Maar 't wegblijven van boden dan, heer Koning.”

„Bredero en Van Lijnden hebben geen tijd om boden te zenden vanwege den snellen marsch, evenmin als wij dien straks zullen hebben. Maar hoe nu. Geef je den moed verloren?”

„Den moed heb ik nog nooit verloren,” antwoordde heer Hugo, „maar ik zou 't toch een bewijs van beleid en voorzichtigheid noemen, als uw Hoogheid den tocht nog minstens een dag uitstelde.”

„Opdat de muiterij zich zal uitbreiden, vooral als de saamgeraapte benden van den Bisschop ons straks in den rug vallen. Neen, Hugo, je bent weer zwartgallig. Zie eens, hier hebben we een brief van onze gemalin. Ze schrijft ons, laat eens kijken. De Koning liep met den geopenden brief naar 't licht. „Over twee dagen hoop ik op ons slot te Vlaardingen aan te komen. Floris is hersteld van de verkoudheid, die hij op de reis heeft opgedaan. Schrijf haar terug, vader, dat we haar, als God ons moed, beleid en voorzichtigheid geeft, bij haar aankomst te Vlaardingen hopen te verrassen met 't bericht van een schitterende zegepraal.”

De kapelaan boog en verwijderde zich.

Zoodra de geestelijke vertrokken was, ging Hugo vlak voor den Koning staan

en zag hem ernstig in 't gelaat. Hij had Willem meer dan eens van overijlde stappen teruggehouden door aanhoudend, vriendelijk en ernstig aandringen.

„Heer Koning,” sprak hij, zouden we niet, voor 't bevel tot oprukken uitgevoerd is, de gemeenschap tusschen ons en Brederode herstellen?”

„Ja, dat zullen we,” antwoordde Willem luchtig en zich vergenoegd in de handen wrijvend, te Hoogwoud zullen we ons met elkaar vereenigen en tegelijk de Westfriesche macht verpletteren. We hebben, voorwaar, wel voor grooter moeilijkheden en machtiger vijanden gestaan dan thans. Och geef me dat borstkuras eens aan. Zie zoo, thans ben jij onze schildknaap en straks zullen wij, als je 't toestaat, onze bekwaamheid in 't gespen eens toonen. En als je dan straks naast me op 't ijs draaft, dan durf ik te wedden, dat de frissche morgenwind al je muizenesten en naargeestige denkbeelden zal wegvagen.”

(Slot volgt)

BLADVULLING.

Merkwaardigheden.

In 't Britsche leger zijn 44.000 geheelonthouders.

Japan bestaat uit 100 groote of tamenlijk groote en 500 kleine eilanden, zoodat het wel terecht het „eilandenrijk” heet.

Die eilanden hebben te zamen een oppervlakte van 161.000 vierk. mijlen.

Op Cuba, een zeer vruchtbaar eiland, worden koolen geteeld van gemiddeld 10 kilo gewicht. Radijs heeft er slechts

veertien à achttien dagen noodig om te groeien. Graan wordt er driemaal in 't jaar geoogst.

In Abessinië is het rooken bij de wet verboden. Zelfs vreemdelingen moeten oppassen, dat zij niet in conflict komen met dit verbod.

Op de 1000 manschappen van het Russische leger is er slechts één in het bezit van een handdoek.

ENGBERT VAN MANNHEIM.

Verhaal uit de laatste levensdagen van Graaf Willem II van Holland.

DOOR

H. ALKEMA.

(Vervolg en slot van blz. 648.)

HOOFDSTUK XXVII.

WAARUIT BLIJKT, HOE GOD SOMS DEN
GEEST DER VORSTEN ALS
DRUIVEN AFSNIJDT.

Ongeveer acht jaren na de gebeurtenissen, in de vorige hoofdstukken medegedeeld, volgde een voetganger met bedaarden tred den landweg, die van Hoogwoud naar Medemblik voerde. De zon had haar hoogste punt nog lang niet bereikt en toch stond de reiziger reeds een oogenblik stil, om zich het lauwe zweet, dat van onder zijn zwaren hoed hem op 't voorhoofd liep, af te vegen en de frissche koelte, die uit het Noord-Westen blies, rondom zijn slapen te doen waaien.

Hij was nu nog ongeveer een half uur van 't doel van zijn reis verwijderd. Aan zijn rechterhand bevond zich een uitgestrekte grasvlakte, die aan den gezichteinder begrensd werd door den effen spiegel van een meer. Aan zijn linkerhand strekte zich, reeds sedert vijf minuten, een groote boomgaard uit. Door de openingen in de haag, waardoor deze boomgaard omringd werd, kon hij nu en dan een van die hofsteden zien, die in hun bouworde nog zoozeer herinnerden aan de Stinsen, zooals ze in

de beide gouwen werden aangetroffen.

Nadat de verhitte reiziger een oog geslagen had op de vruchtboomen en, in zich zelf, een vluchtige berekening gemaakt had van 't aantal appels, dat de naastbijzijnde boom beloofde te geven, zou hij zijn reis voortzetten, toen hij opeens met een heldere, doch zware stem achter de haag hoorde zeggen: „Als vader Leonard nog leefde, dan zou ik denken, dat hij op dit oogenblik niet ver van ons af is, Berwout.”

De wandelaar maakte een beweging, alsof hij hevig schrikte. Hij herstelde zich echter spoedig, en sprak: „Vader Leonard leeft nog en staat hier voor u, maar gij, wie zijt gij?”

Oogenblikkelijk rezen nu de gestalten van twee mannen omhoog. Een er van trok dadelijk de aandacht van den voetganger door haar lengte.

„Hoe,” zei hij, terwijl hij naar de haag stapte, „zijt gij Alewijn de Fries niet?”

„Kom binnen, waarde Vader,” zei Alewijn (want hij was het werkelijk), „kom binnen en verkwik u een poos onder mijn dak. Berwout, zeg terstond tegen de meid, dat ze de mee uit den kelder haalt en dat ze voor een persoon meer schafft.”

Terwijl Berwout heenging, liep Ale-

wijn zijn gast te gemoet naar den ingang van den hof.

„Dat noem ik een gelukkigen dag,” sprak hij, terwijl hij vader Leonard hartelijk de hand drukte. „Ik dank God met geheel mijn hart dat Hij mij 't voorrecht schenkt u nog eens levend te ontmoeten.”

„En mijn blijdschap is even groot als mijn verrassing,” antwoordde de geestelijke op opgewekten toon, een „ooggetuige had mij verzekerd, dat Alewijn de Fries in den strijd tegen de Hollanders gesneuveld was.”

„Hij had gelijk, in zoo verre, dat Alewijn daar werkelijk verdwenen is, waarde Vader. Ik ben als Ulbo Feikes uit den slag teruggekeerd.”

„Dat was dus uw eigenlijke naam! Maar vertel mij dan allereerst, of gij 't niet waart, die onzen goeden Koning hebt doen doodslaan in 't ijs, of hij een dolle hond ware,” zei Leonard, terwijl hij bij den ingang van 't erf bleef staan.

„Kom mee, Vader, kom mee in huis. Daar zal ik u veel vertellen, wat gij niet weet. Wat den moord op Willem II gepleegd aangaat, daaromtrent zal Berwout u 't beste kunnen inlichten,” antwoordde Ulbo Feikes op meegaanden toon. „Maar zeg eens, dat treft toch bijzonder samen, weet ge dat er thans in Medemblik een persoon verblijf houdt, over wien wij samen in dien tijd dikwijls spraken.”

„Je bedoelt Engbert van Mannheim. Ja, ik weet, dat hij in Medemblik is, om te trachten of hij 't graf van Willem II kan uitvinden.”

„En om een onderzoek in te stellen naar de oorzaak, waarom de tienden voor 't Sticht nog niet kwamen. Maar zie hier mijn woning. Neen Berwout, je hoeft niet naar 't vee te zien. Ga bij ons zitten, en schenk ons in. Je kunt voor je zelf ook een beker bijzetten.”

Nadat de drie mannen rondom de tafel waren gaan zitten en elkaâr heil toegedronken hadden, zette Ulbo Feikes zijn bokaal neer en sprak:

„Vertel ons nu toch eens, hoe gij den dans ontsprongen zijt. God heeft u zeker door een wonder gered, want anders begrijp ik niet, hoe ge kondt ontkomen uit dien kelder, waarin die onnoozele meier u had laten zitten, nadat hij 't kasteel in brand gestoken had.”

„Met uw verlof, Ulbo,” viel Berwout in, „'t staat me nog heel goed voor, hoe Nicolaas wel terdege aan den Vader en de Jonkvrouwe dacht, maar de vijand kwam ons zoo onverwacht op 't dak vallen, toen wij juist den brand er in hadden en naar den kelder zouden gaan, dat geen van ons den tijd vond om de gevangenen te redden. 't Was: vlucht, vlucht! want gij hadt bevolen, dat we geen tegenstand mochten bieden.”

„Recht zoo,” zei Ulbo. „Maar ik herhaal, dat hij den Vader vergeten had. Waarom wilde hij hem anders nog halen op 't laatste oogenblik?”

„Nu moet ik weer zeggen, dat de meier hen allen daar in den kelder een uur te voren nog gewaarschuwd had, dat ze zich klaar moesten maken, de een om mee te gaan, de ander om te hangen, en”

„Gekheid, Berwout,” zei Ulbo, ontevreden omdat zijn knecht hem telkens tegensprak, „je verwacht dit geval met een ander, dat twee dagen later voorviel. Maar hoe gij ontkomen zijt,” zoo ging hij voort zich tot vader Leonard wendend, „zooals ik zeg, dat is me nog een raadsel.”

„Heel eenvoudig,” antwoordde de geestelijke, „door een onderaardsche gang. Een schildknaap van heer Hugo van Egmond, die op last van den meier gevangen genomen was, werd met ons in den kelder opgesloten, waarin de

gang begon. En hij kende 't geheime middel om er in te komen."

"Ja," zei Berwout, „die gevangene staat mij nog voor. 't Was een knap jongman, zoowat vijf voet lang."

„Zwijg Berwout," zei Ulbo, „laat den Vader voortgaan."

Leonard verhaalde nu, hoe hij en zijn medegevangenen met Gods hulp 't gevaar ontkomen waren. De beide mannen luisterden aandachtig.

„En," vroeg Ulbo, toen de priester ophield, „zijn jelui toen met Brederode teruggekeerd naar Holland?"

„Ja," antwoordde Leonard, „wij allen, behalve de schildknaap. Hij is, naar alle waarschijnlijkheid, in den slag gebleven of gevangen genomen en door de West-Friezen verkocht. We hebben nimmer weêr iets van hem gehoord. Wij anderen zijn, zoodra de nederlaag van 's Konings leger en zijn dood ruchtbaar werden, naar Vlaardingen gegaan, waar de Koningin juist was aangekomen. Een paar weken later zijn we met haar naar Engeland vertrokken. De Jonkvrouw van Mechelen is daar getrouwd met een dapper edelman en heeft reeds twee kinderen. Wat de bijzonderheden van den strijd op dien vreeselijken dag betreft, daaromtrent zijn zooveel verschillende geruchten verspreid, dat we omtrent de waarheid steeds in 't onzekere bleven verkeeren."

„'t Was een schoone dag, Vader," zei Ulbo ernstig. „Ik kan er u veel van vertellen."

„En ik niet minder," viel Berwout in.

„'t Was een heerlijke dag," ging Ulbo voort, zonder zich voor ditmaal aan zijn knecht te storen. „'s Morgens om zeven uur hoorden we bij Hoogwoud op 't ijs 't sein, dat ons 't naderen van 's Konings heir aankondigde. Breede rijen van ruiters en groote hoopen voetknechten kwam opdagen uit de richting van Heemskerk, Vronen en Oud-

dorp. 't Was of ze ons arme land zouden vertreden. Maar ze deden 't niet, Vader. Toen ze 't ijs onder de hoeven van hun paarden hoorden kraken en breken, wist wie nog kon den terugweg te vinden. En Willems voetvolk, altijd gewoon op ruitery te steunen, keerde zich om en vlood. Maar velen kwamen niet ver. Wat zij ons dachten te doen, dat deden wij hen. De rook van de hoeven en sterkten steeg op van Alkmaar tot Leiden en onze mannen keerden terug met schatten van vee en geld: Zie, die koeien ginds. Herkent gij ze niet aan haar kleur als Hollanders. En die beide paarden, die daar met de koppen tegen elkaar bij 't hek staan, wel, ze marcheeren nog op 't geluid van de klaroenen, dat 't een lust is om te zien."

„Maar 't is soms ook mooi lastig," sprak Berwout. „Laatst had ik den zwarten hengst voor de eg, toen er toevallig een paar ridders voorbijreden, voorafgegaan door een trompetter. Sa, Hein, blaas lustig op, en laat dien knol eens dansen! riep de een. Nauwelijks hoorde de zwarte de muziek, of hij zette zich in postuur, trok zijn achterste pooten in, en begon met groote sprongen in de rechte-lijn over 't veld te hollen, juist als of hij op een tournoi geweest ware. De twee ridders hielden den buik vast van 't lachen, maar ik was danig verlegen en er mankeerde maar weinig aan of ik was onder de eg terecht gekomen."

„Ge hoort 't Vader," zei Ulbo, grinnkend van plezier, „'t beest kan nog gebruikt worden bij gelegenheid van een ridderspel, al zijn er bijkans acht jaren verlopen, sedert wij 't buit maakten. Ja, dat was een overwinning! De schrik drong door tot Delft toe. Geheel Holland vluchtte, alsof de Booze zelf in vollen aantocht was."

„Maar hun schrik ontstond toch meest

door de tijding, dat de Koning gedood was," merkte de geestelijke op.

"Dat zegt men," zei Berwout op minachtenden toon. „Ik houd 't er echter ook voor, dat de algemeene vlucht van 't koninklijk leger een gevolg was van de vrees voor 't ijs. Er was gemopper in 't leger. Ze verwenschten de waaghalzerij van den Koning van harte."

"Nee," sprak Ulbo gewichtig, terwijl hij zich voorover boog en den geestelijke op den schouder tikte, „er was verraad in 't spel."

"Nu ja, dat is 't oudepraatje," hernam Berwout lachende, „dat zei men al dadelijk, maar wie zal dat bewijzen?"

"Ik kan 't bewijzen," zei Ulbo. Hij stond op en ging naar een hoekkastje. Na eenig zoeken kwam hij met een kunstig besneden, vierkant kistje terug, sloot 't open, en haalde er een perkament uit, dat hij vader Leonard overreikte. „Dezen brief vonden wij bij Herbart van Zwaben," sprak hij.

"Oho, bij dien zoogenaamden ridder van 't Oversticht. Er was er immers nog zoo een. Heette hij niet Boudewijn?"

"Ja," zei Ulbo, „Boudewijn van Minden. Beiden zijn gesneuveld. Herbart viel door den pijl van een Kennemer, Boudewijn verdronk in een plas bij Haarlem."

De geestelijke zag 't geschrift vluchtig door. „In dit perkament wordt Benschkoop genoemd," zei hij. „Hij schijnt in verbinding te hebben gestaan met de West-Friezen."

"Ja," zei Ulbo, „dat heeft hij. Maar 't ergste voor Willem was, dat hij tweedracht en wankelmoedigheid onder Willems benden verwekte. Dat blijkt evenwel niet uit dit schrijven. Dat kunnen alleen ik en de gezant van den Bisschop, die zich te Medemblik bevindt, getuigen."

"Engbert van Mannheim heeft zeker een belangrijke rol gespeeld in de ge-

heele geschiedenis," zei vader Leonard.

"De hoofdrol," antwoordde Ulbo. „Hij is de aanstoker geweest van alle geschillen, die den Koning genoodzaakt hebben den strijd met 't Sticht te beginnen. Ook heeft hij aan den slag, waarin de Koning sneuvelde, minstens een even groot aandeel gehad, als ik. Op den morgen, waarop de strijd begon, kwam hij nog bij me."

"'t Was 's middags, Ulbo," merkte Berwout op.

"Nee, in den morgen," zei de Fries kortaf. „Hij vertelde me, dat koning Willem hem dien nacht had doen gevangen nemen en hem had onderzocht. Daarop was hij naar de Torenburcht, bij Alkmaar, gevoerd, maar onderweg met de hulp van een paar vrienden onder de edelen ontsnapt. Hij vertelde me ook dat de spotkoning, zooals hij Willem graag noemde, een bespottelijke toespraak tot hem gehouden, hem een plaats in zijn Raad toegezegd had en hem zoogenaamd al zijn kwaad vergeven had."

"Hm, hij heeft zich dien nacht als een lafaard en later als een schurk aangesteld," zei de geestelijke. „Mijn vriend, de hofkapelaan, heeft me daarvan iets meegedeeld. Ik heb hem meermalen zijn schandelijk gedrag onder 't oog gebracht, om hem, zoo mogelijk te bekeeren. Hij is geëindigd met mij aan te klagen wegens ketterij en ik was verbrand als mijn vermogende vrienden in 't aartsbisschoppelijk hof te Keulen, mij niet beschermd hadden. De Aartsbisschop is thans te Utrecht. Ik ben uitgezonden om een oogje op hem hier te houden, want de Bisschop vertrouwt hem niet; en ik reis zonder gevolg, om dit ongemerkt te kunnen doen."

"Ja, zoo gaat het," zei Berwout. Loontje komt om zijn boontje. Wie een ander bedriegt en bespionneert, wordt

op zijn beurt niet vertrouwd. Ik moet ook eerlijk zeggen, dat de kerel mij tegengevallen is, bij nader inzien is 't wel gebleken, dat hij een gemeene fielt was, welken hoogen titel hij bovendien ook nog mag dragen."

"Hoe," zei Leonard, „heb jij hem ook gekend?"

„Of ik hem gekend heb, Vader? Hij heeft met mij gesproken. 'k Zal u zeggen, hoe dat kwam. Wij, mijn kameraads en ik, stonden dien eersten morgen van den slag samen achter een rietboschje, toen hij opeens naar ons toe kwam. Nu, wij hadden allen grooten eerbied voor hem, want we wisten, dat hij, zooals Ulbo zooeven reeds zei, eigenlijk de ziel van alles was. Pas op, zei hij, terwijl hij naar 't Westen wees, daar komen ze. En wij zagen ze komen. Hier en daar draafde zoo'n zwaargewapend ridder en in de verte blonken pieken en zwaarden. Denk er om! riep hij, daar zijn er twee, kijk, kijk, die voorste, dat is een voornaam heer, dien moet ge hebben! Zou 't de Koning ook wezen? vroeg een van ons. Wel neen, vent, zegt hij, die zit nog hoog en droog te Vronen. Denk je, dat die zich zoover vooruit waagt! Nu wagen was 't. Onbegrijpelijk! Een van de twee scheen ten minste nog een weinig verstand te bezitten. Hij bleef een eindje achter, maar de ander, die ook nog wel een zwaar gemaskerd paard bereed, schoot door en stormde, toen hij ons gewaar werd, regelrecht op ons toe. Holland, Holland! Sla dood, sla dood! riep hij. Hadden we toen maar zooveel geweten, als die schurk, die ons aanzette, maar geen van ons kon denken, dat die ruiters de Koning zelf was. Wij stormden dan ook vooruit, en zeiden tegen elkaâr: niemand sparen. 't Was of St. Joris ons hielp, de arme man zakte door 't ijs, toen wij nog twintig pas van hem verwijderd waren. Maar

toen heb ik me omgekeerd en ben terug geloopt, want dat was moorden. Die duivelsche schurk, die ons 't eerst op de twee ridders gewezen had, stond te grijnzen van plezier; ik ging naast hem staan, en zag ook hoe de stakkerd, toen hij door 't ijs gezakt was, zijn paard de sporen gaf. 't Arme beest deed wanhoohige sprongen, maar te vergeefs; 't zonk steeds dieper weg en kwam ten slotte scheef in 't wak te liggen, zoodat de ridder er half onder zat. Toen begon de man te roepen en te kermen: Ik ben de Koning! Spaar mij om Gods wil! Ik bied twintig, dertig, veertig duizend pond losgeld. 'k Zal mijn volk bevelen om terug te gaan. O God, spaar mij! Laat ons toch onderhandelen! Mijn vrouw, mijn Floris! O God! help mij! Hugo, waar zijt ge! Ik sterf! Onze mannen meenden, dat hij maar wat zei, om zijn leven te redden, zooals ridders wel eens meer doen, want ze vertrouwden op de woorden van dien schurk. Ze sloegen den ridder met hun knotsen en staken met de pieken tot hij en 't paard geheel onder 't ijs en 't slijk bedolven lagen, en zoo lieten ze hem smoren. En daar kwam die andere ridder. 't Scheen dat hij 't spoor van den Koning even kwijt geraakt was. Hij kwam bliksemsnel aanvliegen. Ik ben Hugo van Egmond! riep hij, waar hebt ge den Koning, gemeene dorpers! Thans kwamen onze mannen van alle kanten aanstormen. Ik was nu ook door alles heen en stoof mee op hem toe. Onder 't geroep: Koningsmoorders! sloeg hij er danig op los. Zijn paard viel spoedig door onze lansen en de dappere held moest 't afleggen tegen onze overmacht. 't Spijt me nog altijd dat de vent dood is. Hij vocht als een leeuw."

„Maar kon jullie dan niet letten op de wapenrusting van den Koning," zei vader Leonard toornig. „Je had

hem uit de verte kunnen herkennen aan den rooden leeuw en den zwarten adelaar op zijn borstkuras."

"Ja, Ulbo zegt, dat hij, als hij er bij geweest was, dit dadelijk zou hebben opgemerkt," antwoordde Berwout eenigszins verlegen. "Nu, laat dit zoo wezen. Wij wisten daar niets van en zagen niets bijzonders aan die dieren, vooral niet, nu alle ridders en velen die zich ridders noemen, tegenwoordig hun harnas gaan beschilderen, is daar geen peil meer op te trekken."

"Domkoppen!" barstte Leonard uit. "Had niemand 't jelui dan gezegd, waaraan je den Koning kon herkennen? Moest dat dan 't einde zijn van dien roemruchten en edelen vorst, onder wiens bestuur 't geheele Rijk bloeide, en een vrede en welvaart begon te genieten, als 't sedert Karel de Grootte niet gekend had. Was dat dan zijn loon: door domme wraakzucht te worden gesmoord in een poel!"

"Priester," zei Ulbo, "weet, dat deze oogen geschreid hebben, toen ik het gruwelstuk gewaar werd. 't Onderwijs dat gij mij voor acht jaar gegeven hebt gaat nog altijd voort vruchten te dragen in mijn hart. Toen zij 't lijk van den vorst bovenhaalden, heb ik de daders van den moord laten gevangen nemen. Ik heb ze weêr moeten loslaten omdat mijn volk 't eischte."

"Ja, ons volk zou je hebben doodgeslagen, als ge de daders gestraft hadt. En ik kan 't niet verbloemen: ik had 't meegedaan," zei Berwout. "Wat die priester zegt over Willems roemruchtigheid dunkt mij ook maar zoo, zoo. Wat had hij hier noodig! Als hij ons maar van 't begin af aan ongemoeid gelaten had, dan waren wij hem niet lastig gevallen."

"Zwijg Berwout!" zei Ulbo. "Je praat over zaken, waarvan je geen verstand

hebt. Als we Willem gevangen genomen hadden, dan waren we veel verder gekomen. dan nu. Weet jij, wat ons nu weer staat te wachten?"

"Ja, sedert gij een paar maanden aan 't hoofd hebt gestaan, meent ge, dat ge de wijsheid in pacht hebt, maar ik zeg; de Hollanders laten ons nu toch maar mooi met rust," bromde Berwout halffluid.

"Je zei daareven, dat je 's Konings lijk hebt boven gehaald. Weet je ook waar hij begraven ligt?" vroeg Leonard die door 't geharrewar van de beide Friezen zijn kalnte terug gekregen had.

"Er zijn tien mannen die 't weten," antwoordde Ulbo, "maar deze tien hebben elkander met een plechtigen eed beloofd, dat ze 't nooit zouden openbaren aan anderen."

"Zijt gij daar bij?"

"Nu vraagt ge meer dan ik zeggen kan," zei Ulbo lachend, "Berwout ga eens kijken of 't eten klaar is. Hij weet er meer van," fluisterde de Fries, terwijl Berwout heenging. Seerp Gerbens deed mij onlangs nog dezelfde vraag."

"Wie is Seerp Gerbens?"

"Hij is koopman en trekt hier een enkele maal door. Maar daar is Berwout terug. Me dunkt gezult wel trek hebben, Vader. Doch waarover peinst ge in eens zoo diep?"

"Ik werd getroffen door een woord van den psalmist, dat mij daar inviel," antwoordde vader Leonard opstaande, "en waarin ons in enkele woorden de vergankelijkheid van alle dingen wordt bevestigd en verklaard. De dichter zegt: God snijdt den geest der vorsten af als druiven. Ach voorwaar, Willem II is dood, maar ook zijn geest, zijn gedachten, zijn plannen en ontwerpen, tot heil van de menschheid, zijn vernietigd, en 't zal zeer de vraag zijn, of zijn werk ooit weer zal opgevat worden."